

Besluit 12/18

Voorgestelde behandeling

PS-vergadering : 23 februari 2018

Onderwerp

Notulen vergadering Provinciale Staten d.d. 15 december 2017

Datum

23 februari 2018

Documentnummer

4320699

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

gelezen het voorstel van de Griffier, d.d. 13 februari 2018 – 4312554;

gelet op artikel 45, derde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten Noord-Brabant 2017;

besluiten:

vast te stellen de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering d.d. 15 december 2017.

's-Hertogenbosch, 23 februari 2018
Provinciale Staten van Noord Brabant,

de voorzitter,

de griffier,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

mw. mr. K.A.E. ten Cate

VASTGESTELDE NOTULEN

PS 12/18 Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant op 15 december 2017

Inhoudsopgave	
Inhoudsopgave	2
Index gesproken personen	4
Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant	5
Opening van de vergadering / vaststellen agenda	9
Bespreekstukken	9
72/17 Begrotingswijziging Uitvoeringstaken vergunningverlening, toezicht en handhaving Wet natuurbescherming (vanaf tweede termijn)	10
97/17 Statenvoorstel Zesde wijzigingsverordening Legesverordening Noord-Brabant 2012	30
71/17 Begrotingswijziging Naar een klimaatbestendig Brabant	36
78/17 Begrotingswijziging 2018-2019 Uitvoeringsprogramma Cultuur	49
81/17 Statenvoorstel 4^e (slot)begrotingswijziging 2017 en 1^e begrotingswijziging 2018	66
83/17 Statenvoorstel Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning Provinciale Staten Noord-Brabant 2018	80
87/17 Statenvoorstel Benoeming voorzitters voor themabijeenkomsten, het rondvraagmoment en woordvoerdersoverleggen	80
Stemming	80
86/17 Ontwerpbesluit Notulen van de PS-vergadering 27 oktober 2017	81
76/17 Ontwerpbesluit Gereserveerde middelen Energie voor uitvoering Energietransitie 2018-2019	81
Motie M5 Statenvoorstel 76/17: Brabants E-team ingediend door CDA, ChristenUnie-SGP, GroenLinks, Partij voor de Dieren, 50PLUS en Lokaal Brabant	82
Motie M6 Statenvoorstel 76/17: Meten is weten ingediend door CDA, ChristenUnie-SGP, GroenLinks, 50PLUS en Lokaal Brabant	83
Motie M7 Statenvoorstel 76/17: Versnellen van idee naar markt, ingediend door PvdA, VVD, SP en D66	84

Motie M8 Statenvoorstel 76/17: energie doe-budgetten voor lokale initiatieven, ingediend door GroenLinks, ChristenUnie-SGP en Lokaal Brabant	85
Motie M9 Statenvoorstel 76/17: Energiehuis-concept in regionale energiestrategieën, ingediend door GroenLinks, ChristenUnie-SGP en Lokaal Brabant	86
72/17 Begrotingswijziging Uitvoeringstaken vergunningverlening, toezicht en handhaving Wet natuurbescherming	87
97/17 Statenvoorstel Zesde wijzigingsverordening Legesverordening Noord-Brabant 2012	90
71/17 Begrotingswijziging Naar een klimaatbestendig Brabant	92
78/17 Begrotingswijziging 2018-2019 Uitvoeringsprogramma Cultuur	93
81/17 Statenvoorstel 4^e (slot)begrotingswijziging 2017 en 1^e begrotingswijziging 2018	94
83/17 Statenvoorstel Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning Provinciale Staten Noord-Brabant 2018	96
87/17 Statenvoorstel Benoeming voorzitters voor themabijeenkomsten, het rondvraag moment en woordvoerdersoverleggen	97
Sluiting	97

Index gesproken personen

Bakker, W.J., 50, 51, 59, 60, 64, 65, 93
Berg, H.F. van den, 37, 38, 39, 41, 42, 44, 45, 46, 73, 81, 92
Braspenning, A.L.J., 37, 41, 43, 46, 92
Brunklaus, mw. drs. P.M., 41, 52, 53, 54, 55, 56, 58, 59, 60, 61, 64, 69, 70, 77, 79, 80, 93, 94, 95, 97
Cate, mw. mr. K.A.E. ten, 9, 28
Deryckere, M.N.R.C., 49, 57, 59, 63, 66, 93
Dingemans, mw. F.M., 27, 39, 81, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96
Dirken, mw. A.M.W., 24, 25, 27, 35, 88, 89, 90, 91
Hageman, ir. J.J.C., 51, 52, 54, 62, 76
Hattem, A.W.J.A. van, 14, 17, 18, 19, 21, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 76, 77, 79, 80, 82, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 95, 96
Heijman, J.H.W.F., 28, 43, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97
Heijmans, N.G.L., 19, 25, 27, 40, 76, 88, 89, 90, 91, 92, 94, 95, 96
Kammen, mw. drs. P. van der, 68, 69, 74, 75, 78, 79, 94
Knoet-Michels, mw. A.J.H., 27, 53, 88, 89, 90, 91, 93
Koevoets, H.J.P.E., 66, 94, 95, 96
Kort, M.V. de, 81, 83, 84, 85, 86, 87, 92
Kuijken MSc, R.C.P., 10, 11, 14, 16, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 88, 89, 90, 91
Meel, J. van, 81, 82, 83, 85, 86, 87
Overveld, W.A.A.M. van, 28, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 94, 95, 96, 97
Panhuizen, A.V., 36, 38, 44, 45, 47, 92
Portheine, P., 81, 82, 83, 84, 85, 86
Roijackers, mw. H.I., 11, 12, 15, 22, 23, 27, 31, 34, 36, 39, 40, 41, 46, 48, 88, 89, 90, 91, 92
Schüller, mw. drs. I.J.W., 53, 93
Sloot, mw. M.A.B. van der, 80, 96
Smeulders, S.J.A.H., 94, 95, 96
Spapens, M., 50, 55, 63, 64, 93
Steenbakkers, S.P.M.F., 67, 72, 77, 79, 94, 95
Surminski, mw. M.J.G.P., 12, 16, 17, 22, 42, 43, 46, 48, 78
Uijlenhoet, A., 82, 83, 84, 85, 86, 87
Voorzitter, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97
Vreugdenhil, ing. H.J., 13, 20, 28, 43, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97
Vugt, drs. R.J. van, 81, 82, 83, 84, 85, 87
Wel, ir. M.C. van der, 18, 28, 71, 76, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 93, 94, 95, 96, 97

Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS

mw. mr. K.A.E. ten Cate, griffier

Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Bahar, drs. H.	CDA	Helmond
Bakker, W.J.	PVV	Waalwijk
Berg, H.F. van den	PVV	Tilburg
Bollen G.W.	VVD	Sint Anthonis
Boon, M.C.H.	PVV	Bergen op Zoom
Brakel, mw. C.E.P. van	CDA	Veldhoven
Braspenning, A.L.J.	CDA	Strijbeek
Brunklaus mw. drs. P.M.	GroenLinks	Raamsdonk
Burger Dirven, drs. K.A.J.M.	VVD	's-Hertogenbosch
Claessens-Vloedgraven, mw. W.	SP	Roosendaal
Deryckere, M.N.R.C.	CDA	Tilburg
Dingemans, mw. F.M.	D66	Kaatsheuvel
Dirken, mw. A.M.W.	VVD	Hoeven
Everling, M.J.	SP	Uden
Gruijthuijsen, drs. M.P.J.M. van	VVD	Tilburg
Hageman, ir. J.J.C.	D66	Veldhoven
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	Steensel
Heijman, J.H.W.F.	Lokaal Brabant	Tilburg
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Hoon, mw. A.J.M. de	CDA	Etten-Leur
Jonge, R.A. de	SP	Halsteren
Kammen, mw. drs. P. van der	PVV	Tilburg
Klitsie, mw. drs. C.G.M.	D66	Tilburg
Knoet-Michels, mw. A.J.H.	PvdA	Vlieden
Koevoets, H.J.P.E.	VVD	Bergen op Zoom
Kort, M.V. de	PvdA	Vught
Kouthoofd, T.P.D.	VVD	Eindhoven
Kuijken MSc, R.C.P.	CDA	Bergeijk
Kutlu, S.	D66	Eindhoven
Maas, B.L.M.	PvdA	Netersel
Meel, J. va	SP	Breda
Meeuwis-van Langen, H.E.M.	D66	Best
Meijer, A.A.	D66	Breda
Oosterveer, dr. ing. H.	50PLUS	Waalre
Otters-Bruijnen, mw. mr. S.M.	VVD	Vught
Overveld, W.A.A.M. van	50PLUS	Oudenbosch
Panhuizen, A.V.	VVD	Tilburg
Portheine, P.	VVD	Riethoven

Roijackers, mw. H.I.
Roks, L.A.G.
Schüller, mw. drs. I.J.W.
Sloot, mw. M.A.B. van der
Smeets, drs. M.E.J.
Smeulders, S.J.A.H.
Spapens, M.
Staak, W.R. van der
Steenbakkers, S.P.M.F.
Surminski, mw. M.J.G.P.
Uijlenhoet, A.
Vreugdenhil, ing. H.J.
Vugt, drs. R.J. van
Wel, ir. M.C. van der
Willems-Kardol, mw. J.C.

GroenLinks	's-Hertogenbosch
PVV	Etten-Leur
VVD	Woudrichem
CDA	's-Hertogenbosch
GroenLinks	Oosterhout
PvdA	Helmond
SP	's-Hertogenbosch
SP	Sint-Oedenrode
CDA	's-Hertogenbosch
PvdD	Hoogerheide
GroenLinks	Rosmalen
ChristenUnie-SGP	Nieuwendijk
CDA	Woudrichem
PvdD	Rijsbergen
PVV	Helmond

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 15 december 2017

Agenda

I. Opening van de vergadering / vaststellen agenda

II. Actualiteit

III. Besprekstukken

72/17 Begrotingswijziging Uitvoeringstaken vergunningverlening, toezicht en handhaving Wet natuurbescherming (vanaf tweede termijn)

97/17 Statenvoorstel Zesde wijzigingsverordening Legesverordening Noord-Brabant 2012

71/17 Begrotingswijziging Naar een klimaatbestendig Brabant

78/17 Begrotingswijziging 2018-2019 Uitvoeringsprogramma Cultuur

81/17 Statenvoorstel 4^e (slot)begrotingswijziging 2017 en 1^e begrotingswijziging 2018

83/17 Statenvoorstel Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning Provinciale Staten Noord-Brabant 2018

87/17 Statenvoorstel Benoeming voorzitters voor themabijeenkomsten, het rondvraagmoment en woordvoerdersoverleggen

IV. Stemming

86/17 Ontwerpbesluit Notulen van de PS-vergadering 27 oktober 2017

76/17 Ontwerpbesluit Gereserveerde middelen Energie voor uitvoering Energietransitie 2018-2019

Motie M5 Statenvoorstel 76/17: Brabants E-team ingediend door CDA, ChristenUnie-SGP, GroenLinks, Partij voor de Dieren, 50PLUS en Lokaal Brabant

Motie M6 Statenvoorstel 76/17: Meten is weten ingediend door CDA, ChristenUnie-SGP, GroenLinks, 50PLUS en Lokaal Brabant

Motie M7 Statenvoorstel 76/17: Versnellen van idee naar Markt, ingediend door PvdA, VVD, SP en D66

Motie M8 Statenvoorstel 76/17: energie doe-budgetten voor lokale initiatieven, ingediend door GroenLinks, ChristenUnie-SGP en Lokaal Brabant

Motie M9 Statenvoorstel 76/17: Energiehuis-concept in regionale energiestrategieën, ingediend door GroenLinks, ChristenUnie-SGP en Lokaal Brabant

72/17 Begrotingswijziging Uitvoeringstaken vergunningverlening, toezicht en handhaving Wet natuurbescherming

97/17 Statenvoorstel Zesde wijzigingsverordening Legesverordening Noord-Brabant 2012

71/17 Begrotingswijziging Naar een klimaatbestendig Brabant

78/17 Begrotingswijziging 2018-2019 Uitvoeringsprogramma Cultuur

81/17 Statenvoorstel 4^e (slot)begrotingswijziging 2017 en 1^e begrotingswijziging 2018

83/17 Statenvoorstel Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning Provinciale Staten Noord-Brabant 2018

87/17 Statenvoorstel Benoeming voorzitters voor themabijeenkomsten, het rondvraagmoment en woordvoerdersoverleggen

V. Sluiting

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 15 december 2017

Voorzitter: prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

Griffier: mw. mr. K.A.E. ten Cate

Volgens de presentielijst zijn 52 leden aanwezig, te weten:

Altundal, mw. Arts, Bahar, Bakker, Van den Berg, Bollen, Boon, mw. Van Brakel, Braspenning, mw. Brunklaus, Burger Dirven, Deryckere, mw. Dingemans, mw. Dirken, Everling, Van Gruijthuijsen, Hageman, Van Hattem, Heijman, Heijmans, mw. De Hoon, mw. Van der Kammen, mw. Klitsie, mw. Knoet-Michels, Koevoets, De Kort, Kouthoofd, Kuijken, Maas, Van Meel, mw. Meeuwis-van Langen, Meijer, Oosterveer, mw. Otters-Bruijnen, Van Overveld, Panhuizen, Porthene, mw. Roijackers, Roks, mw. Schüller, mw. Van der Sloot, Smeets, Smeulders, Spapens, Van der Staak, Steenbakkers, mw. Surminski, Uijlenhoet, Vreugdenhil, Van Vugt, Van der Wel, mw. Willems-Kardol.

Afwezig: De Jonge, Kutlu, mw. Claessens-Vloedgraven.

Opening van de vergadering / vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 13.30 uur

De **voorzitter**: Dames en heren. Ik open de vergadering en ik verzoek u daarbij allen te gaan staan voor het gebruikelijke moment van stilte bij het begin van de vergadering.

(Er wordt een moment stilte in acht genomen.)

De **voorzitter**: Ik dank u en wil de griffier verzoeken ons mededeling te doen van de berichten van verhindering.

De **griffier**: Ik heb bericht van verhindering van de heer De Jonge, de heer Kutlu en mevrouw Claessens.

De **voorzitter**: Aanvullingen daarvan uit de zaal? Dat is niet het geval. Dan meld ik u nog dat van de zijde van het college de heer Van der Maat heeft aangegeven vanmiddag vanwege onverwachte - overigens overzichtelijke - omstandigheden niet bij de vergadering aanwezig te kunnen zijn.

Dan heet ik u nogmaals zeer van harte welkom in deze laatste plenaire vergadering van dit jaar. In het bijzonder heet ik ook welkom de bezoekers op de publieke tribune en de velen die de vergadering via internet zullen volgen. Vandaag zijn dat studenten van de Avans Academie met een Associate Degree in het zicht die onze gast zijn. Van harte welkom. Fijn dat u belangstelling toont voor het werk van onze Staten. En u bent als gast ontvangen door onze collega Maarten Everling, Statenlid.

Ik stel nu de agenda aan de orde. Die is, zoals u vooraf heeft kunnen verwachten. Geen mondelinge vragen en andere bijzonderheden. Mag ik ervan uitgaan dat we met deze agenda kunnen instemmen? Dat is het geval.

Besprekstukken

72/17 Begrotingswijziging Uitvoeringstaken vergunningverlening, toezicht en handhaving Wet natuurbescherming (vanaf tweede termijn)

De **voorzitter**: Dan beginnen we waar we de vorige keer eindigden, dat wil zeggen met de eerste termijn. En nu dus de tweede termijn met betrekking tot Statenvoorstel 72/17, een begrotingswijziging betreffende enkele uitvoeringstaken vergunningverlening toezicht en handhaving van de Wet natuurbescherming. Nog een aantal van u gaat het woord voeren, om te beginnen de CDA-fractie. In beginsel is er dus de helft van de spreektijd uit de eerste termijn. We hebben net in de procedurevergadering afgesproken dat er enige mildheid zal zijn vanwege nieuwe informatie, maar niet veel. Dus het is een korte en krachtige tweede termijn. Als eerste de fractie van het CDA, de heer Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Dank je wel, voorzitter. De kosten voor de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving, vth-taken in het kader van de Wet natuurbescherming, zijn uit de hand gelopen bij de Omgevingsdienst Brabant Noord. Ter dekking wordt er 840.000 euro aan middelen uit andere vth-potjes gebruikt. De vraag daarbij is: welke vth-taken worden er dan nu minder gedaan of niet? Deze vraag heeft de gedeputeerde zeer helder beantwoord in zijn memo van 13 december. Ik zou willen dat in de toekomst alle Statenstukken zo helder geformuleerd zouden zijn. Verder ter dekking wordt er 1,2 miljoen euro bij elkaar geharkt door de leges op te hogen. De gehanteerde tarieven voor bepaalde leges worden kostendekkend gemaakt. Deze ophoging is mogelijk en is zelfs te verdedigen. Maar zoals bij elk product moet je wel waar leveren voor je geld. Vooral bij overheidsinstanties moeten we daar scherp op zijn, omdat er geen marktwerking is die de inefficiëntie afstraft. Waar voor je geld kun je meten aan de hand van twee criteria. Klanttevredenheid: is de vergunningverlening van hoogstaande kwaliteit? Dat betekent onder andere een meewerkende overheid. En wordt er efficiënt gewerkt? Als we Brabant vergelijken met andere provincies en wij doen zelf over een vergunning twintig uur en een andere provincie misschien tien uur, dan kun je zeggen leges kostendekkend te moeten maken, maar dan is het nog steeds niet helemaal eerlijk, want wij doen er twee keer zo lang over. Daar moeten we de eindverantwoordelijken op aan kunnen spreken en kunnen controleren.

Vorige week ontstond er enige consternatie in de eerste termijn na de beantwoording van de gedeputeerde. Wat was er nu aan de hand? Wij vroegen de gedeputeerde om de tariefvorming van de omgevingsdiensten in deze provincie te vergelijken met die van de omgevingsdiensten in andere provincies. Daarop werd geantwoord: we gaan niet onderzoeken hoe omgevingsdiensten in andere provincies het doen; we gaan ons daar als bestuur niet mee bemoeien, dat is allemaal uitvoering. Of er werd gezegd: "Het management moet werkprocessen goed organiseren; daar gaan wij als provincie niet over; wij gaan niet in de haarvaten van de organisatie zitten." En als klap op de vuurpijl: "Ik leg aan u geen verantwoording af over mijn functioneren in het dagelijks bestuur." Deze gedeputeerde bleef bij zijn eerdere antwoord toen we nogmaals daarnaar vroegen.

De **voorzitter**: Wilt u nu echt gaan afronden?

De heer **Kuijken** (CDA): Ja. Dit is volledig onacceptabel. Nu geven we hem een tweede kans. We vragen de gedeputeerde om ons nu expliciet toe te zeggen dat hij ons de benodigde uren voor meldingen, vergunningen en ontheffingen in het kader van de Wet natuur toezendt en daarbij de vergelijking maakt met de tarieven en de benodigde uren in andere provincies. Bovendien vragen we hoe de gedeputeerde deze klanttevredenheid voor de hoge leges gaat waarborgen.

De **voorzitter**: Dank voor uw bijdrage. Dan is nu het woord aan de fractie van de PvdA.

De heer **Kuijken** (CDA): Voorzitter. Ik wil nog een motie indienen. Ik kan hem niet toelichten, want ik zit aan het eind van mijn termijn. Bij dezen.

Motie M1

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 december 2017;
behandelend het Statenvoorstel 72/17 inzake 'Uitvoeringstaken vergunningverlening, toezicht en handhaving Wet natuurbescherming';

overwegende dat;

- de rol van algemeenbestuurslid en dagelijksbestuurslid conflicterend kan zijn;
- dualisme de kwaliteit van het bestuur van de omgevingsdiensten ten goede kan komen;

constaterende dat:

- er in de afgelopen drie jaar herhaaldelijke miljoenentekorten op de begrotingen van de Brabantse omgevingsdiensten zijn geweest;
- de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB) onder toezicht is gesteld van het ministerie van Binnenlandse Zaken;
- bij Brabant Water, Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij en Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte de rollen van db- en ab-lid zijn gescheiden;

verzoekt Gedeputeerde Staten om:

- bij de eerstvolgende wijziging van de gemeenschappelijke regelingen van de Brabantse omgevingsdiensten een voorstel in te dienen om de regelingen dusdanig aan te passen dat het mogelijk is om de rollen van db- en ab-lid bij verschillende leden van Gedeputeerde Staten neer te leggen;

en gaan over tot de orde van de dag.

René Kuijken, CDA

Hermen Vreugdenhil, ChristenUnie-SGP"

De **voorzitter**: Ja. Dat wist u van tevoren. De fractie van PvdA, mevrouw Knoet. Ziet af van haar spreektijd. De fractie van GroenLinks, mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter. Voor GroenLinks is natuur nooit een hamerstuk, is toezicht en handhaving nooit een hamerstuk. En ik begin ermee om dat te zeggen, omdat het zo belangrijk is dat te noemen, omdat de gedeputeerde in de eerste termijn tegen ons zei: als er geen gedonder was geweest binnen deze omgevingsdienst met een tekort dat bijna 1 miljoen euro bedraagt, met de blunder bij de rechtszaak van de megamestfabriek van Mees, dan hadden we hier vandaag waarschijnlijk niet over gesproken en was dit stuk een hamerstuk geweest. Nee, dat was het niet geweest voor GroenLinks en dat is het nooit. Als wij zien dat er sprake is van een dreigende onderbesteding op natuur, op toezicht en handhaving, dan willen wij weten hoe dat kan. Is de onderbesteding een onderprestatie? Dat willen wij graag horen van het college. Wij waren blij met het memo dat wij kregen een paar dagen geleden met wat meer uitleg, maar blijven bij onze zorg over de gelden, de middelen, de inzet die vloeit vanuit de vergunningverlening, de 'v' richting toezicht en handhaving, maar vaker nog andersom. Er moet geld bij vanuit toezicht en handhaving voor de vergunningverlening. Keer op keer wordt er aan ons extra geld gevraagd voor vergunningverlening, niet voor toezicht en handhaving vaak.

De memo gedeputeerden heeft ons verteld dat er geen geld vanuit natuur naar de algemene middelen gaat.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers, wilt u afronden?

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ik zal afronden. Dat vonden wij een goede stap. Wat wij nu willen weten, is of de dienst met het behoud van de middelen nu is voorbereid op alle taken vanuit de nieuwe Wet natuurbescherming. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u voor uw bijdrage. Dan is nu de Partij voor de Dieren, mevrouw Surminski, als laatste in de rij aan het woord. Aan u het woord.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Dank u wel. Voorzitter. In de eerste termijn hebben wij aangegeven dat we het onwenselijk vinden dat geld van het programma Soortenbescherming wordt ingezet om de begroting van de vth-taken kloppend te maken. Dat wil niet zeggen dat we geen begrip zouden hebben voor de problemen bij de begroting vth of we die taken willen frustreren. Er was discussie over de vraag of het gaat om geld dat over is door onderbesteding of dat de begrotingswijziging ten koste zou gaan van het programma Soortenbescherming. En de essentie van ons bezwaar is gewoon dat het programma Soortenbescherming een onmisbare bijdrage levert aan onze doelen en dat we dat geld niet voor niets hebben gevoteerd. Het gaat hier om projecten tot zover als het budget reikt en dan bestaat er dus geen onderbesteding, alleen onderprestatie. GS beloven nu dat als er in het programma van 2017 een overschot is bij ecologie dit geld alsnog wordt besteed aan PAS en soortenbescherming en daarmee lijkt de kou uit de lucht, maar wij blijven wijzen op de noodzaak van feitelijke prestaties in plaats van goede bedoelingen en de noodzaak van juiste informatie. We handhaven dus ons ingediende amendement. En ik heb nog een aanvullende vraag. Kunt u aangeven waarom soortenbescherming eigenlijk wordt gezien als een ontwikkelingsmaatregel en de uitvoering van de vth-taken, waarbij vooral de toezicht en handhaving eigenlijk karig is, als een beschermingsmaatregel? Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u en merk op dat het ging over het in de vorige vergadering onder stuknummer amendement 7 bekende amendement. Intussen is er een gewijzigde versie en dat heeft een nieuw nummer 1 gekregen. En dat wordt nu rondgedeeld en dat maakt deel uit van de beraadslagingen. U vindt de amendementen bij de dagorde en de agenda van deze vergadering. Ik denk onder agendapunt 12. Dan gaan we nu de gedeputeerde vragen of hij bereid en in staat is om ...

Amendement A1 'Niet inleveren op soortenbescherming'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 december 2017;

behandelend de Begrotingswijziging 72/17 Uitvoeringstaken vergunningverlening, toezicht en handhaving Wet natuurbescherming;

besluiten besluitpunt 2 te wijzigen naar:

'De Begroting 2018 met 2,08 miljoen euro te wijzigen met als dekkingsbronnen programma Natuur, Water en Milieu voor 0,84 miljoen euro en legesopbrengsten voor 1,24 miljoen euro, waarbij de 0,15 miljoen euro uit de begrotingspost Soortenbescherming wordt vervangen door 0,15 miljoen euro uit de algemene middelen.'

Toelichting:

Voor de dekking van het bedrag van 840.000 euro voor de uitvoeringstaken vth komt 510.000 euro van de begrotingspost Natuurwet. De 150.000 euro uit de begrotingspost Soortenbescherming gaat ten koste van subsidiëring van soortbeschermingsprojecten. Deze projecten zijn van groot belang voor de bescherming van veel diersoorten en met de korting van 150.000 euro in dit voorstel, valt deze bescherming deels weg.

En gaan over tot de orde van de dag.

Partij voor de Dieren, Paranka Surminski"

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter.

De **voorzitter**: Ja.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter. Volgens mij staat de ChristenUnie-SGP-fractie ook op de sprekerslijst.

De **voorzitter**: Ik kon u niet verstaan.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Volgens mij staat de ChristenUnie-SGP-fractie ook op de sprekerslijst.

De **voorzitter**: Nee, dat staat u niet. Excuus, niet bij mij, maar ik word gecorrigeerd. De griffier meldt dat u enkele seconden heeft.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, dank u wel, voorzitter. Maar u heeft ook gemeld dat u daar coulant mee omgaat. Dus ik zal er geen misbruik van maken.

De **voorzitter**: In termen van seconden.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter. We hadden natuurlijk een stevig debat twee weken geleden. En ik blijf toch met de vraag zitten richting gedeputeerde hoe hij zelf terugkijkt op die eerste termijn. Ik hoor daar graag een reactie van hem.

Maar waar het in de kern om ging was wel of er voldoende zicht was op de uitvoering met de voorgestelde wijzigingen in de begrotingen op de betreffende posten. En daar ging de discussie over met elkaar. En daar kwam de discussie over, of er wel genoeg zicht was door deze gedeputeerde in zijn rol van zowel db- als ab-lid hierin.

We hebben een heel heldere memo gehad. Hadden we die maar op dat moment gehad. Dat roept bij ons wel de vraag op of de gedeputeerde op dat moment wel voldoende in het dossier zat en daar grip op heeft.

En om dat aan te scherpen is door de CDA-fractie samen met de ChristenUnie-SGP-fractie een motie ingediend, waarin wij er toch toe oproepen om een scheiding te maken tussen de ab- en db-rol van het college, gezien de discussie die we vorige week daarin gevoerd hebben en die daarmee nog maar eens aantoonst dat we daarmee ook een duidelijk onderscheid moeten maken en een zuiver en scherp debat kunnen voeren met de betreffende gedeputeerde als ab-lid.

De **voorzitter**: Ik dank u voor uw bijdrage. Dan is nu de gedeputeerde aan het woord.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Voorzitter. Een viertal woordmeldingen. Ik zal bij het CDA beginnen. Volgens mij ving ik op dat de kosten uit de hand zouden zijn gelopen op dit onderwerp. Ik denk niet dat dat het geval is. Het is een nieuwe taak, waarvoor de kosten nauwelijks in te schatten waren. Dat hebben we moeten doen op basis van wat lastige gegevens van RVO, die dat eerst deed. Inmiddels hebben we wat ervaring, waaruit blijkt dat RVO niet alle kosten die zij werkelijk maakt aan ons heeft doorgegeven. En dus was er extra geld nodig. We denken dat we dat nu redelijk kunnen inschatten, maar nog niet redelijk genoeg om daar structureel afspraken met u over te maken. Vandaar dat we voor een jaar nog deze

begrotingswijziging doen om na dat jaar, hopelijk op basis van stabielere uitvoeringscijfers, een meerjarige begrotingspost op te kunnen nemen. Maar het is niet omdat de kosten uit de hand zouden zijn gelopen. U vroeg de vorige keer al en nu nogmaals om de tarieven te vergelijken met die van andere provincies. Wat ik u kan toezeggen, is u ook daarover een stuk te doen toekomen. Maar dat stuk zal heel wel kunnen bestaan uit een goed verhaal over waarom dat zo lastig vergelijkbaar is. Dat gaan we in dat stuk uitleggen. Er zitten veel haken en ogen aan de ogenschijnlijk simpele opdracht om tarieven te vergelijken. GroenLinks vroeg volgens mij eigenlijk alleen nog of wij er nu van overtuigd zijn dat de dienst is voorbereid op de taak ...

De **voorzitter**: Interruptie Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Dank je wel, voorzitter. Ik ben heel blij met deze toezegging. En ook het CDA gaat natuurlijk geen dingen vragen die onmogelijk zijn. We zullen daar heel redelijk in zijn. Laten we daar ook in overleg treden, misschien met een ambtenaar, om te kijken wat er nu verwacht wordt, wat ze kunnen geven. Daar staan we natuurlijk heel erg open in. Het gaat ons trouwens ook vooral om het aantal bestede uren, iets minder om de tarieven zelf, omdat verschillende provincies verschillende maten van kostendekkendheid zullen hanteren. Dus het gaat voor ons eigenlijk om hoe efficiënt we als omgevingsdienst vergunningen kunnen afhandelen. Dus daar zal het ons om gaan. Goed. Dank je wel.

De **voorzitter**: De gedeputeerde kan zijn betoog vervolgen.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): GroenLinks vroeg of ik ervan overtuigd ben dat deze dienst nu is voorbereid op haar taak. Ja, dat denk ik wel, zeker als het gaat om deze taak. Want die is altijd al belegd bij de omgevingsdienst. Wij zijn ook niet ontevreden over het groene kleurspoor bij de ODBN. Dus ja, deze dienst kan wat ons betreft deze opdracht aanvaarden.

De **voorzitter**: Interruptie Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. Een vraag aan de gedeputeerde. Vorige keer was de gedeputeerde zeer stellig dat hij bepaalde informatie niet wilde verstrekken vanuit zijn rol als lid van het bestuur van de omgevingsdienst richting PS. Nu komt de gedeputeerde vrij spontaan met een toezegging. Mijn vraag is welke afwegingen de gedeputeerde nu heeft om nu toch deze informatie te willen verstrekken.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Zal ik een megafoon kopen? O, hij doet het weer. Volgens mij zijn dit appels en peren. Ik heb u toegezegd de tarieven, althans de uurbesteding per vergunning, om daarover een stuk te schrijven over de vergelijking daarvan met andere provincies. That's it.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, maar in hoeverre is dat dan een afweging om nu wel een deel van deze gevraagde informatie te willen verstrekken, terwijl u de vorige keer gewoon heel stellig was en zei: u gaat er niet over als PS?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Volgens mij heb ik nooit gezegd dat u hier niet over gaat. Deze vraag is niet eerder gesteld. En ik heb nog steeds mijn grote twijfels bij het nut en de zin van het vergelijken van tarieven of zelfs urenbestedingen aan vergunningverlening.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter. GroenLinks vroeg niet alleen maar of de dienst nu voorbereid is op alle taken. GroenLinks vroeg in de eerste termijn, in de technische vragen en nu ook of de onderbesteding betrekking heeft op een onderprestatie op toezicht en handhaving, op het PAS-herstel, op de nieuwe Wet natuurbescherming en op de soortenbescherming.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Nu gooit u heel veel op één hoop en is één antwoord niet meer mogelijk. Als het gaat om soortenbescherming, zoals in onze begroting Natuur is opgenomen die we hier in huis uitvoeren, wat we ontwikkelen noemen, mevrouw Surminski vroeg daarom – vanwaar dat verschil – het beleid dat we hier in de provincie uitvoeren noemen we ontwikkelbeleid voor soortenbescherming. Daar waar we soortenbescherming oppakken door de omgevingsdienst gaat het om vergunningverlening, toezicht en handhaving. En dan gaat het om bescherming van soorten.

De omgevingsdienst krijgt een budget voor het uitvoeren van taken die wij haar opdragen. En dat budget moet voldoende zijn voor het uitvoeren van die taken. Als wij in de provincie geld over zouden houden van die 450.000 euro per jaar aan soortenbescherming, dan is dat geen onderprestatie, omdat wij met u geen prestatie hebben afgesproken. Dan is het wel onderbesteding, omdat er blijkbaar niet meer aanvragen zijn ingediend, waarmee wij dit geld in de markt kunnen zetten. Dus dan is het niet zozeer een onderprestatie vanuit de provincie, maar er is minder gebruikgemaakt van de subsidiemogelijkheden dan wij voorhanden hebben. Daarom is het een beetje moeilijk te sturen.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Bij subsidieverstrekking kan ik de gedeputeerde volgen. Het is wel zo dat wij bij aanvang van het jaar een idee hadden wat de inspanning moest zijn ten aanzien van het toezicht op de herstelmaatregelen. We hadden ook een idee wat de taken zouden zijn op het gebied van de nieuwe Wet natuurbescherming. En aan het eind van het jaar komen we er nu achter dat we dat geld niet aan het uitgeven zijn en vraagt u ons om uit die budgetposten nu geld in te zetten voor waar u ons vandaag geld voor vraagt. Bij dat toezicht, kijk alleen naar het PAS-herstel, het toezicht daarop, dan is de omgevingsdienst niet in die mate voor u uitgerukt met toezichthouders als wij in het begin van het jaar dachten, toen we de opdracht gaven. Betekent dit dat er in voldoende mate dat toezicht is gehouden op die PAS-herstelmaatregelen? Ik haal er maar weer een andere uit. Is dat gebeurd dit jaar?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Met alle respect, ik weet niet waar u het over heeft. Of het is PAS-herstelmaatregelen die wij vanuit de provincie zelf ... Daar staat de omgevingsdienst volstrekt buiten. Daar hebben we iets van 12 miljoen euro per jaar voor van het Rijk. Daar rapporteren wij u jaarlijks over wat we daarvoor hebben gedaan. Daarnaast is er een programma dat toeziet op de uitvoering van de Natuurbeschermingswet. Daarvoor stelt u een programma en budget vast afgeleid van de tarieven. En dat

is een opdracht die de omgevingsdienst krijgt en ook gewoon uitvoert. Het geld dat we nu verschuiven is van die 12 miljoen euro. Van het budget dat we hier in huis zelf zouden kunnen besteden aan PAS-herstelmaatregelen, een deel daarvan, 180.000 euro of wat, gaat nu naar toezicht op die wet. Voor ons gevoel zijn we dan nog steeds met dezelfde opdracht bezig, het maken dat de Wet natuurbescherming goed wordt uitgevoerd. Of de Natuurbeschermingswet in dit geval goed wordt uitgevoerd. Maar het zijn twee super onderscheiden dingen. Bij het niet besteden van die 180.000 euro uit die 12 miljoen euro is geen sprake van onderbesteding. We kunnen dingen goedkoper doen. We kunnen ook minder dingen doen. Een van de voorstellen vandaag is dat we ook kunnen beslissen om die 180.000 euro uit te geven aan PAS-maatregelen, die de provincie zelf moet nemen of besteden aan het toezicht op dit soort maatregelen. En bij dat laatste is nu geld te kort en daar brengen we het nu heen. Als bij de vaststelling van de Jaarstukken 2017 blijkt dat we vorig jaar minder hebben uitgegeven uit dat budget van die 12 miljoen euro, dan halen we de begrotingswijziging weer terug als het ware uit het geld dat anders zou vrijvallen naar de algemene middelen.

De **voorzitter**: Kijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Dank u wel. U zette net twijfels bij het vergelijken van tarieven, maar uit de historie blijkt dat daar wel aanleiding toe is. Onder andere in het kader van de Natuurbeschermingswet waren er heel grote verschillen tussen de provincies. Temeer wil ik even uw aandacht vragen, er zit nogal een afstand tussen de omgevingsdiensten en de volksvertegenwoordiging. Daar zitten GS, AB en het DB tussen. Misschien heeft u daar twijfels bij, maar wij willen namens de bevolking en bedrijven kunnen controleren of hun geld efficiënt en doelmatig ingezet wordt. Dus daarom hopen we wel dat u nu niet op uw schreden terugkomt en wij willen daar graag de juiste informatie over. We vragen u om niet op uw schreden terug te komen en ons echt die informatie te geven.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja, ik heb u toegezegd u daarover een stuk te doen toekomen. Ik heb ook gezegd dat het een stuk zou kunnen zijn waarin we uitleggen waarom het zo ingewikkeld is om dat te vergelijken.

De **voorzitter**: Oké. Dat is al gewisseld. Mevrouw Surminski was eerder.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Dank u wel. Wat ons betreft is er toch echt een verschil tussen de besteding van die 150.000 euro voor soortenbescherming aan projecten – want dat zijn gewoon echt concrete uitvoeringsprojecten in het veld – en toezicht en handhaving. Als het gaat om de besteding van die 450.000 euro voor soortenbescherming, dan denk ik dat er wel degelijk sprake is van onderprestatie, want je moet er gewoon voor zorgen dat er voldoende projecten klaarliggen die uitgevoerd kunnen worden op het moment dat je denkt: er gaat geld overblijven dit jaar.

De **voorzitter**: En uw vraag?

Mevrouw **Surminski** (PvdD): We zijn nog lang niet klaar. Nou, de vraag is hoe het mogelijk is dat de gedeputeerde volhoudt dat dit geld gewoon besteed wordt aan het programma vth, terwijl het eigenlijk voor iets anders is.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): We komen bij u langs, omdat het uw budgetrecht raakt. Het verschil is dat geld bedoeld voor soortenbescherming, de ontwikkelopdracht, wordt verschoven naar de toezichtopdracht, van de provincie naar de omgevingsdienst. Jazeker is dat een verschil. Daarom stellen we het u ook voor, anders hadden we het zelf al wel geregeld.

De **voorzitter**: Mevrouw Surminski.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Dat is dus iets anders dan constateren dat er gewoon geld overblijft dat anders naar de algemene middelen zou gaan.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Nee, dat is iets anders. U zegt: er is blijkbaar of kennelijk sprake van onderbesteding als het gaat over soortenbescherming. Wij voeren de projecten niet altijd uit, dat is de samenleving. Dat zijn organisaties, bedrijven die dit soort projecten uitvoeren. Als wij een subsidieregeling in het leven roepen en er wordt te weinig gebruik van gemaakt, dan is het voor de provincie heel moeilijk om zeker in het laatste deel van het jaar dat geld nog uit te geven. Wij kunnen niet zelf projecten gaan draaien. Daar hebben we hier de mensen niet voor. We kunnen mensen vragen om projecten in te dienen die subsidiabel zijn, maar als die niet komen, dan komen ze niet.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, dank u, voorzitter. Ja, ik vind het toch een beetje een tegenstrijdig verhaal wat we horen. Want ik lees in de notitie van de gedeputeerde dat de middelen die onttrokken worden aan de nog niet gealloceerde middelen voor de PAS en de soortenbescherming, daar wordt als onderbouwing voor gegeven dat de subsidieregelingen voor de PAS en soortenbescherming voor 2018 nog moeten worden opengesteld. Dus het is nog maar de vraag of die projecten ingediend gaan worden. En mijn vraag is eigenlijk: wat gaat er nu gebeuren als deze begrotingswijziging wordt doorgevoerd? Is er dan in potentie minder ruimte voor aan te vragen projecten? En dat kunnen bijvoorbeeld ook ... Dat hoeven niet alleen soortenbeschermingsprojecten te zijn, maar bijvoorbeeld ook verplichte herstelmaatregelen voor de PAS als er een weg wordt aangelegd of een bedrijf wil ontwikkelen. Kan het daar ook gevolgen voor hebben? Want het gaat om nog niet ingediende projecten, omdat die subsidieregeling nog niet open zou zijn.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Het eerste klopt. Er is in 2018, doordat we deze begrotingswijziging doorvoeren, minder geld beschikbaar voor dit soort subsidietrajecten. Dat wordt hersteld op het moment dat blijkt uit de Jaarrekening 2017 dat ook dit jaar, 2017, minder geld is besteed aan die subsidiabele projecten. Dat geld wordt vervolgens weer overgeheveld, zodat we als het ware deze begrotingswijziging moeten zien als een voorfinanciering, die mogelijk terugkomt als er sprake is van onderbesteding. Maar het klopt, met deze begrotingswijziging alleen is er in 2018 minder geld beschikbaar voor het ontwikkelprogramma Soortenbescherming.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja. U zegt inderdaad: het kan zijn dat er mogelijk minder beschikbaar komt. Dus hoe groot kunnen de gevolgen zijn van deze maatregel voor eventuele projecten? En dan noem ik verplichte herstelmaatregelen voor de PAS, hè. Dus als er bijvoorbeeld een infrastructuurproject is of een ander economisch project, waarbij PAS-verplichte maatregelen genomen moeten worden, hoe groot kunnen die gevolgen daarvan zijn als er minder budget mogelijk beschikbaar komt, want dan zitten we nu wel met een claim te leggen op eventuele belangrijke economische ontwikkelingen in Brabant?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Nee, dat is niet het geval. Als een bedrijf op een of andere manier verplicht wordt om compensatiemaatregelen te nemen, dan zal ze die zelf moeten betalen. En niet uit het provinciale budget. Het budget van 12 miljoen euro is niet bedoeld om maatregelen te nemen die bedrijven in staat stelt om een vergunning te krijgen. Dat zou mooi worden.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Dank u wel. Voorzitter. In een eerder debat hebben we geconstateerd dat soortenbescherming heel nuttig is, dat het werkt. We weten ook uit het debat dat het heel erg hard nodig is. Wat we ook zien uit vervolgtechnische vragen die wij hebben gesteld, is dat er vanaf 2012 tot nu een overschrijding van 265.000 euro van de projecten is geweest. Alleen was er in het afgelopen jaar een onderbesteding.

De **voorzitter**: En uw vraag is?

De heer **Van der Wel** (PvdD): Mijn vraag is waarom de gedeputeerde er niet voor kiest om die 150.000 euro, die hij nu wil inzetten voor vth-taken, naar volgend jaar over te hevelen. Dat is heel goed mogelijk, want er is elke keer een overschrijding geweest. En die 150.000 euro, die hij nodig heeft, uit bijvoorbeeld de algemene middelen te vragen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Nu vraagt u twee dingen. Waarom het niet mogelijk is om het naar volgend jaar over te hevelen, is omdat dit geld is van volgend jaar. Uit 2018 namelijk. En ons voorstel om dat te dekken uit de post soortenbescherming in plaats van uit de algemene middelen, is omdat we denken dat er in de begroting Natuur uiteindelijk nog voldoende middelen beschikbaar zijn om dit te doen en wij in het college de afspraak hebben dat als je ergens iets tekortkomt in je begroting je eerst gaat kijken of je dat zelf op kunt lossen voordat je een beroep doet op de algemene middelen.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Dan moet ik een stukje herhalen van mijn eerste vraag, waarin ik zei dat het heel nuttig en nodig is. Waarom kiest u er dan niet voor om dat af te wachten en op dat moment te komen met dat geld te vragen als u het nodig heeft? Niet op voorbaat al dat programma leeghalen.

De **voorzitter**: De vraag is helder. De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Omdat we nu de opdracht aan de omgevingsdienst moeten geven. Zij moeten nu hun jaarprogramma gaan plannen. En als we nu zeggen 'misschien doen we dit, misschien doen we dat', dan kan de omgevingsdienst geen kant op en dan veroorzaken we dus problemen bij het personeel van de omgevingsdienst. Dus we hebben nu de zekerheid van dat budget voor vth-nodig, anders kunnen we de opdracht niet geven. En dus financieren we het voor uit de post soortenbescherming en boeken we dat weer terug als blijkt - en u denkt dat alvast te kunnen zien, en dat zou zomaar kunnen - dat er dit jaar 2017 er minder aan is uitgegeven.

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, voorzitter, een vraag aan u als voorzitter van deze Staten. Wij bespreken de begrotingswijziging van de omgevingsdienst Noord-Brabant Oost. En er ligt een motie, die betrekking heeft op de governance. Mijn vraag is of een dergelijke motie binnen de orde is, omdat volgens ons reglement van orde moties behoren te gaan over geagendeerde onderwerpen. Met andere woorden, bent u van mening dat de governance van de omgevingsdienst vandaag op de agenda staat?

De **voorzitter**: Mijnheer Heijmans. Niet als zodanig. Maar wij kunnen niet om het gegeven heen dat aspecten van governanceverhoudingen door het hele debat heen zijn gelopen. En ik wacht even de beantwoording van de gedeputeerde af, ook omdat er toezeggingen zijn gedaan die ook in dat perspectief voor een deel in het vorige debat aan de orde waren. En dan kunnen we het er daarna nog over hebben als zodanig. Ik ga hem zo dadelijk bekijken, want ik ben nu een debat aan het voorzitten. En ik kan veel dingen tegelijk, maar ik ga hem zo dadelijk eerst nog even lezen. Ik wil nu eigenlijk nog niet deze vraag toelaten. Het lijkt me een beetje voorbarig. Maar u heeft een punt dat we hier vandaag niet als zodanig over de governance van de omgevingsdiensten spreken. Dat is volstrekt helder. Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja. Dat doet mij ook deze vraag aan u stellen. Omdat we een procedurevergadering hebben gehad, waarin we nadrukkelijk inderdaad met elkaar hebben vastgesteld dat de governance niet aan de orde is. En dan verbaast het mij toch, als we dat in een procedurevergadering met elkaar bespreken, dat vervolgens toch die governance aan de orde gesteld wordt. En ik vind dat daar best iets over gezegd mag worden.

De **voorzitter**: Dat mag zeker, maar nu is het woord aan de gedeputeerde. Op hetzelfde punt? Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, dank u, voorzitter. Toch even een projectie op wat de heer Heijmans zojuist zegt en wat hier naar voren wordt gebracht over die governance. Zojuist wordt juist door de gedeputeerde als argument naar voren gebracht voor deze begrotingswijziging dat de omgevingsdienst in haar planning, in haar jaarplanning vooruit moet kunnen en zekerheid moet hebben vanuit de provincie over de te besteden middelen. Dat heeft alles met de governance te maken. Dus als het argument van governance zelf door de gedeputeerde wordt ingebracht, dan is het zeker aan ons als PS om daarover te kunnen spreken.

De **voorzitter**: Volgens mij heb ik er net het nodige over gezegd. Ik stel nu echt voor dat we eerst de gedeputeerde aan het woord laten, want anders gaan we echt - ook gelet op de tijd - veel te veel dingen door elkaar heen laten lopen. De gedeputeerde heeft het woord.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ik was gebleven bij de vragen van de ChristenUnie, althans die vraagt mij terug te kijken op de eerste termijn. Ik denk dat ik dat in die memo gedaan heb. En de onduidelijkheid die er duidelijk was de vorige keer aan alle zijden ging met name over of het uit de reserve 2017 komt of we het gaan voorfinancieren uit het budget 2018 en we het daarna terughalen uit wat er bij de jaarrekening vrijvalt uit het budget 2017.

U heeft me ook gevraagd om nog eens te reflecteren op mijn rol in db en ab en ik denk inderdaad met de heer Heijmans dat dat hier niet echt op de agenda staat. Ik wil dat graag nog een keer met u doen, maar wellicht is een plenaire PS-vergadering daarvoor niet het meest geschikte podium.

De **voorzitter**: Interruptie Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter. Ik heb eerst een vraag op uw eerste punt, dat u aangeeft terug te kijken op de Statenvergadering. U heeft mij in ieder geval wel het gevoel gegeven door te zeggen dat het anders een hamerstuk was geweest en uw beantwoording daar die erg afweek van de technische beantwoording en de brief dat u daar niet voldoende voorbereid stond en niet scherp in beeld had, terwijl u in het dagelijks bestuur juist die elementen scherp in beeld moet hebben over voortgang van zaken en of er daadwerkelijk geld overblijft bij de jaarrekening. Als u daar nou eens naar terugkijkt, heeft u op dat moment wel de Staten voldoende in de positie gebracht om hier ook een besluit te nemen – ik pak meteen het tweede punt erbij – en uw rol als dagelijks of algemeen bestuurder daar ook op aan te kunnen spreken? Dus twee vragen, voorzitter.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Het feit dat u deze twee vragen in één zin stelt doet met mij toch vermoeden dat het nog steeds niet bij iedereen even duidelijk is waar welke beslissingen genomen worden. Wat we hier nu doen is het provinciale budget voor bepaalde taken vaststellen. Dat geeft u als opdracht aan de omgevingsdienst en die voert dat uit. Punt. In de begroting van de omgevingsdienst is dat geen issue meer. Daar staat de opdracht van de provincie en het geld dat erbij hoort. Dus in mijn taak als lid van het db is dat geen onderwerp van discussie in het db. Die gaan daar niet over. Dit is uw opdracht aan de omgevingsdienst. Dus die twee hebben in die zin niets met elkaar te maken. Het eerste deel van uw vraag. Ja, inderdaad, die verwarring was er. Dat heb ik denk ik in het memo voldoende uitgelegd.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, voorzitter, maar toch dat punt hè. Kijk, u geeft zelf in uw memo aan: waarschijnlijk gaan we straks bij de jaarrekening 330.000 euro overhouden.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Van de provincie hè. Van de provincie. Niet van de omgevingsdienst.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Maar dan nog. Dan moet u toch antwoord kunnen geven op als we zeggen of de taken daadwerkelijk uitgevoerd zijn? Eigenlijk ook de discussie die we eerder hadden of u voldoende grip heeft of de taken door de omgevingsdienst helder zijn uitgevoerd. Daar laat u toch de Staten in onzekerheid achter?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Nogmaals, ik heb het over de jaarstukken van deze provincie. Als wij in 2017 blijkbaar voor soortenbescherming niet 450.000 euro hebben uitgegeven, maar minder, dan gaat die onderbesteding naar dit project. Dat heeft helemaal niets te maken met de begroting van de omgevingsdienst. U stelt nu een opdracht vast, die neemt de omgevingsdienst aan, die voert ze uit. Als ze die niet uitvoert staat dat in de jaarstukken van de omgevingsdienst en niet van de provincie. U haalt echt twee dingen heel erg door elkaar.

De **voorzitter**: Ik wil even een ordevoorstel doen, dat mag ik ook als uw voorzitter. Ik heb net de gedeputeerde horen zeggen dat ook hij begrijpt en ziet dat er op een aantal elementen van hoe de verhoudingen liggen, ook in relatie tot dit onderwerp, verwarring is ontstaan. Hij zei: ik wil daar best nog eens over doorpraten. Maar de vraag is of deze plenaire zaal aan de hand van dit agendapunt nu het meest geschikte moment daarvoor is. Als ik nu constateer dat de gedeputeerde zegt bereid te zijn in een andere vorm met u de gedachtewisseling over voort te zetten, verhelderend in eerste instantie, en daarna wellicht concluderend, daar gaat u dan weer over. Alleen nu bij dit onderwerp twee dingen tegelijk doen ... Ze zijn natuurlijk enigszins verweven, dat kunnen we niet ontkennen, maar je kunt niet alles tegelijk doen. Dus ik stel voor dat we de opmerking van de gedeputeerde als een toezegging beschouwen en dat de procedurevergadering een vorm kiest om daarover het gesprek voort te zetten. En dat we ons nu verder precies toespitsen op wat hier ligt en dat is namelijk de begrotingswijziging zelf. Ik denk dat dat een productieve afspraak is, mede gezien het feit dat we vandaag überhaupt de tijd niet hebben om dat helemaal goed uit te spreken met elkaar. En dat het blijkbaar wel belangrijk is om het te doen, maar dan moeten we het ook goed doen. Ik zie instemmend geknik daarover. Wil iemand het woord voeren over dit voorstel? Alexander van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, dank u, voorzitter. Ja, het punt vind ik wel, je zit hier altijd op een hellend vlak. We kunnen wel zeggen: we gaan hier niet over praten, maar het is ook de ...

De **voorzitter**: Excuus. Dat heb ik niet gezegd. Ik heb gezegd: niet nu.

De heer **Van Hattem** (PVV): Niet nu, nee, niet nu hier over praten, maar we zitten hier wel met een feit dat er een opdracht wordt gegeven aan de omgevingsdienst en die werkt natuurlijk wel door in die begroting van de omgevingsdienst en in de jaarstukken. Tegelijkertijd is het het feit dat hier de jaarstukken, die worden als Statenmededeling afgedaan en niet besproken, van de omgevingsdienst. Dus we zitten wel met een democratisch tekort in hoe wij hier omgaan met de democratische controle van die omgevingsdienst.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Hattem. Dat was nou precies de reden waarom ik net het voorstel deed om over zo'n principiële punt, dat u blijkbaar dwars zit, het goede gesprek een keer, als we daar tijd voor hebben en dat goed voorbereid is met elkaar, te voeren. Maar niet nu en marge van een ander punt die discussie ook te voeren. We hebben de tijd er vandaag niet voor, het is niet voorbereid. En ik heb gehoord dat u er meerdere malen, niet alleen u, om vraagt. De gedeputeerde heb ik horen zeggen: ik ben bereid dat te doen. En dat beschouw ik maar als een toezegging namens u. En dan gaan we dat organiseren. Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, ik zat nog midden in een tweede zin, die ik daaraan wilde koppelen. Want waar we het dan nu over hebben, is concrete informatie die ten aanzien van dit punt, van uitvoering door die omgevingsdiensten door PS wordt gevraagd, waarvan de gedeputeerde de vorige keer heeft gezegd van: ja, ik kan niet in de haarvaten van die organisatie gaan zitten om het eruit te halen. En nu

zegt hij van: ja, ik wil wel een uiteenzetting geven van hoe alles in zijn werk gaat etc., maar dat hoeft nog niet de gevraagde informatie te zijn. En ik vind het ten principale dat wij als PS onze controlerende taak ten volle moeten kunnen uitoefenen ten opzichte van GS, die namens ons in die besturen zit van de omgevingsdiensten en daarom ook die discussie moeten kunnen voeren op dit punt als daar informatie over wordt gevraagd.

De **voorzitter**: Ja. De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Dan ben ik bij motie 1, voorzitter, die de Staten oproept om bij de eerstvolgende wijziging van de gr in te brengen dat het mogelijk is rollen van db en ab afzonderlijk vast te stellen. Ik zou u in het licht van de zojuist gedane toezegging willen vragen de motie aan te houden tot na het debat, of wat het dan ook wordt, over de governance van de omgevingsdienst, omdat ik denk u ervan te kunnen overtuigen dat dit geen goede oplossing is, A, en B, dat u daar ook geen meerderheid bij 64 Brabantse gemeenteraden voor kunt krijgen.

Dan kom ik bij amendement 1. Dat vraagt om de 150.000 euro dekking uit soortenbescherming niet uit soortenbescherming, maar uit de algemene middelen te halen. Dat ontraden wij.

De **voorzitter**: Amendement ontraden. Ik zag nog een paar interrupties op de valreep. Die sta ik nog toe. Mevrouw Surminski was als eerste. Aan u het woord, mevrouw Surminski.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Dank u wel. Ik onderschrijf en begrijp de problematiek rond de begroting van de vth.

De **voorzitter**: Mag ik stilte in de zaal? Mevrouw Surminski heeft het woord.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Ik wil graag een concreet en duidelijk antwoord van u onder welke omstandigheden u die 1,5 ton van soortbescherming alsnog gaat besteden aan soortbescherming. Is dat als u geld overhoudt of is dat als er voldoende projecten worden ingediend in 2018 om die 4,5 ton vol te maken?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Beide. We moeten eerst in 2017 geld overhouden. Dat zien we pas bij de Jaarstukken 2017. Het geld dat dan overblijft, wordt overgeheveld naar 2018. Dat geld gaan we allemaal opmaken als er maar voldoende aanvragen zijn.

De **voorzitter**: Ja? Nee, nee. Ik ga de interrupties, die nu in gang gezet zijn, nog toestaan. En dan is het ook klaar. Nog drie mensen achter de tafel. In volgorde dacht ik mevrouw Roijackers, Kuijken en dan Van Hattem. Mevrouw Roijackers als eerste.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja. Een goede uitwisseling over soortenbescherming.

De **voorzitter**: Excuus. U had ook nog een interruptie? Oké. Als u dan een beetje dichterbij de tafel gaat staan, dan zie ik dat ook. Dan corrigeer ik, dan zijn dit de vier laatste interrupties in deze termijn. Mevrouw Roijackers aan het woord.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voor het stikstofarm maken van natuur geldt wat anders dan bij de soortbescherming. En die herstelmaatregelen van de PAS zijn niet vrijblijvend, maar de omvang, wijze van uitvoering en perioden worden vastgesteld in gebiedsanalyses. Ik neem aan dat die analyses de basis hebben gevormd van het plan vanuit de omgevingsdiensten, maar ook de waterschappen, de terreinbeherende organisaties, om te gaan maaien, te gaan plaggen, hydrologische maatregelen in het gebied te doen.

De **voorzitter**: Uw vraag is?

Mevrouw **Roijackers** (GL): Mijn vraag is: zijn al die maatregelen op basis van de gebiedsanalyses in het jaar 2017 daadwerkelijk uitgevoerd?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Dat zult u zien bij de Jaarstukken 2017. Ja, meer kan ik daar echt niet van zeggen.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Dan zullen we het zien, maar nu haalt u alvast 180.000 euro uit het potje.

De **voorzitter**: Van Hattem of Kuijken was. Wil de gedeputeerde nog antwoorden?

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja, misschien wil ik een antwoord geven.

De **voorzitter**: Excuus.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Dat halen we niet uit dit potje, dat halen we uit 2018, niet uit 2017.

De **voorzitter**: Oké. Dan was nu Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Gehoord de discussie, we hebben verschillende malen in deze zaal gepraat over verschillende tekorten. In dit geval was er dan geen tekort, maar een verkeerd geraamde begrotingspost. Dit is een terugkerend onderwerp en als we daar nu een hele procedureboom voor op moeten zetten om dan deze motie in te dienen, dan vind ik het gewoon heel goed uit te leggen dat we dat in dit kader doen bij dit agendapunt. Daarom willen we onze motie ook gewoon in stemming laten. Bovendien is het technische mankementje dat er geschetst wordt niet terecht. Er wordt gewoon voorgesteld om bij de volgende wijziging van de gemeenschappelijke regeling het mogelijk te maken om ab en db te scheiden voor een afvaardiging. Dus daar kunnen gemeenten ook voor kiezen om dat bijvoorbeeld niet te doen. En natuurlijk zijn we gebonden aan andere gemeenten, of zij dat ook ...

De **voorzitter**: Mijnheer Kuijken. Ik heb net een voorstel gedaan om hierover ten principale, ook bij dit soort technische informatie die u geeft, het gesprek te gaan voeren. Mij lijkt dat u allerlei veronderstellingen inbrengt en informatie geeft die erg nuttig kan zijn voor dat gesprek, maar als zodanig nu wat lastig te beoordelen zijn en ook niet ten volle aan de orde kunnen komen. Dus misschien is het goed als u zich dat toch even realiseert, wat we net hebben afgesproken, naar aanleiding van de toezegging dat zo'n

gesprek er komt. De procedurevergadering zal een voorstel doen. We hebben dan ten volle de gelegenheid om erover door te spreken.

De heer **Kuijken** (CDA): Voorzitter. Er wordt gewoon gezegd dat de motie technisch heel lastig is en daar is gewoon geen sprake van. Als ik me daarvoor verdedig, dan wens ik daar niet voor afgekapt te worden. Dank je wel.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. Ja, eerst nog even terug te komen op een punt wat hier zojuist aan de orde was. De gedeputeerde zegt: het geld komt uit 2018. Om terug te komen op mijn vraag van straks van ..., over de consequenties voor de Brabantse economie als bepaalde PAS-herstelmaatregelen, dat daar de financiering voor wegvalt. U zegt van: ja, bedrijven betalen het zelf, maar we hebben natuurlijk ook projecten die vanuit de provincie zelf bekostigd worden. Ik denk bijvoorbeeld aan aanleg en aanpassing van provinciale wegen etc., waar eventueel ook PAS-herstelmaatregelen voor nodig zijn.

De **voorzitter**: Uw vraag.

De heer **Van Hattem** (PVV): Zijn er mogelijke consequenties te voorzien voor projecten die vanuit de provincie zelf bekostigd worden, die dus niet extern gefinancierd worden, maar vanuit de eigen begroting?

De **voorzitter**: De gedeputeerde heeft het woord. Ik wil graag stilte in de zaal. De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Nee.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dat is een helder antwoord. Daar gaan we deze gedeputeerde aan houden. We willen niet gedurende het jaar het verhaal krijgen dat er geen budget meer is voor verplichte PAS-herstelmaatregelen voor provinciale projecten in de sfeer van verkeer, ruimtelijke ordening etc. Verder een punt. Ik zou een voorstel willen doen voor een derde termijn.

De **voorzitter**: Zullen we eerst deze afronden? Dan zullen we het voorstel straks in beeld brengen. Eerst mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Ik heb eigenlijk eerst een vraag aan het CDA. Want het kan wel zijn dat de motie technisch beantwoord is, alleen ik zou graag van het CDA willen weten waarom zij denkt dat die juridisch mogelijk is, want daar vindt de Wet gemeenschappelijke regelingen volgens mij nog wel het een en ander van.

De **voorzitter**: Dan ga ik hetzelfde doen als daarnet. We hebben net in een eerdere fase van het debat besloten dat we over deze onderwerpen een goede bijeenkomst gaan organiseren, goed voorbereid.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Wat ik wilde vragen, is of de gedeputeerde dat dan in die bijeenkomst mee zou kunnen nemen. Want dan zijn we volgens mij een stuk eerder klaar.

De **voorzitter**: Dan gaat u aan de gedeputeerde vragen. Alle ruimte daarvoor. De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja. Dat ga ik doen.

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Toch even. Ik vind dat u een heel goed voorstel heeft gedaan. Maar de door u uitgestoken hand is door het CDA niet aangenomen. Het heeft gewoon gezegd: we brengen de motie in stemming. Dan is het aan u om uiteindelijk vast te stellen of het binnen of buiten de orde is. En dan vind ik het helemaal terecht als mijn collega van de VVD dit onderwerp hier aanbrengt, omdat het CDA volhardt in haar houding dat zij de motie nu in stemming wil hebben.

De **voorzitter**: Ja. Goed. Ik geef graag de gelegenheid om die vraag aan het CDA te stellen en het CDA meer in het bijzonder om die vraag nu te beantwoorden. Er waren twee adressanten van de vraag. In omgekeerde volgorde. Mijnheer Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Ik heb er voor de rest niets aan toe te voegen. Zonder dat ik expliciet hoor dat dit geen onderdeel van de beraadslagingen is ga ik er gewoon van uit dat dit zo is, want wij willen deze motie gewoon in stemming houden. Wij vinden het nu aan de orde. En ja, we kunnen daar op een later moment ook nog over spreken hoe we de rol van db, ab en welke orde we wat gaan bespreken in het kader van de begroting. Dat kunnen we allemaal bespreken, maar voor nu vinden we dit binnen de orde en van belang. Wat ons betreft maakt onze motie deel uit van de beraadslagingen.

De **voorzitter**: Oké. Waarvan akte. Even kijken. Mevrouw Dirken, had u nog ...? Ja? Gaat uw gang.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Dan wil ik de gedeputeerde vragen, gelet op het feit hoe de motie voorligt. U zei net: als die aangehouden wordt, prima. Maar ik neem aan dat u hem gaat ontraden zo die er nu uitziet.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja, inderdaad. Dan zouden we hem ontraden.

De **voorzitter**: Ik schors de vergadering voor een paar minuten. Ik moet even wat overleggen en de motie überhaupt kunnen lezen. Ik schors de vergadering voor vijf minuten en dan begin ik de vergadering straks met het al eerder ingediende ordevoorstel voor een derde termijn.

Schorsing (14.20 - 14.24 uur).

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering. Dames en heren. Ik heb intussen de motie precies kunnen lezen en wil eigenlijk het volgende voorstellen. Ik heb straks voorgesteld - en ik zag een brede instemming, die ik wat preciezer zal toetsen - om mijn ordevoorstel in stemming te brengen om inderdaad de opmerking van de gedeputeerde te zien als een toezegging, om het gesprek over deze materie van verhoudingen en governance op een later tijdstip goed voorbereid te voeren. Dat zullen we inderdaad dan zodanig voorbereiden dat de aspecten, die u op verschillende wijzen en op verschillende momenten in het debat heeft ingebracht, goed aan de orde komen. En daarna uitspraken te doen over wat de conclusies daarvan zijn. En in dat perspectief vind ik dat de motie die nu voorligt, met name in het verzoek

aan Gedeputeerde Staten, op die discussie vooruitloopt en nu al een voorstel doet over hoe die discussie zou moeten eindigen. Dat is ondanks het feit dat ik volledig erken dat aspecten van governance in het debat voortdurend aan de orde waren, het nu niet als agendapunt is geagendeerd en ik dus de motie buiten de orde vind.

En ik wil daarna met u graag ook nog het andere ordevoorstel dat ik heb gehoord, over een mogelijke derde termijn, in dat perspectief ook in stemming brengen.

Ik stel aan de orde het ordevoorstel dat ik doe om binnenkort dus die bijeenkomst te organiseren, waar ik straks al het nodige over heb gezegd. Wie wil over dat voorstel het woord voeren? De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter. Ik wil eerst even opmerken over het ordevoorstel voor de derde termijn. Daar wil ik wel een voorstel voor doen dat ook alle fracties daarin het woord kunnen voeren, in die derde termijn, als onderdeel zijnde van het ordevoorstel.

De **voorzitter**: Oké. Als dat ordevoorstel zodanig nog toegespitst en uitgebreid aan de orde is, dan is dat nu bij dezen duidelijk. Dat komt dan zo dadelijk aan de orde.

Ik wil nu eerst het voorstel in stemming brengen dat ik net gedaan heb over het feit dat we zo'n voorstel gaan ontwikkelen. In de procedurevergadering netjes voorbereiden. Wie wil daarover het woord voeren? Ik inventariseer dat even. Ik zie de heer Kuijken, ik zie de heer Heijmans en ik zie de heer Van Hattem. In die volgorde.

De heer **Kuijken** (CDA): Mag dat even van mijn plek?

De **voorzitter**: Zeker.

De heer **Kuijken** (CDA): Ik wil die twee dingen wel even scheiden, want ik vind het heel goed om daar op een nader moment over verder te praten, of we bij een begrotingsbehandeling de governance al dan niet bij de beraadslagingen kunnen betrekken. Maar daar ben ik voor, alleen wil ik wel gewoon mijn motie in stemming houden.

De **voorzitter**: Ja. Daar kunt u straks een ordevoorstel over indienen. U heeft net mijn opinie daarover gehoord.

De heer **Kuijken** (CDA): Dat doe ik dan bij dezen.

De **voorzitter**: Dan gaan we daarna daarover stemmen. Nu het ordevoorstel, dat ik hier in bespreking had gegeven. De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (CDA): Voorzitter. Ik vind het een uitstekend voorstel van u om eerst te denken en dan te doen en niet wat het CDA wil: we gaan eerst wat doen, we springen, en naderhand zien we wel waar we geland zijn, of het überhaupt juridisch wel kan en of het mag. Ik had wat dat betreft meer verstand bij het CDA verwacht. Daarnaast, voorzitter, zou ik er toch voor willen waken om over het besluit van deze voorzitter, om een bepaalde kwestie buiten de orde te verklaren, te stemmen. Dat lijkt me een bijzonder rare situatie worden. Het lijkt me zelfs bijna onmogelijk worden om nog op een fatsoenlijke manier voor te zitten.

De **voorzitter**: Ik vraag om instemming met een voorstel dat ik gedaan heb. Helemaal geen stemming. Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, dank u, voorzitter. Ik vind allereerst de opmerking richting Statencollega's van de heer Heijmans enigszins ongepast.

Verder wil ik opmerken over uw ordevoorstel om nu de motie buiten de orde te verklaren, terwijl ik zojuist om een derde termijn heb gevraagd, waarbij we uiteraard ook de situatie rond deze motie ter sprake kunnen brengen. En ik wil eerst toch die derde termijn gevoerd hebben voordat we hier gaan stemmen over een ordevoorstel over het al dan niet behandelen van deze motie. En dat vind ik wel vrij essentieel om dat eerst besproken te kunnen hebben als volksvertegenwoordiging.

De **voorzitter**: Goed. Dan in het kader van de verstrekkendheid van de voorstellen. Want dan ga ik keurig de regels toepassen. Dan is dat het meest verstrekkende voorstel. Dan wil ik nu in stemming brengen uw voorstel voor een derde termijn en dan gaan we daarna de andere doen, want dat is dan de keurige volgorde. Dat gaan we gewoon doen, daar hoeft niet over gestemd te worden. We gaan nu eerst over het ordevoorstel stemmen dat we een derde termijn gaan doen, waarin we de mogelijkheid hebben om het gesprek hierover voort te zetten. Ik ga dat voorstel nu in stemming brengen, met de door de heer Van Hattem daarbij genoemde mogelijkheid van het feit dat ook fracties die nog geen spreektijd hadden aangevraagd, daar het woord mogen voeren. Wie is voor dat voorstel? De fractie van de VVD.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Tegen

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor een derde termijn.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen met stemverklaring. Wat ons betreft is het een herhaling van zetten en hebben wij daar geen behoefte aan. We hebben vorige week tijdens de PS-vergadering ook afgesproken dat we alleen nog een tweede termijn zouden doen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Tegen met stemverklaring. Wij zouden graag over het onderwerp praten, maar dan wel voorbereid en niet in de context van een begrotingswijziging.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor, voorzitter, met een stemverklaring. Voorzitter. In de eerste termijn is niet duidelijk geweest hoe precies het college in die soortenbescherming en die begrotingswijziging zat. Nu dat wel duidelijk is, zien wij de derde termijn echt als een tweede termijn om nog antwoord te kunnen geven op de antwoorden van de gedeputeerde.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Even de verhoudingen precies checken. Het voorstel is verworpen. Dan resteert ...

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Kunt u ook de aantallen noemen, even voor alle duidelijkheid?

De **voorzitter**: Ja. Laten we even ...

De **griffier**: Er hebben 24 leden voor dit ordevoorstel gestemd en 27 tegen.

De **voorzitter**: Dus is het verworpen. Dan stel ik voor dat we ...

Ik wil de heer Kuijken nog even uitnodigen, echt uitnodigen, om te overwegen om de motie aan te houden, in het perspectief van het voorstel dat ik straks gedaan heb om dán ook te spreken over het onderwerp en besluiten te nemen. U vraagt nu in de motie een besluit. Ik had met instemming – dacht ik, maar als ik dat moet toetsen hoor ik dat wel – gezegd dat het verstandiger zou zijn om dan inderdaad de conclusies te trekken van het gesprek dat blijkbaar zo verschrikkelijk nodig is. Dus ik nodig u uit, ook in die zin en in die geest, om uw motie aan te houden. En ik wil graag van u weten of u dat wilt doen of niet.

De heer **Kuijken** (CDA): Voorzitter. Ik merk daar enige discussie over in mijn fractie en ook bij de andere fracties. Ik wil daar heel even over kunnen overleggen alstublieft.

De **voorzitter**: Daar stem ik uiteraard heel graag in toe. Ik ben blij dat u dat wilt overwegen. Ik schors de vergadering voor vijf minuten.

Schorsing (14.31 – 14.35 uur).

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering. Mag ik de leden verzoeken hun plaatsen in te nemen? Mag ik u verzoeken uw plaatsen in te nemen?

Ik wil de heer Kuijken vragen op mijn zojuist gestelde vraag antwoord te geven. De heer Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): We vinden het heel gênant, want in deze tijd hadden we het al drie keer kunnen bespreken, denk ik, en hadden we tijd kunnen uitsparen met dit procedurele gemier. Maar dat is ons dus niet gelukt. Daarnaast moet ik zeggen dat we het ook zeer betreuren dat deze procedurediscussie nu toch weer langs coalitie- en oppositielijnen gevoerd wordt. Maar goed, laten we dan toch maar gewoon deze motie aanhouden en later erover een gesprek houden. Dat doet ons zeer veel pijn. We denken gewoon dat het binnen de orde is, maar goed.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Kuijken. Over de mate waarin met name het dictum en het verzoek binnen de orde is heb ik straks wat gezegd. Ik ben graag bereid op een ander moment dat gesprek even voort te zetten. Want we moeten daar wel echt de hygiëne van de agenda proberen te bewaken. Dat vind ik echt, dat doe ik namens u. Maar ik ben blij met uw antwoord. De motie wordt aangehouden.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Ik wil wel een punt van orde maken.

De **voorzitter**: Ik heb nu net deze conclusie getrokken. Dan is er uiteraard weer een mogelijkheid.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, u trekt nu die conclusie, maar op basis van die conclusie wil ik wel een punt van orde maken.

De **voorzitter**: Dat mag.

De heer **Van Hattem** (PVV): U zegt: de motie wordt aangehouden. U heeft hem net eerder zelf buiten de orde verklaard. Ik wil nu wel duidelijkheid wat nu de status is van deze motie, want als u ...

De **voorzitter**: Mijnheer Van Hattem, even voordat ...

De heer **Van Hattem** (PVV): Mag ik even mijn zin afmaken?

De **voorzitter**: U gaat nu iets zeggen dat niet klopt. Ik heb hem niet buiten de orde verklaard. Ik heb gezegd dat ik ernstige twijfels heb. Ik ben gaan lezen. Over het dictum. Ik wil uw Staten in positie brengen, omdat ik zie dat in het debat een aantal onderwerpen betreffende de governance voortdurend opkomt. Strikt genomen, heel technisch beredeneerd, staat dat niet op de agenda, maar ik wil u tegemoetkomen, mede geïnspireerd door de gedeputeerde, om te zeggen dat het gesprek daar later over kan worden gevoerd. De motie concludeert al met een conclusie die een van de conclusies van zo'n gesprek zou kunnen zijn. Dus ik heb gewoon de volgorde geprobeerd te herstellen: eerst het gesprek en dan conclusies. In dat perspectief ben ik blij met de opmerking van de heer Kuijken, dat hij bereid is, ook in dat perspectief, de motie aan te houden. Daarmee heb ik aangegeven dat ik voel dat hier een gesprek over verder gezet moet worden. Alleen dat dat nu niet op de agenda staat. En dat is de andere kant van de zaak. Dat moeten we ook met elkaar bewaken. Mijnheer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, dank u, voorzitter. Dan trek ik dus de conclusie dat de aangehouden motie niet buiten de orde is.

De **voorzitter**: Nee, niet buiten de orde, in die zin, dat ik hem niet formeel buiten de orde verklaard heb. En dat ik u in ernstige overweging heb gegeven om het debat in deze Staten zuiver te voeren op momenten dat zaken goed voorbereid geagendeerd op de agenda komen. En in dat perspectief heb ik met name over het dictum van de motie gezegd dat wat voorbarig te vinden, want dat roept het college al

op om een besluit te nemen over een onderwerp waarover u ook heeft aangegeven met de gedeputeerde nog in gesprek te gaan. Dat is de zaak en zo zullen we het moeten doen.
Dan sluit ik hiermee deze beraadslaging.

97/17 Statenvoorstel Zesde wijzigingsverordening Legesverordening Noord-Brabant 2012

De **voorzitter**: Dan gaan we over naar het volgende onderwerp. De Legesverordening is natuurlijk nauw met dit onderwerp ook weer verbonden. Maar hier gaat het echt even om de technische afhechting van wat in het vorige voorstel is besloten. Ik geef het woord aan de heer Kuijken, indien gewenst. Ja.

De heer **Kuijken** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Hoe ik de orde heb begrepen, is dat we eerst praten over de Wet natuurbescherming. En volgens mij gaat dit over de brede Legesverordening. Dus vandaar mijn bijdrage, zoals ik hem nu insteek.

In het vorige agendapunt vroeg het CDA om de tariefvorming in het kader van de Wet natuur te vergelijken met andere provincies. Daar heeft het CDA alle aanleiding toe. In het verleden hebben we gevraagd om een vergelijking te maken tussen Brabant, Gelderland en Limburg in de afhandeling van de vergunningen in het kader van de Natuurbeschermingswet. Daar kwamen enorme verschillen uit. Uit de Statenmededeling van 5 december over het verwachte negatieve resultaat van het miljoen euro van de ODBN staat dat het college ook vragen heeft bij de kostendekkende tarieven. Het CDA vraagt dit college om de tarieven voor de leges voor alle vergunningen, niet alleen in het kader van de natuurbescherming en ontheffingen waar de provincie de uitvoering bij de omgevingsdienst heeft neergelegd, te vergelijken met die van omgevingsdiensten in ten minste drie andere provincies. Zo kunnen we kunnen controleren of de Brabander waar voor zijn geld krijgt. Voorzitter. Tot zover. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Kuijken voor zijn bijdrage. De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. Ja, dit onderwerp is onlosmakelijk verbonden met het vorige onderwerp, zoals de heer Kuijken van het CDA zojuist net al terecht aanhaalde. En wat ik hier vrij essentieel in vind, is de rol van GS met haar actieve informatieplicht richting PS en evenzeer de passieve informatieplicht. Als hier informatie wordt gevraagd door PS, dan moet die informatie ook geleverd kunnen worden. En dan maakt het mij niet uit of het nou door een lid van GS is wat in het ab, het db zit van een omgevingsdienst. Die informatie die moet GS kunnen verstrekken. Wij spreken GS daarop aan. En derhalve is de informatie die ten aanzien van de vragen die door het CDA zijn gesteld en de toezegging is gedaan, eigenlijk toch wel een beetje een goedkoop kerstcadeautje van de gedeputeerde. Hij zegt: ik ga het uitleggen hoe het allemaal zit. Maar ja, uitleggen hoe het zit is nog geen concrete informatie leveren. Dus gelet op deze toch wel voor de leges die hier bij dit agendapunt op de orde staan, relevante begrotingswijziging en achterliggende informatie, is het gewoon belangrijk om over die informatie te kunnen beschikken. Dat voor zover de informatieplicht.

Verder zitten er nog wel enkele elementen in het stuk waar ik nog wel bedenkingen bij heb. Er zit bijvoorbeeld het punt in over de particuliere ontheffingsverzoeken voor soortenbescherming. Daarvoor worden de leges ook fors verhoogd. En daar zegt GS over, en ik citeer: "Hierbij kan worden aangehaakt bij de door de gemeente te verstrekken omgevingsvergunning, waarbij een verklaring van geen bedenkingen door de provincie wordt gevraagd." En dan gaan de leges dus naar de gemeente toe. Ja, als dat de werkwijze is, dan handelt GS eigenlijk wel in strijd met de eenloketedachte van zowel de Wabo als van de Omgevingswet, want iemand die een project wil realiseren, die kan zelf kiezen om of naar de gemeente of naar de provincie te gaan als het binnen die kaders valt. En nu wordt hij eigenlijk

gedwongen om het project bij de gemeente in te dienen, omdat daar de leges lager zouden zijn. Ja, en ik moet zeggen: er zijn nogal wat opmerkelijke tariefstijgingen te constateren.

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

De heer **Van Hattem** (PVV): Bijvoorbeeld bij verkeer en vervoer zien we bij de ... Er wordt dan gesproken over de werkelijke hoeveelheid ambtelijke uren en daaraan gekoppelde uurtarieven. Daar zitten stijgingen bij tot 380% voor bijvoorbeeld een vergunning voorwerpen particuliere bouw...

De **voorzitter**: Mijnheer Van Hattem, afronden nu.

De heer **Van Hattem** (PVV): En een provinciale kapvergunning die kost 433 euro, terwijl bij veel gemeenten slechts een meldingsplicht geldt. Dus mijn vraag is vooral: hoe gaat dit college om met de eenloketedachte uit het omgevingsrecht?

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Hattem voor zijn bijdrage. Dan mevrouw Roijackers van de fractie van GroenLinks dan nu.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Dank u wel, voorzitter. Wij kijken in dit stuk met name naar onderdeel 6.1. Misschien niet zoals u zou verwachten. Wij bekijken het in dit geval vanuit de veehouders die wij spreken als GroenLinks. We vragen ons af hoe dit stuk en de leges uitpakken voor de kleinere veehouder, de extensieve veehouder, degenen die bezig zijn met een extensieve veehouderij of daar in een omschakeling zijn. En kijken daarbij of het mogelijk is om te gaan differentiëren. Binnen dat onderdeel 6.1 van deze Legesverordening. Limburg en Gelderland, onze buurprovincies met veel veehouderijen, differentiëren al binnen de Wet natuurbescherming, de vergunningen daarvoor. Is het mogelijk om naar bedrijfsgrootte en draagkracht van veehouders in dit geval, want dat zullen de vergunningaanvragers veelal zijn, te differentiëren? Ik hoor u denken: hoe zit het dan met de kostendekkendheid, als je dat zou willen als provincie Noord-Brabant? Nou, misschien is het wel zo dat die kostendekkendheid behouden kan worden als je het binnen de groep bezit. Niet als individuele veehouders met een individuele aanvraag, maar als een groep, dat het daarbinnen kostendekkend blijft, maar dat er wel een differentiatie mogelijk is. Wij willen vragen of onderzocht kan worden of wij kunnen gaan differentiëren binnen onze provincie naar dit onderdeel 6.1, deze vergunningaanvragen. En we willen heel graag dat voor de Perspectiefnota 2017 ons de resultaten van zo'n onderzoek worden gepresenteerd. En het liefst dan ook in samenhang met die uitgekristalliseerde uitvoeringstaken van de Wet natuurbescherming. Daarmee kunnen wij in 2019 definitief kijken naar het hele takenpakket met die nieuwe Wet natuurbescherming, dat bij die Omgevingsdienst Brabant Noord werd neergelegd. Wij hopen dat de Staten met ons mee willen gaan kijken en onderzoeken hoe wij realistisch kostendekkend, maar ook eerlijk naar draagkracht deze leges kunnen gaan differentiëren.

De **voorzitter**: Wilt u gaan afronden?

Mevrouw **Roijackers** (GL): Wij zijn voor een legesvergunning die realistisch, kostendekkend en eerlijk is. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Roijackers. De gedeputeerde, Van Merrienboer, dan nu aan het woord.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter. Ik ga proberen antwoord te geven, al vind ik een aantal vragen echt binnen de beleidsinhoudelijke verantwoordelijkheid van mijn collega passen. Dus ik kijk ook even naar mijn collega of hij behoefte heeft om daarop aan te vullen. Want we stellen hier de tarieventabel vast en dat gaat echt over financiën.

In lijn met de toezegging die de heer Van den Hout heeft gedaan, sluit ik me daarbij graag aan. Zo beschouw ik ook de toezegging. We zullen gewoon alle beschikbare kennis rond het kunnen vergelijken en het daadwerkelijk vergelijken van tarieven in die notitie laten zien. Ik denk dat de heer Van den Hout heeft aangegeven dat er nogal wat veronderstellingen zitten die de vergelijkbaarheid van tarieven bemoeilijken. Wij zullen inzicht bieden in of er kan worden vergeleken. En als we kunnen vergelijken, zullen we dat naar vermogen doen. Dat vergt ook een inzicht in hoe alle omgevingsdiensten daarin te werk gaan. Maar de notitie is door collega Van den Hout toegezegd. En ik bevestig die toezegging op deze wijze, want zo heb ik hem volgens mij goed verstaan.

De eenloketgedachte. Mijnheer Van Hattem. U bouwt een redenering op waarvan ik dacht: volgens mij geven wij juist invulling aan die eenloketgedachte, waar u veronderstelt dat we dat niet doen. Juist door inderdaad op deze manier de kosten eigenlijk naar elkaar door te belasten, want zo kijk ik vanuit de portefeuille Financiën, maken we het eigenlijk mogelijk om die eenloketgedachte juist beter in te vullen. Dat is wat ik uit uw analyse ophaal, maar misschien heb ik die niet helemaal goed begrepen.

De **voorzitter**: Van Hattem, interruptie.

De heer **Van Hattem** (PVV): Nee, dank u, voorzitter. Dan heeft u het inderdaad niet helemaal goed begrepen, want mijn gedachte hierbij is juist: als ik een vergunningsaanvraag als ondernemer of als particulier wil indienen, dan ga ik kijken bij welke overheid het het meest passend is om die omgevingsvergunningsaanvraag in te dienen. Als dat de provincie is, dan wil ik ook gewoon zaken kunnen doen met de provincie, daar het vooroverleg voeren en daar tot de vergunningsaanvraag komen. Mocht het nou zo zijn dat er een behoorlijk hoog legestartief ligt, zou ik vanwege dat legestartief dus – en dat wordt eigenlijk een beetje als alternatief geschetst in het stuk van GS – naar de gemeente moeten gaan, omdat daar dan een voordeliger aanvraag ligt bij de gemeente.

De **voorzitter**: Uw vraag is?

De heer **Van Hattem** (PVV): Nou, mijn uitleg hierbij is dus dat het erom gaat dat de aanvrager van de omgevingsvergunning geheel vrij de keuze moet hebben waar hij die aanvraag doet en niet door GS eigenlijk gestuurd moet worden van: Ja, u kunt misschien beter naar de gemeente gaan, want daar is het goedkoper. Nee, het gaat juist om de kwaliteit van de dienstverlening. En als die bij de provincie beter is voor het project dat hij wil realiseren, dan moet hij gewoon bij de provincie terecht kunnen zonder daar een onnodig hoog legestartief te moeten betalen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Ja, is snap het gewoon niet. Ik snap niet waar u nu naar op zoek bent, omdat ik ervan uitga dat vergunningverlening niet iets van een supermarktaankoop is, dat je maar naar believen kunt zoeken waar je een vergunning aanvraagt. Volgens mij hebben wij die verantwoordelijkheden duidelijk neergelegd en zijn die sturend op wie inderdaad de eenloketfunctie bij voorrang vormgeeft. En aan de achterkant bundel je volgens mij processen om die eenloketfunctie daarmee gestalte te geven. Zo zie ik wat hier beschreven is als het gaat om het doorbelasten van die

leges. En niet als een soort menukaart waarbij de prijsstelling bepalend is waar de klant zijn vergunning aanvraagt. Volgens mij is dat ook helemaal niet de realiteit op dit moment, mijnheer Van Hattem.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter. Dan heb ik die notitie toch heel anders gelezen. Want het wordt wel echt gesuggereerd van: kijk, als iemand de tarieven te hoog zou vinden bij de provincie, dan kan hij maar beter de aanvraag bij de gemeente indienen, want dan wordt het als verklaring van geen bedenkingen bij de provincie neergelegd en liggen de tarieven anders. Dus dan is het probleem daarmee omzeild. Dat was eigenlijk de legitimering zoals die in het stuk werd gegeven. Als dat niet zo is, dan haalt u eigenlijk uw legitimering in uw stuk onderuit of u moet er afstand van nemen.

De **voorzitter**: Van Merrienboer.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Ja, mijn kennis houdt hier op, voorzitter. Dus ik ben best bereid om ook met collega Van den Hout uw vraag nog eens in te nemen om te bezien waar u naar op zoek bent, maar ik snap gewoon niet wat u bedoelt. Punt.

De **voorzitter**: Goed, het komt later. Van Merrienboer vervolgt zijn betoog.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Het punt van de differentiatie, door mevrouw Roijackers aan de orde gesteld, vind ik dus echt een afweging die binnen de context van beleid moet worden gemaakt. Ik lees dat de heer Van den Hout aankondigt dat wij in 2018 op basis van een beter inzicht in de kosten dan ook een onderbouwing kunnen geven. Ik denk dat ook dat moment het aangewezen moment is om te zien wat daar de consequenties van zijn voor de thema's die u belangrijk vindt, draagkracht, en dat dat het moment ook is om te beschouwen of er aanleiding is om met differentiatie aan de slag te gaan. Ik denk dat eerst die betrouwbare informatie op tafel moet komen over welke kosten we praten en wat bij geen differentiatie een doorbelasting zou betekenen. Dan heeft u pas zicht op wat het voor draagkrachtgevolgen heeft voor de boeren die u noemt. Dus in de volgorde: eerst de informatie voor 2018 op tafel. Ik kijk even naar collega Van den Hout. Ik weet niet of we dat bij de perspectiefnota rond hebben, want we kondigen het eigenlijk pas aan voor de begroting, maar laten we het zo snel mogelijk doen. Maar laat ik zeggen dat we eerst die informatie op tafel moeten brengen voordat we een redelijk antwoord kunnen geven op de vragen die u stelt, hoe dat doorwerkt in de draagkracht van de verschillende groepen.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Ik kijk even of er nog behoefte is aan een tweede termijn hier. Ik zie dat bij de heer Kuijken niet. Van Hattem, vanaf de plaats, kort.

De heer **Van Hattem** (PVV): Nou ja, eigenlijk een korte vraag. Gedeputeerde Van Merrienboer gaf aan niet geheel in de beantwoording te kunnen voorzien. Mijn vraag is of gedeputeerde Van den Hout daarin kan voorzien, want het werd eigenlijk als argument opgevoerd in het stuk bij de begrotingswijziging 72/17, die we zojuist besproken hebben, om deze leges te kunnen onderbouwen. En mijn vraag is of gedeputeerde Van den Hout er nog op wil reageren.

De **voorzitter**: De fractie van GroenLinks, mevrouw Roijackers, behoefte? Ja. Het mag van de plaats als het kort kan, maar aan u ter afweging.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter. Ik dank het college voor de beantwoording. Het is het eigen beleid van het college dat voorziet in meerdere afslagen vanaf een rotonde waarop nog rondjes worden gedraaid. En waar wij toe hebben opgeroepen, past precies bij het feit dat wij met zijn allen willen dat er gedifferentieerd gaat worden, dat de smaak niet alleen is industrialiseren of stoppen, maar dat er meer smaken zijn voor Brabantse veehouders. En in onze ogen past daar een onderzoek naar differentiatie bij. Is het mogelijk om de tarieven verschillend te laten zijn volgend jaar? Daartoe roepen wij u op. U zegt: dat gaan wij nog niet doen. Dan voel ik mij genoodzaakt om daar toch een motie toe in te dienen. Dank u wel.

Motie M2 'Onderzoek getrapte leges Wet natuurbescherming'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 december 2017, behandelend Statenvoorstel 97/17 Zesde wijzigingsverordening Legesverordening Noord-Brabant 2012; overwegende dat:

- Brabant inzet op transitie naar een duurzame veehouderij;
- het provinciaal beleid voorziet in meerdere 'afslagen' vanaf de rotonde, van klein- tot grootschalig ondernemerschap, gericht op diverse markten;

constaterende dat:

- de provincie Noord-Brabant maar één legestartief kent voor een vergunning in het kader van artikel 2.7, tweede lid, Wet natuurbescherming (Natura 2000);
- de legestartieven voor Noord-Brabant in 2018 mogelijk nader aangepast gaan worden naar nieuwe tarieven op basis van de resultaten van de dan uitgekristalliseerde uitvoeringstaken vanuit de nieuwe Wet natuurbescherming;

dragen Gedeputeerde Staten op om:

- te onderzoeken hoe gedifferentieerd kan worden binnen de leges voor onderdeel 6. Natuur en recreatie 6.1 Wet natuurbescherming: een vergunningsaanvraag voor het realiseren van projecten of het verrichten van andere handelingen als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, Wet natuurbescherming (Natura 2000);
- de uitkomsten van dit onderzoek aan PS voor te leggen, tezamen met de resultaten op basis van de uitgekristalliseerde uitvoeringstaken vanuit de nieuwe Wet natuurbescherming, zodat bij de begroting van 2019 eventueel gedifferentieerde tarieven kunnen worden vastgesteld voor het onderdeel Wet natuurbescherming;

en gaan over tot de orde van de dag.

GroenLinks, Hagar Roijackers"

De **voorzitter**: Dan neem ik die motie graag in en gaan we die snel vermenigvuldigen, want u was de laatste in de rij van sprekers. En we zullen hem aan de gedeputeerde voorleggen. Ik schors de vergadering voor enkele minuten om de motie te kunnen vermenigvuldigen.

Schorsing (14.54 - 14.57 uur).

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering. Het woord is aan de gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter. Ook even in samenspraak met collega Van den Hout. Mijnheer Van Hattem. Ik heb u toegezegd om een schriftelijk antwoord te geven op die vragen, dus dat gaan wij ook doen. En ik herbevestig alleen maar dat wij geen supermarkt aanbieden aan vergunningaanvragers, maar dat er sprake is altijd van een voorliggende aanvraag waarachter het loket tot stand komt.

Dan de motie van GroenLinks.

De **voorzitter**: Interruptie Van Hattem op dit punt, denk ik. Van Hattem heeft het woord.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, dank aan de voorzitter, de gedeputeerde om hier schriftelijk op terug te komen, maar misschien even voor de scherpste. Het gaat er vooral om hè, dat hier in de tekst, en dan heb ik het echt over stuk 72/17, het Statenvoorstel, op pagina 4, daar wordt gezegd dat bij die particuliere ontheffingsverzoeken "in plaats hiervan wordt mogelijk aangehaakt bij de door de gemeente te verstrekken omgevingsvergunning". Dus het gaat om de gedachte van: er wordt een ontheffing aangevraagd bij de provincie en dan zegt GS eigenlijk van: ja, u kunt gaan aanhaken bij een omgevingsvergunning voor de gemeente. Dus het idee van één overheid, één besluit en dat het allemaal in één lijn ligt, die wil ik er vooral in terugzien en dit vind ik een beetje in strijd hiermee. Dus dat is vooral het gevoel wat ik ...

De **voorzitter**: Het punt is helder. De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Ja. Dat was het motief achter uw vraag. Dus vanuit dat motief zullen wij ook antwoord geven. Het gaat over één loket.

De **voorzitter**: Mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Ja. Ik zou toch aan de heer Van Hattem willen vragen om het kerstreces een keer te gebruiken om de Wabo te lezen, want er staat gewoon in waar je welke aanvraag in moet dienen.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter. De Wabo heb ik van voor naar achter drie keer gelezen. Die ... Het punt is juist ...

De **voorzitter**: Dat is al een teken op zich als u hem drie keer moet lezen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Omdat hij ook in de tussentijd verschillende keren gewijzigd was, dus dat is ook de reden.

De **voorzitter**: Mag ik voorstellen dat we de toezegging van de gedeputeerde om hierop schriftelijk goed te antwoorden ...?

De heer **Van Hattem** (PVV): Het gaat erom als er een aanvraag bij de provincie binnenkomt in plaats van bij primair bij B en W, dat ook alles in lijn van de provincie wordt gehandeld en niet doorverwezen wordt.

De **voorzitter**: Helder. Uw punt van zorg en aandacht is volstrekt helder, maar ik denk dat we dat vandaag ook bij een vijfde lezing niet meer ... We wachten echt even op het antwoord van de gedeputeerde schriftelijk. De heer Van Merrienboer vervolgt zijn betoog.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Ja. De motie van mevrouw Roijackers. Kijk, mevrouw Roijackers, zoals u het nu verwoordt en u kijkt door naar de Begroting 2019, en u zegt: onderzoek dat en leg dat samen met de resultaten op basis van de uitgekristalliseerde uitvoeringstaken voor. Dat is eigenlijk precies

mijn voorstel. Dus ik heb geen bezwaar tegen die motie, maar u kunt het ook zien als een toezegging die ik al eerder heb gedaan, op basis waarvan u de motie zou kunnen intrekken. Dat is aan u.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde. Hiermee komen we dan aan het einde van de beraadslagingen. Ik hoor een oproep van de gedeputeerde, eventueel inzake de motie. Mevrouw Roijackers. Wilt u daar nog op reageren? Dan geef ik u de gelegenheid.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Het is prettig om dit terug te horen van de kant van GS. Gezien het belang dat wij hechten aan de motie willen wij hem toch graag blijvend indienen.

De **voorzitter**: Helder. Dan blijft die deel uitmaken van de beraadslagingen en komt die later deze middag in stemming. Dan zijn we hiermee aan het einde van dit voorstel.

71/17 Begrotingswijziging Naar een klimaatbestendig Brabant

De **voorzitter**: Dan gaan we snel door naar de begrotingswijziging Klimaatbestendig Brabant, voorstel 71/17. De fractie van de VVD als eerste het woord. De heer Panhuizen.

De heer **Panhuizen** (VVD): Dank je wel, voorzitter. We spreken vandaag over de begrotingswijziging 'Naar een klimaatbestendig Brabant'. En de VVD Brabant staat ook echt voor droge voeten. En Brabant moet goed voorbereid zijn op klimaatverandering, maar dat moet wel met een goede verantwoording van de provinciale uitgaven. En het proces daarin is ook erg belangrijk. En enkele jaren geleden stond ik hier bij de bespreking van het PMWP, dat toentertijd een heel ambitieus plan was. Het was een plan om onze milieu- en waterdoelen te halen en de Brabander droge voeten te bieden door te werken met ruimtelijke adaptie. De financiering die bovenwettelijk was, was ook erg ambitieus, helemaal in vergelijking tot andere provincies. 34,8 miljoen euro maar liefst. En toen hebben wij de gedeputeerde de vraag gesteld en vooral ook op de borst gedrukt dat dit echt heel veel geld is en dat hij het er ook mee moet doen. En die bevestiging hebben wij toen ook gekregen. Hij stemde er toen in met dat het echt het bedrag was waarmee we het gaan doen.

Nu is er een situatie waarbij het Rijk heeft gezegd: ik wil meer doen met ruimtelijke adaptie; ik wil meer doen met klimaat testen; ik wil meer doen om meer droge voeten te creëren voor alle Brabanders. En ik wil ervoor zorgen dat ook boeren hun akker niet overloopt. En dat vereist financiering en dat snapt de VVD ook. Maar dan is dat wel strijdig als je zegt dat 34,8 miljoen euro het absolute bovenwettelijke max is. Want wat dit voorstel wel doet is dat er nog 13 miljoen euro bovenwettelijk daaraan toegevoegd wordt. En dan vraag ik me toch af of die 13 miljoen euro anders besteed had kunnen worden, aan andere doelen. Dus dan wil ik echt dat de gedeputeerde de urgentie hard maakt, want 13 miljoen euro is niet niks. Dat is een heleboel geld, helemaal als je het vergelijkt met die andere 34,8 miljoen euro. Dus de gedeputeerde moet mij die urgentie echt laten zien om hier een beter beeld bij te krijgen. En wat dan ook belangrijk is, is dat hij nog beter specificeert waar die 2 miljoen euro precies vandaan komt en waar die naartoe moet gaan. Ik zie 630.000 euro in het stuk met verschillende plannen. En die plannen vind ik goed. Maar dan ben ik benieuwd waar de overige financiering naartoe gaat. Ik snap dat het adaptief is, dat je een heleboel dingen ad hoc wilt doen, maar het is wel een heleboel provinciaal geld. Je stapt niet zomaar over 2 miljoen euro heen. Dus ik wil echt uitleg wat de gedeputeerde in dat plan Ruimtelijke adaptie precies met die regiopartners wil gaan doen, in ieder geval wat het idee erachter is. En welk beleidsdoel hij er vooral mee voor ogen heeft. Ook wil ik graag horen wat hij met de overige 11 miljoen euro wil gaan doen. Wat zijn de plannen? Heeft hij een idee?

Er is al een heleboel gepraat over ruimtelijke adaptie landelijk. En als je goed geluisterd had naar de tendens die er was, ook in de Kamer, dan wist je dat er iets aan zat te komen. Als er nu geschreven wordt dat er geen financiering is, dan leeft bij mij de vraag: had je dat niet beter kunnen inschatten? En bovenal, als er dan zulke gesprekken met het Rijk zijn, had je ons niet eerder in kunnen lichten? Want in dat geval, nu is er echt een politieke vraag ontstaan of wij als VVD-fractie, terwijl wij u op de borst gedrukt hebben om die 34,8 miljoen euro echt bovenwettelijk als max te houden, om daar nog die 13 miljoen euro aan toe te voegen. Dat is een moeilijke positie. En we willen daar echt duidelijke antwoorden op hebben. En we willen daarom u ook een bevestiging vragen dat dit ook echt de laatste bovenwettelijke investering in het PMWP tot aan 2021 is. En daarbij ook alle toekomstige afspraken, deals en plannen met het Rijk en de plannen ingerekend. Als we daarop antwoord zouden kunnen krijgen, zou dat heel fijn zijn.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Panhuizen. De fractie van het CDA dan nu, de heer Braspenning.

De heer **Braspenning** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Laat ik beginnen dat klimaatadaptatie meer is dan alleen de VVD droge voeten te laten behouden. Want er zijn veel meer zaken die dan aan de orde zijn. Maar het vervolg van het verhaal van de heer Panhuizen kon ik redelijk goed volgen. Ook wij liepen er bij dit stuk tegenaan wat nu eigenlijk datgene is wat de provincie wil met klimaatadaptatie. We hevelen 13 miljoen euro over naar een andere reserve. Het college mag daarmee aan de slag. 2 miljoen euro gaan we gebruiken voor adaptieve projecten. Nou, die 870.000 euro voor die streeknetwerken over twee jaar verdeeld, dat is helder, dat is duidelijk. Daar staan concrete zaken bij waar je in kunt zien wat je er daadwerkelijk mee gaat doen. Maar de rest van het bedrag, ook nadat je in het stuk verschillende keren doorklikt naar andere sites, volstrekt eigenlijk onduidelijk wat je nu precies wilt. Dat is toch wel heel belangrijk voor ons als Staten om onze controlerende taak ook goed te kunnen doen. Bovendien is er ook afgesproken: eerst beleid en dan geld. Dat mis ik dan in dezen ook een beetje. Maar wat ga je nu concreet doen, omdat we als provincie toch in hoge mate volgend zijn in dit beleid, omdat andere partners en partijen degenen zullen zijn die de verschillende projecten gaan trekken? Denk aan waterschappen, denk aan gemeenten.

Dan is er een zaak, de klimaatstresstesten. Een prachtig woord, maar daar wil ik meer context bij wat je precies daarmee denkt te gaan bereiken en wie dat beleid ook precies gaat uitvoeren. Tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Braspenning. Dan nu de heer Everling van de SP-fractie het woord. Die ziet daarvan af. Dan is de fractie van de PVV aan de beurt. De heer Van den Berg heeft het woord.

De heer **Van den Berg** (PVV): Dank u, voorzitter. De Agenda 2030 van de Verenigde Naties met haar zeventien sympathiek klinkende duurzame doelen is een vervolg op het misselijkmakend David Rockefeller-speeltje Agenda '92, Op weg naar een wereldheerschappij, dat in Nederland destijds werd geïntroduceerd door de VVD'er Pieter Winsemius en is voortgezet door Ed Nijpels, eveneens VVD, met bancaire ondersteuning van deugers als Herman Wijffels. Agenda 2030 is een geweldige angstfabriek die juist an sich iets is om heel erg bang van te worden. Een klimaatsovjé met een klimaatgosplan, centraal geleide klimaatplaneconomie met subsidiegestuurde staatsafhankelijkheid. Dáárom hebben we ook zogenaamd méér EU nodig, want de zogenaamde problemen worden tot ongekennde proporties opgeblazen en dat kun je zogenaamd alleen op grote schaal aanpakken. Hoe verder de democratie weg van de mensen, hoe beter. Het referendum ligt niet voor niets uitgerekend door een übereurofiele partij als D66 via een grandioze 180-gradendraai aan diggelen. Zelden is zoveel kapitaal met zo weinig moeite bij Henk en Ingrid uit de zak getrokken en bij een kleine elite terechtgekomen. Gewoon omdat mensen erin trappen. Dag in dag uit voorgelogen en geïndoctrineerd op school, door de media en de politiek. En is na de zure regen en het ozongat de klimaathysterie voorbij, dan komen biodiversiteit en fijnstof er alweer aan.

Jaarlijks 7 tot 21 miljard euro, aldus minister Wiebes, gisteren, tot 3000 euro per 2,2 personen tellend huishouden per jaar met een effect van hooguit enkele, feitelijk niet-meetbare duizendsten van een graad in 2100. Groen en Links zijn de nuttige idioten van het grootkapitaal ...

De **voorzitter**: Interruptie Panhuizen.

De heer **Panhuizen** (VVD): Voorzitter. Ik twijfel een beetje of ik bij het goede stuk zit, want ik hoor eigenlijk niks over de begrotingswijziging.

De **voorzitter**: De heer Van den Berg vervolgt zijn betoog.

De heer **Van den Berg** (PVV): Het is een inleiding, zodat u ons punt begrijpt wat ook over dit stuk gaat zo meteen, mijnheer Panhuizen. Groen en Links zijn in dezen de nuttige idioten van het grootkapitaal. Genialer had dit geboefte het niet kunnen verzinnen. Klimaatbeleid heeft klimatologisch geen enkele zin waar het om energiemaatregelen gaat. Maar - en daar komt 'ie - klimaatadaptatie, dus aanpassen aan de veranderende situatie, kan wel degelijk zinvol zijn in steeds extremer wordend weer. U hoort het goed. Rob de Vos, en die is te vinden op de website Klimaatgek.nl, heeft voor zijn woonplaats Deurne, maar ook voor het vorig jaar zwaar getroffen Someren, de climate-explorerstatistieken erbij gepakt. En dat kunt u ook doen, gewoon te downloaden via de website van het KNMI. En wat blijkt? Er is geen enkele trend in extremere neerslag sinds 1910 te ontdekken. Met de beste wil van de wereld niet. Ook rond 1940 was het daar meerdere malen zwaar raak. En ook behoort landelijk gezien geen enkele zomer bijvoorbeeld sinds 2001 tot de 5% droogste sinds 1910. Dat staat gewoon op de KNMI-website. De vraag is dan ook op welk nepnieuws dit college zich baseert. Vertelt u eens.

En wat blijkt op wereldniveau? Er zijn geen trends te zien op het gebied van neerslag, droogte, orkanen, bosbranden. Niets. Alleen in computermodellen, die keer op keer falen, maar wel een nepweerbericht voor 2050 vol nepalarmisme uit kunnen braken. Op sommige plekken heerst droogte, op andere extreem veel regen en dat verandert al sinds mensenheugenis. De Sahel wordt momenteel natter en groener, Syrië wordt droger en dor en dat is changing all the time. Niet zelden, met name in Afrika, worden lokale effecten ook veroorzaakt door ontbossing, hetgeen een gevolg is van een gebrek aan fossiele brandstoffen, zoals gas en kolen. Adaptatie is daar dus het eenvoudigst te realiseren met een mooie kolencentrale als er kolen zijn en een gascentrale als er gas te vinden is, zodat het bos kan herstellen, en het weer weer normaler wordt en modderstromen voorkomen.

Maar ook hier hebben we lokale effecten door de mens. In Brabant hebben we te maken met groeiende steden, dichtgetegelde openbare ruimten en tuinen, verwaarloosde riolen en via nepnatuurmaatregelen, zoals opnieuw kronkelende riviertjes, zaken die zorgen voor wateroverlast. Als je het over menselijke invloed hebt - daar heb je het - zogenaamd extreem weer is dan een perfect excuus. En wil je de stad wat koeler ...?

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Berg, wilt u gaan afronden?

De heer **Van den Berg** (PVV): Verf de daken wit, gebruik geen donkere stenen, zet wat bomen neer, gebruik lichter asfalt. Zo simpel kan het zijn. Graag een reactie op deze constatering. Wanneer - tot slot - het adaptatiegeld, een niet-geringe 16 miljoen euro in totaal, besteed zou worden aan waterveiligheid, met inbegrip van herstel van vlotte waterafvoer bij zware neerslag en het water vasthouden bij droogte, dan vinden wij dat prima. Maar in combinatie met de klimaatprietpraat in onderliggende stukken, waar dan ook nog eens begrippen als revoluerend matchingsbudget voorkomen,

dreigen we toch af te zien. En bovendien is ons niet duidelijk waar de 13 miljoen euro aan besteed wordt. Als de gedeputeerde daar meer duidelijkheid over kan geven, dan horen wij dat graag. Dank u.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van den Berg. Mevrouw Dingemans van de fractie van D66 heeft het woord.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Dank u wel, voorzitter. Veilig water van goede kwaliteit. Niet te veel, maar ook niet te weinig. Dat is de wateropgave waar we volgens D66 in Brabant voor staan. En schoon water is daarbij van levensbelang. Een potentiële verontreiniging die de volksgezondheid kan schaden moet dan ook effectief en snel worden opgespoord en bestreden. Stoffen, zoals het giftige GenX vormen een bedreiging voor de kwaliteit van het oppervlaktewater en daarmee indirect voor het drinkwater. We hebben hier onlangs dan ook schriftelijke vragen over gesteld en aandacht voor gevraagd. We hopen dat de bron van de onlangs aangetroffen vervuiling snel wordt gevonden en zijn benieuwd naar mogelijkheden voor verscherpt toezicht, bijvoorbeeld door omgevingsdiensten, om vervuiling van ons drinkwater in de toekomst te voorkomen. We zien de beantwoording van die vragen graag snel tegemoet. Want bodem en water vormen de basis van een gezond leven en D66 wil hier verantwoord mee omgaan. Voorzitter. Ik hoor u denken: wie wil dat nou niet? Het is wat ons betreft vooral de vraag hoe we uitvoering willen geven aan die verantwoordelijkheid. En D66 ziet graag dat de provinciale ambities worden afgestemd op de maatschappelijke behoeften. Naast het ondersteunen van initiatieven geldt dat ook voor het vergroten van bewustwording rondom milieu- en watervraagstukken. En we zien hiervan een mooi voorbeeld in Brabant, zoals het project 'Groene daken' in Den Bosch en Eindhoven. Groene daken vormen niet alleen een goede isolatielaag en werken geluidsdempend, maar houden ook het regenwater langer vast, waardoor het riool minder worden belast. Inwoners die een groen dak aanleggen kunnen dan subsidie aanvragen bij de gemeente. Of operatie Steenbreek, waar inmiddels twaalf Brabantse gemeenten aan deelnemen. Vergroening van onze tuinen heeft niet alleen positieve effecten voor de biodiversiteit en de luchtkwaliteit, maar verbetert ook de afvoer van regenwater naar het riool. Deze deelnemende gemeenten maken met allerlei activiteiten inwoners bewust van het belang van een groene tuin. En we hopen dat meer Brabantse gemeenten zich bij dit soort initiatieven gaan aansluiten.

Voorzitter. Ook de streeknetwerken leveren een bijdrage aan de realisatie van een klimaatbestendig en waterrobuust Brabant. Wij steunen daarom het voorstel om het huidige restant van de reserve van het oude PMWP vrij te maken voor de financiering van lokale en regionale initiatieven die een bijdrage leveren aan de opgave in Brabant. Ik dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u voor uw bijdrage. Dan nu de fractie van GroenLinks. Mevrouw Roijackers heeft het woord.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter. In 2050 heeft Brabant het klimaat van Bordeaux. Het wordt heter en droger, maar ook natter. Dat zegt niet GroenLinks, dat zegt AgriFood Capital in de klimaatkansenkaart die ze hebben gemaakt.

De **voorzitter**: Interruptie Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter, ik wil vragen aan GroenLinks: Is dat een dreigement of is dat een belofte dat wij dat heerlijke klimaat van Bordeaux hier krijgen met een lekker wijntje in de achtertuin?

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Vraagt u het aan AgriFood Capital, zou ik u willen zeggen. Goed. Het is dweilen met de klimaatkraan wijd open. En de gevolgen voor Brabant zijn duidelijk. Nu al. Er is sprake van veel wateroverlast, hagelbuien, maar ook periodes van droogte. GroenLinks wil niet alleen investeren in de achterkant, maar wil een klimaatbegroting, zoals we dat vanaf 2015 zowel landelijk als hier in de provincie aanbieden te gaan doen. En landelijk dienen we hem ook in. Onder dit stuk ligt geen circulair beleid. Dit stuk bevat geen maatregelen tot CO₂-reductie, terwijl juist in de provincie wij zoveel kansen hebben voor klimaatbeleid. Het CO₂-neutraal maken van verkeer en vervoer, van industrie, waterwinning, onze energie, van de kasteelt, de boomteelt en de veeteelt. Met burgers en bedrijven samen.

De **voorzitter**: Interruptie Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Toch een beetje annex aan de discussie die we eerder hebben gehad. Mevrouw Roijackers vraagt naar visie op dit, visie op dat. Het is een begrotingswijziging die we bespreken. Bent u het met me eens dat we het over een begrotingswijziging hebben en niet over klimaatbeleid? Of staat nu het gehele klimaatbeleid van de provincie ter discussie, want dan had ik me daar graag op voorbereid?

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Mijnheer Heijmans. Boven het stuk staat 'Naar een klimaatbestendig Brabant'. Als je dat boven je stuk zet, dan kun je verwachten dat de fractie van GroenLinks, vanaf 2015 immers duidelijk voorstander van een klimaatbegroting in Brabant, daarop zijn inbreng zal baseren.

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja. En dan laat u heel strategisch het woordje dat ervoor staat weg. En wat staat er voor, mevrouw Roijackers? 'Begrotingswijziging'.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Nee, er staat niet: 'we vragen u om het geld dat over is uit de tweede bestuursovereenkomst met de waterschappen over te sluisen naar een deel van wat wij nu gaan doen'. Nee, er staat: naar een klimaatbestendig Brabant. En het eerste deel van mijn spreekminuten is gebaseerd op wat wij verstaan onder een klimaatbestendig Brabant. Als u wilt dat wij hier alleen maar technische en stoffige debatten gaan voeren, bent u bij mij aan het verkeerde adres.

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Nee, ik wil graag dat wij debatten voeren op grond van het feit dat we afspreken wat voor debatten we gaan voeren. En als we hier een debat gaan voeren over klimaatbeleid, dan moeten we dat van tevoren met elkaar afspreken. Dan kan het college zich erop voorbereiden, dan kunnen wij er ons op voorbereiden. Maar als wij op de agenda op voorstel van het college een begrotingswijziging voorgelegd krijgen, dan gaat naar mijn idee het agendapunt over een begrotingswijziging.

De **voorzitter**: Mijnheer Heijmans. Uw punt is helder.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Uw procedurevergadering, mijnheer Heijmans, heeft een mystery guest uitgenodigd om te kijken hoe wij hier debatten voeren. En de conclusie is klip-en-klaar: het debat is hier verdomd onaantrekkelijk.

De **voorzitter**: We gaan nu even stoppen. Ik geef de gelegenheid voor korte interrupties en dan gaat mevrouw Roijackers verder met haar betoog. Ik dacht dat de heer Van den Berg als eerste was.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, voorzitter, even richting de heer Heijmans. Er is een potje van ongeveer 16 miljoen euro over. Dat kun je teruggeven aan de burger of je kunt dat uitgeven aan klimaatbeleid, omdat dat heel erg nodig zou moeten zijn. En dat is even het punt. Is het nodig of niet? En ik denk dat daar zeker een discussie over gevoerd mag worden. Mijn collega vindt dat heel erg nodig en ik totaal niet. En daar gaat de discussie om in de Staten. Het is niet zo eenvoudig ...

De **voorzitter**: Het punt is helder. Braspenning.

De heer **Braspenning** (CDA): Voorzitter. Dat de SP zich in dezen niet goed voorbereid heeft, is niks nieuws. Dat komen we vaker tegen. Maar als ik naar het stuk kijk gaat het voor 95% gewoon over klimaatadaptatie, klimaatbeleid. Dus het is volslagen terecht om deze discussie nu met elkaar te voeren.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus nog.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ja. En daaraan toegevoegd is het natuurlijk wel een beetje flauw van de heer Heijmans. In de procedurevergadering is net afgesproken dat we hier extra aandacht voor zullen hebben, omdat dit vaker voorkomt. En nou heeft u zelf geen inbreng in dit debat, u heeft geen enkele bijdrage. En nou komt u even naar voren lopen om mijn fractiegenoot op dit punt te vragen of dit wel over het voorstel gaat. Natuurlijk gaat dit over het voorstel.

De **voorzitter**: Dat debat gaan we nu stoppen. Andere plaats. Nu gaat mevrouw Roijackers verder.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja. Ik zou me bijna genoodzaakt voelen om de positieve opmerkingen over dit Statenstuk maar te schrappen, in reactie op de heer Heijmans. Maar zo flauw ben ik niet. Dus nu waar ik positief over ben. Wij zien de noodzaak tot de ruimtelijke adaptatie en zijn ronduit positief over carbon valley en andere projecten ten aanzien van bodemvitaliteit en bewustwording. Voor een belangrijk deel is dit de invulling van het Brabantse aanbod van het Deltaprogramma 2018. En dat Deltaprogramma 2018 is niet over één nacht ijs gegaan. En de bestuurders uit de regio Zuid, misschien was onze gedeputeerde het wel, dat willen we graag van hem horen, hadden nog een aantal vragen bij de invulling van het Deltaprogramma. En die vragen willen wij hier graag stellen, want dat waren ook de vragen die wij ook hadden. Lukt het ons om grensontkennend samen te werken en daarbij te voorkomen dat we afwentelen op een ander gebied? Gebeurt het met andere provincies samen? Gebeurt het met de regio Vlaanderen samen? De kosten en baten willen we graag in beeld gebracht hebben. Dat hebben ook de bestuurders benadrukt. Is dit gebeurd? En de bestuurders van de regio Zuid binnen het Deltaprogramma 2018 hebben gesteld dat de landbouwsector staat voor een grote opgave: droogte- en wateroverlast, maar voor die klimaatbestendigheid. Pakt de landbouwsector de handschoen op, niet alleen in woorden, maar ook in daden? En voldoende grootschalig om inderdaad klimaatbestendig te zijn?

En ten slotte is er gevraagd om een regionale aanpak waarmee alle relevante partijen gelijkwaardig samenwerken. Gaat ons dit lukken binnen ons Deltaprogramma 2018? Als we echt een klimaatbestendig

Brabant willen, dan moeten we onze hele ruimtelijke ordening, onze economie en onze ecologie samennemen en ambitieus beleid durven maken en uitvoeren. Dank u wel.

(Het voorzitterschap wordt overgedragen aan de heer Van Gruijthuijsen.)

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Roijackers. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van 50PLUS, de heer Oosterveer. Nee, hij ziet af van zijn spreektijd. Dan de Partij voor de Dieren. Mevrouw Surminski, aan u het woord.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Dank u wel. Voorzitter. Met dit voorstel wordt uitvoering gegeven aan het besluit om de overgebleven gelden van de Tweede bestuursovereenkomst Water te besteden aan het Deltaprogramma. Dit programma bevat voornamelijk uitvoeringsmaatregelen voor ruimtelijke adaptatie en dat kan op onze steun rekenen. Maar minder enthousiast zijn we over de besteding van 870.000 euro uit de reserve van het PMWP van wat wordt omschreven als lokale en regionale initiatieven die bijdragen aan de realisatie van wateropgaven.

In het overzicht staan nu zeven projecten, samen voor 1.455.000 euro, waarvan de provincie in totaal 865.000 euro bijdraagt, waarvan 640.000 euro in dit programma. En kennelijk zijn er voor de overige 230.000 euro al meer dan voldoende aanvragen ingediend. Nou, dat is best veel geld. We hebben dus maar eens gevraagd wat nou de precieze inhoud is van die voorgestelde projecten en dat blijkt nogal teleurstellend. Het gaat namelijk niet om concrete uitvoeringsmaatregelen, maar vooral om heel veel vergaderen, verzamelen en verspreiden van kennis, het opstellen van plannen, het organiseren van bijeenkomsten, inspiratiesessies, keukentafelgesprekken, masterclasses en het uitschrijven van wedstrijden voor innovatieve ideeën. Ik verzin het niet hoor, het staat echt in de productomschrijving. Dingen als het organiseren van een jaarlijkse prijsvraag, waardoor deelnemers worden gestimuleerd om hun ideeën te pitchen en daardoor uit te werken. En het profileren van de regio als klimaatbestendige leisuurebestemming. Voorzitter. Dit college kikt op termen als innovatief en duurzaam. Ik denk dat die woorden zijn voorgeprogrammeerd in zo'n beetje ieder tekstprogramma hier in huis. Maar in relatie tot klimaatverandering zijn die termen niet erg relevant. Want laten we wel wezen, klimaatverandering is al zo oud als de aarde. En het antwoord van de planeet is al miljoenen jaren, al sinds het carboon hetzelfde, namelijk meer groen. Meer groen. Gewoon meer planten. Planten bufferen water, ze nemen CO₂ op, ze kunnen overmatig fijnstof uit de lucht filteren. Dus het meest innovatieve dat we kunnen bedenken, is gewoon bestaande kennis gewoon eens implementeren. Niet praten, maar doen. Meer bomen, meer zwammen. En dan bedoel ik dus zelfstandige naamwoorden en niet werkwoorden. Er wordt geconstateerd dat bij hitte de stadsbewoners de koelte van buiten opzoeken en dat daardoor een veranderend recreatiegedrag ontstaat. En dan moet er – ik haal het even aan – initiatief genomen worden om samen met betrokken partijen de voorgenomen activiteiten te bundelen tot een samenhangend programma, de uitvoering aan te jagen en de maatregelen op te schalen.

De **voorzitter**: Interruptie van de heer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, voorzitter. Woorden naar mijn hart. Meer groen. En mevrouw Surminski heeft helemaal gelijk. Ik zou u willen vragen om ook in de Tweede Kamer dat eens onder de aandacht te willen brengen, want wat de Partij voor de Dieren-fractie daar allemaal aan klimaatwaanzin – ik kan het niet anders noemen – uitslaat dat is niet te filmen. Het zinnige geluid van de Partij voor de Dieren hier vind ik buitengewoon mooi om te horen en meer groen zijn wij ook zeker voor.

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. Mevrouw Surminski.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Dank u wel. Ik ga even door. Het was een prachtig programma. Prijskaartje 120.000 euro. Een werkelijk duurzame aanpak zou het zijn als we wat meer bomen in de stad zouden hebben, niet roepen dat die te duur zijn in onderhoud en meer parken in plaats van iedere groenstrook volbouwen. En moeilijker hoeft het niet te zijn. Tot zover.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Surminski. Ik kijk even naar de ChristenUnie-SGP. Aan u het woord.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter. Na de woorden van de heer Heijmans zou ik niet meer durven.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Vreugdenhil. Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Ik zwijg beleefd.

De **voorzitter**: Dank u. Dan de heer Van den Hout, gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Dank u wel, voorzitter. Mevrouw Surminski zei het precies goed in haar allereerste zin. Dit voorstel geeft uitwerking aan een eerder door u, PS, genomen besluit, namelijk om de reserve PWP over te hevelen naar de reserve PWMP en daarvan het Deltaprogramma te betalen. Dat heeft u al besloten. Dat zeg ik ook vooral richting de VVD. Inderdaad, in 2016 is er 34 miljoen euro vrijgemaakt voor het PWMP, zoals dat toen bestond. Twee jaar daarvoor is al besloten om het hele overschot van het BO2 door uzelf over te maken naar het Deltaplan. Dat bestond toen namelijk al. Dat is waar deze begrotingswijziging op ziet: uitvoering van een eerder door u genomen besluit. Dat is die 13 miljoen euro.

De 870.000 euro die we vragen gaat niet helemaal naar 2018, maar een groot deel, namelijk 640.000 euro daarvan, in 2017 naar projecten die mevrouw Surminski niet zo heel interessant vindt, maar die volgens mij vitaal zijn, fundamenteel zijn in het naar boven krijgen van wat nodig is aan klimaatadaptieve maatregelen in Brabant.

De 2 miljoen euro, waar de VVD ook melding van maakt, zijn de enige middelen waarvan hier nu aan u gevraagd wordt om vrij te maken voor besteding. Het grootste deel van deze begrotingswijziging is namelijk van de ene reserve naar de andere reserve. En zo gauw ik beleid heb waar ik dat geld aan uit wil geven, moet ik daarvoor bij u terugkomen. En op dat moment zullen wij u duidelijk maken wat we daarvoor gaan doen, maar nu nog niet. Het gaat namelijk naar een andere reserve. Die 2 miljoen euro gaan we met name in 2018 uitgeven, voor een groot deel aan bijvoorbeeld klimaatstresstesten, waarvoor we minstens 25 gemeenten willen hebben die dat gaan doen, zodat we daarna weten hoe Brabant ervoor staat en wat de nodige maatregelen zijn.

(Het voorzitterschap wordt overgedragen aan de heer Van de Donk.)

De **voorzitter**: Interruptie Braspenning.

De heer **Braspenning** (CDA): Gedeputeerde. 13 miljoen. En u zegt: dan moet ik bij u terugkomen. Dat klopt wel, maar u kunt dat achteraf doen. Volgens mij is het in begrotingsland zo dat u een reserve heeft en u die vrij kunt besteden, maar u moet dat achteraf wel aan de Staten melden. En in die zin is het denk ik volslagen correct dat wij u tevoren vragen wat uw plannen met die 13 miljoen euro zijn.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Nee. Dat klopt niet, voorzitter. Ik moet gewoon hier bij u terugkomen. U heeft het budgetrecht, ik kan in mijn eentje geen reserves leegtrekken.

De **voorzitter**: Panhuizen.

De heer **Panhuizen** (VVD): Ja, dat antwoord van de 11 miljoen euro geeft al een heel groot deel meer kennis. Maar bent u het dan met me eens dat dit bedrag, waar we over praten, wel bovenwettelijk is?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Voor mij niet, voorzitter. De uitspraak van PS is wet.

De **voorzitter**: Panhuizen.

De heer **Panhuizen** (VVD): Ja, dat is wet. Maar dan had ik het heel fijn gevonden, voorzitter, als de gedeputeerde toen ik die vraag in december 2015 stelde, me ook op die uitspraak had gewezen. Dan hadden we deze hele discussie namelijk niet hoeven voeren.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ik weet niet waarop ik de heer Panhuizen had moeten wijzen, maar alles wat u moet weten, staat in het stuk.

Plannen waarnaar u vroeg voor de overige 11 miljoen euro zijn er nog niet. Daarom gaat die 11 miljoen euro ook naar een reserve en komt die niet vrij voor besteding.

Volgens de heer Panhuizen hadden we kunnen inschatten dat er ruimtelijke adaptatie aan zat te komen en dat we daar ook geld voor nodig zouden hebben. Dat hadden we dan eerder moeten inschatten. Voorzitter. Het deltaplan Ruimtelijke adaptatie is door onze deltacommisaris aangeboden de derde dinsdag van september. Voor die tijd was ik er al van op de hoogte, omdat ik lid ben van de stuurgroep Deltaplan, maar was dat geen openbaar stuk. Bovendien is de hele discussie over ruimtelijke adaptatie nog geen jaar oud. De discussie, het plan en de landelijk ingeziene urgentie zijn vooral en met name ingegeven door de enorme clusterbuien hier in Someren en Luyksgestel. Toen was voor iedereen onmiddellijk duidelijk dat we ons gaan wapenen tegen dit soort zaken, want die gaan steeds vaker voorkomen. Wat de reden daarvan ook is, op het moment dat die zich voordoen en vaker voordoen, dan zullen we ons daartegen moeten wapenen. Dat is ruimtelijke adaptatie. Dat is relatief nieuw en als deltaprogramma helemaal nieuw.

De **voorzitter**: Interruptie Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, voorzitter. Kan de gedeputeerde mij per brief of anderszins laten zien waarop u baseert dat het van alles toeneemt, afgezien van klimaatmodellen, maar gewoon dat er een trend zichtbaar zou zijn? Want die is niet te vinden.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Daar ga ik geen antwoord op geven, voorzitter. Dat hebben we al veel vaker met elkaar gewisseld.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Kunt u mij – via u, voorzitter – wel de informatie geven waar u zich op baseert. Daar vroeg ik om.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja. U vraagt mij dat te doen, maar met uitzondering van klimaatmodellen. En dan heb ik inderdaad niet zo heel veel meer.

Voorzitter. Het CDA vond juist de 870.000 euro, waarvan een groot deel inmiddels overigens besteed is via de streeknetwerken, erg helder. De rest niet. Waar gaat de rest van dat geld heen? U vraagt eerst beleid en dan pas geld. En tegelijkertijd zegt u dat u blijkbaar al kunt beschikken over het geld. Het is mij dus een beetje onduidelijk waar u zich nu bevindt. Wat we hebben is beleid voor 2 miljoen euro. Dat gaan we volgend jaar uitvoeren, daarvoor vragen wij u geld op de begroting. Waar we nog geen beleid voor hebben, althans geen kant en klaar uitvoeringsprogramma, is de 11 miljoen euro, die dan nog in de reserve blijft. Daarom gaan we volgend jaar klimaatstresstesten doen, gaan we – of mevrouw Surminski het nou leuk vindt of niet – toch veel in streeknetwerken informatie ophalen en lopende weg – en zo gaat het ook in het landelijke Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie – bepalen waar beleid nodig is en wat dan de rol van de provincie is. Want het is natuurlijk niet uitsluitend een provinciale taak om ruimtelijke adaptatie te organiseren hier. Dus jazeker ben ik het met u eens: eerst beleid en dan geld. Dus vandaar dit voorstel.

En wat zijn dan die klimaatstresstesten? Per gemeente zal gekeken moeten worden wat er gebeurt als we bijvoorbeeld te maken krijgen met een clusterbui, zoals in Someren. Hoeveel kan ons riool aan, waar gaat dat dan heen, hoe belasten we daarmee het buitengebied? Welke delen van de stad komen als eerste onder water, staat daar vitale infrastructuur als ziekenhuizen, banken? Hoe gaat het met verkeer en vervoer? 100.000 van dit soort vragen, geen 100.000, maar wel een hoop, zitten in zo'n klimaatstresstest en daar willen we antwoord op, zodat we weten hoe Brabantse gemeenten ervoor staan op het moment dat zich zo'n klimaatincident voordoet.

GroenLinks verbaast zich erover dat hier met geen woord gerept wordt over bijvoorbeeld CO₂-reductie. Dat heeft twee redenen. Ten eerste is dit een begrotingswijziging en geen beleidsstuk en ten tweede gaat dit over klimaatadaptatie en niet over klimaatmitigatie.

Over de Partij voor de Dieren heb ik eigenlijk al veel gezegd, behalve dat die die 870.000 euro weer niet zo concreet vond. En het antwoord op klimaatuitdagingen zou gewoon meer groen zijn. Nou moet ook dat gebeuren, maar u hoorde net de onderwerpen die ik opnoemde, die onderdeel zijn van zo'n klimaatstresstest. Die los je niet allemaal op met een extra boom in de parkeerstrook. Dat zijn volgens mij de vragen die mij zijn gesteld.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Ik kijk dan even of er behoefte is aan een tweede termijn. We beginnen gewoon even langs het rijtje. Kort en krachtig, de heer Panhuizen. Geen moties.

De heer **Panhuizen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Allereerst wil ik de gedeputeerde bedanken voor een aantal erg ophelderende antwoorden. Ik begrijp het nu in elk geval een heel stuk beter. En ook fijn dat u het Brabants belang in Den Haag goed heeft laten aankomen. Dat er iets gedaan wordt op het gebied van

klimaatadaptatie tegen bijvoorbeeld een clusterbui of iets dergelijks. Dat vinden we hartstikke goed. Er rest me eigenlijk nog maar een klein vraagje. Dan wil ik inderdaad ten eerste zeggen dat het heel goed is dat u erkent dat de wens van PS betekent dat wij vragen en u draait. Daar ben ik heel blij om, maar wat ik precies bedoelde is dat die 34,8 miljoen euro iets is dat je niet per se van het Rijk hoeft te doen. Je krijgt dat niet opgelegd, dat wil je zelf. Ik stelde een vraag en vervolgens is daarop het antwoord dat het niet meer wordt dan 34,8 miljoen euro en wat we zelf willen, dan vind ik zo'n uitspraak toch strijdig met elkaar. Dus dat u er in de toekomst rekening mee houdt als ik u zo'n vraag stel, dat u zegt het niet zeker te weten en wie weet komt er nog een heel goede deal of goed plan voor ons aan, waar wij echt moeten bijplussen. Het is wel fijn dat de Staten daar ook rekening mee kunnen houden, zodat wij niet verrast worden. En dat kan een positieve verrassing zijn, maar het is nog steeds een verrassing.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Panhuizen. De heer Braspenning van de CDA-fractie.

De heer **Braspenning** (CDA): Voorzitter. Nog heel even terug naar die 13 miljoen euro. Als je nu terugkijkt naar de vorige Statenperiode is er eigenlijk door een verkeerde programmering tussen het programma en de middelen een overschot van 13 miljoen euro. Dat staat ook letterlijk in het stuk. En over die 13 miljoen euro is in 2014, in de vorige Statenperiode, beslist die in ieder geval vast te houden voor het Deltaprogramma. Prima, daarin kunnen we ons vinden en daarover gaan we geen discussie hebben. Dus ik heb nu de keiharde toezegging dat voordat iets van die 13 miljoen euro uitgegeven gaat worden de gedeputeerde terugkomt in deze Staten om dat hele verhaal samen met ons nog eens een keer goed door te spreken. Want dat vinden wij cruciaal, voorzitter, en te belangrijk voor het onderwerp. Dat we daarover met elkaar gewoon een goede discussie moeten hebben. Tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Braspenning. De heer Everling niet, denk ik. Dan de heer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Dank u, voorzitter. Dank voor de beantwoording van de gedeputeerde. De vraag die we onszelf moeten stellen, is: is het noodzakelijk om dit geld uit te geven? De PVV heeft daar zijn twijfels over, maar we zijn natuurlijk wel voor een veilige waterhuishouding in Brabant en in Nederland. En als we de keuze moeten maken tussen tot 2050 600 miljard euro uitgeven aan energiefleuwerk of een paar miljard aan de dijken iets hoger maken, dan is die keuze vrij eenvoudig gemaakt. Dank u.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van den Berg. Mevrouw Dingemans, geen behoefte. Mevrouw Roijackers, GroenLinks. Aan u het woord.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Vier vragen onbeantwoord, voorzitter. Werken we grensontkennend samen? Zijn de kosten en baten in beeld gebracht? Staat de landbouwsector voldoende klaar voor deze grote opgave? En komt er een regionale aanpak? Dank u.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Roijackers. Ik kijk even rond. Oosterveer niet. Surminski? Ja. Ik had u al het woord gegeven.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Sorry. Dan heb ik niet goed opgelet. Neem me niet kwalijk. Goed. Die bijna 1,5 miljoen euro aan voornamelijk praat sessies staat dan kennelijk niet meer ter discussie. Maar het blijft dat je daar pas iets aan hebt als ideeën worden uitgevoerd. Dus de vraag blijft: is er al zicht op wat dat dan gaat kosten; wie gaat dat betalen? Of is het gewoon: dat gaat naar Den Bosch toe, zoete lieve

Gerritje? En bij ieder financieel stuk, is dit de meest efficiënte manier om het geld te besteden aan het doel? Dank u.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Surminski en geef dan het woord aan de gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Dank u wel, voorzitter. De 34,8 miljoen euro, geld voor het Provinciaal Milieu- en Waterplan is door u in 2016 gealloceerd. Daar gaat dit stuk niet over. Was dat bovenwettelijk? Waarschijnlijk voor een deel wel, alleen het milieu- en waterplan voorziet ook in het creëren van een situatie die we wel degelijk moeten creëren. Er zit een hele hoop grijs gebied tussen wat wettelijk verplicht is en wat je als overheid moet doen om tegemoet te komen aan in algemene zin veiligheidswensen.

U heeft toen blijkbaar gevraagd: is het dat dan; wordt het niet meer dan die 34,8 miljoen euro? Daar heb ik blijkbaar op geantwoord, en terecht overigens: ja, dat is het. Die extra 13 miljoen euro – het waren er overigens veel meer, 25 miljoen euro namelijk – daarvan heeft u in 2014 al besloten wat daarmee moest gebeuren. Dus niemand is hier verrast.

De **voorzitter**: Panhuizen.

De heer **Panhuizen** (VVD): Ja. Dank u wel, voorzitter. Even op dat punt. Er stond expliciet in het stuk van het PMWP 34,8 miljoen euro bovenwettelijk. En ook al is daar een beetje een arbitraire grens van wat is nou wel en wat is niet, dan moet u het niet opschrijven.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja. Oké.

De **voorzitter**: Hij gaat verder met zijn betoog dus. Nog een interruptie.

De heer **Panhuizen** (VVD): Nee, dus precies. Dat stond er. En er stond 'bovenwettelijk'. En dan zie ik nu weer een bedrag dat bovenwettelijk is. En dat hebben we dan misschien besloten in 2014, maar wat ik dan vraag is dat het ook een stukje verwachtingsmanagement is. Als ik met zo'n vraag kom – want ik zat in 2014 niet in de Staten – dat u dan tegen mij vervolgens zegt van: "Nee, maar mijnheer Panhuizen, er kan hier toch echt wel wat aankomen, want er is een reserve." En dat is toentertijd niet gebeurd. En ook al is die grens arbitrair, u heeft hem wel duidelijk aangegeven. En dan wil ik ook in de juiste manier van antwoorden voorzien worden, zodat we geen verrassing hebben en dit debat kunnen voorkomen.

De **voorzitter**: Goed. De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja. Wij dachten die verrassing te voorkomen door in dit stuk melding te maken van wat er in 2014 al was afgesproken.

Het CDA stelt dat we eerst maar eens terug moeten komen naar PS voordat we iets van die 13 miljoen euro gaan uitgeven. Nee, dat is niet het voorstel. U moet het echt goed lezen. 11 miljoen euro daarvan gaat naar een reserve en daarvoor kom ik bij u terug, elke keer als we geld nodig hebben. 2 miljoen euro daarvan wordt gealloceerd nu op de lopende Begroting 2018 en die gaan we in 2018 uitgeven, onder andere aan klimaatstresstesten.

GroenLinks had een viertal vragen, die niet beantwoord zijn, omdat ik ze ook echt niet kan beantwoorden. Dit is echt een technische begrotingswijziging van 13 miljoen euro van links naar rechts schuiven. U vraagt

of er grensontkennende regionale aanpakken zijn. Zijn de boeren er klaar voor? Daar kan ik u allemaal geen antwoord op geven.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter. Ik vind het wel interessant dat de gedeputeerde dit zegt, want dit zijn allemaal vragen van bestuurders hier uit Brabant en uit Limburg, die zijn gesteld toen wij hier ons aanbod deden vanuit Zuid-Nederland voor het Deltaprogramma 2018. En voor dat Deltaprogramma wordt nu aan ons gevraagd om miljoenen. En dan vraag ik mij af, ik vond het goede vragen van de bestuurders, ik dacht dat u dat misschien was, een van die bestuurders als onze provinciale gedeputeerde ecologie. Ik vond het goede vragen en ik dacht ze hier even in te brengen op het moment dat we de miljoenen hier gaan wijzigen en goedkeuren.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Nogmaals, ik heb hier geen beleidsstuk liggen. Ik stel u geen beleid in het vooruitzicht. Dus u kunt mij wel vragen of de boeren er klaar voor zijn, maar wat wilt u dan van mij weten? Of de boeren klaar zijn voor deze begrotingswijziging? Of dat de boeren klaar zijn voor het uitvoeren van 25 klimaatstresstesten in steden of dat we daar een regionaal programma voor hebben? Nee, dat zijn vragen die echt gewoon veel te ver gaan.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Als Statenlid heb ik mij voorbereid op dit stuk door te kijken hoe ons aanbod vanuit Zuid-Nederland tot stand is gekomen binnen het Deltaprogramma 2018. En daar zijn verslagen van, van die bestuurlijke besprekingen vanuit de deltacommissaris. En in die verslagen staat dat de bestuurders uit Zuid-Nederland zeggen: we hebben dit aanbod gedaan met geld en met invulling, maar er is ook zorg over de samenwerking over de grenzen; er is zorg of de landbouw voldoende doet; er is zorg of de kosten en baten wel goed zijn ingebracht. En eerlijk gezegd deel ik die zorg en vind ik dit het moment om aan u te vragen wat uw antwoord hierop is.

De **voorzitter**: Ja. De gedeputeerde zal denk ik zeggen dat hij dit niet het moment vindt. En daar is toch even de discussie, die ook straks een paar keer voorkwam. Het Deltaprogramma staat hier als zodanig echt niet vandaag op de agenda, mevrouw Roijackers. In termen van verwachtingsmanagement is er wat huiswerk te doen na deze vergadering, schat ik in, maar staat u mij toe nu de gedeputeerde het woord weer te geven.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja. De vragen van mevrouw Surminski heb ik helaas niet goed kunnen verstaan of begrijpen. Het ging over wie iets betaalt. Misschien kunt u vanuit uw stoel nog even twee vragen herhalen.

De **voorzitter**: Ik geef mevrouw Surminski graag de gelegenheid om dat even vanaf haar plaats kort en krachtig te herhalen.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Mijn opmerking was dat die 1,5 miljoen euro voor praat sessies niet meer ter discussie staat, maar dat ik graag wil weten hoe de uitvoering van de ideeën die daaruit voortkomen dan gefinancierd wordt. Of er al zicht is op wat het gaat kosten en wie dat gaat betalen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Nee, nog niet. Dat is het ophalen nu van de informatie uit de regio door deze praat sessies. Dat moet leiden tot een beeld van hoe we er in Brabant voor staan en moet leiden tot oplossingsrichtingen. Pas als we die informatie hebben kunnen we die omzetten in beleid waar we ook weer moeten kijken wie dat dan betaalt. Want vanzelfsprekend is de provincie bij lange na niet de enige die daarvoor aan de lat staat. Sterker nog, veruit de meeste maatregelen die je kunt bedenken in het kader van klimaatadaptatie vallen onder de bevoegdheid van de gemeenten, want het gaat vaak over ruimtelijke inrichting binnen de gemeenten, en over de rol van de waterschappen, daar waar het gaat om hun verantwoordelijkheid voor het afvoeren van het oppervlaktewater. Dus dat zijn in ieder geval twee overheden die nog veel belangrijker zijn dan wij als het gaat om klimaatadaptatie en daar ook nog veel meer dan wij aan zullen bijdragen.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor de beantwoording. Ik sluit hiermee dan de tweede termijn van behandeling van dit voorstel.

78/17 Begrotingswijziging 2018-2019 Uitvoeringsprogramma Cultuur

De **voorzitter**: En ga over naar het volgende agendapunt. Dat is ook een begrotingswijziging. Ze komen meer voor aan het einde van het jaar. Uitvoeringsprogramma Cultuur. Statenvoorstel 78/17. Ik geef als eerste het woord aan de fractie van het CDA, de heer Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Het CDA is voor een sterke provinciale rol op het gebied van cultuur in onze provincie. Want Brabant heeft een eigen cultuur, een entiteit die steun verdient. We hebben dan ook altijd een positieve houding tegenover steun voor de Brabantse cultuursector. Het CDA vindt echter ook dat geld voor cultuur zoveel mogelijk ook echt naar cultuur moet gaan en zo min mogelijk naar processen en dikke rapporten. Onze angst is dat het stuk dat vandaag voorligt weer vooral geld steekt in het laatste. Binnen de provinciale gelden die naar cultuur gaan is de overhead, de kosten voor de organisatie, al behoorlijk hoog. In het voorstel zegt het college dat zonder het extra geld de samenwerking met gemeenten en het Rijk niet van de grond komt. Betekent dit dat op dit moment en bij de besluiten rondom de volgende cultuurplanperiode deze samenwerking niet op orde is? En waar baseert hij de extra gelden exact op en hoeveel dragen de andere B5-steden exact bij?

We zijn blij dat het college aan de slag gaat met het ontwikkelen van een monitoringsysteem voor de basisinfrastructuur. Dat is nodig om bij de volgende cultuurplanperiode goed doordachte besluiten te nemen. Onze steun voor dat deel van deze plannen.

Maar dan komen we bij uw marketingplannen. Om eerlijk te zijn verbazen deze plannen het CDA. Naast een budget en programma voor branding en financiering van VisitBrabant komt er nu ook een speciale provinciale marketingcampagne voor de Brabantse cultuur. Dit lijkt ons erg inefficiënt. VisitBrabant is een professionele organisatie die marketing in de vingers heeft, ook voor de cultuursector. Waarom kiest het college er dan toch voor om een eigen campagne te lanceren? Bovendien hebben wij vragen over voor welke cultuur die provincie dan reclame gaat maken en welke doelgroep u beoogt te bereiken. Kortom, het CDA is erg kritisch over dit deel van de collegeplannen.

Ten slotte gaat er een substantieel bedrag van 3 ton naar de realisatie van het World Creativity Forum. Dat klinkt leuk, maar wat schiet de Brabander daar nou mee op? Wat wilt u hiermee bereiken? Internationale uitwisseling is één ding, maar het moet wel ergens toe leiden en onze cultuursector moet er iets aan hebben.

Als ik terugkijk op de berichten die ik heb gelezen over het vorige forum in Denemarken, in Aarhus, en ook de vlogs van de gedeputeerde bekijk, dan zie ik dat het daar vooral gaat over dingen die meer op sociale veerkracht slaan dan op cultuur. Dus wat schiet de cultuursector hier nou mee op en waarom moet dit nou vanuit de cultuurbegroting worden betaald? Mochten Brabantse organisaties inderdaad toch iets hebben aan dit forum, dan moet dit ook zichtbaar zijn in de financiële bijdrage. Dus zijn er eigenlijk andere organisaties, Brabantse partijen, die financieel bijdragen aan het World Creativity Forum? Kortom, u hoort dat wij nog twijfelen of wij uw plannen kunnen steunen. Blij zijn we met het monitoringsysteem, maar we hebben heel kritische vragen over de overheadkosten, de marketingplannen en het World Creativity Forum. Wij danken het college voor de beantwoording van die vragen en zien uit naar de samenwerking.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Deryckere. Dan is nu de fractie van de SP bij monde van de heer Spapens. Aan hem het woord.

De heer **Spapens** (SP): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter. De SP begrijpt de extra inspanningen, die gedaan worden. De adviezen van de Raad voor Cultuur om te komen tot een regionale culturele infrastructuur, de zogenaamde RIS, vanaf 2021 maken het belangrijk hierop voor te sorteren. Wij steunen daarom deze begrotingswijziging. Wel hebben we naar aanleiding hiervan nog een vraag. Eerder vroegen wij om aandacht van het college voor de individuele kunstenaars, die het op dit moment zwaar hebben. Er zijn voor hen bijna geen mogelijkheden bij de overheid om financiering te vinden voor eerste presentaties of producties van eigen (vrij) werk. Kan de gedeputeerde of dit college aangeven of en hoe daar binnen het totale uitvoeringsprogramma in is voorzien? Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Spapens. Dan nu de fractie van de PVV, de heer Bakker.

De heer **Bakker** (PVV): Dank je wel, voorzitter. Voorzitter. Gedeputeerde Pauli heeft zijn handgeld, en met een goedkeuring van deze begrotingswijziging krijgt zijn collega-gedeputeerde Swinkels een pot praatgeld. Met praatgeld van Swinkels, voorzitter: we gaan in 2018 en 2019 ruim 1 miljoen euro steken in "kennis, dialoog en netwerken" oftewel hoe abstract willen we een begrotingswijziging cultuur hebben? Daarentegen, de wellicht PVV-gedeputeerde van Cultuur van het volgende college, kan trots in de zomer van 2019 het startschot geven voor het Creativity World Forum in ons Brabant. Er zal vast en zeker dankzij de Swinkels-pot praatgeld onbeperkt kreeft en kaviaar klaarstaan voor de globaliserende cultuurelite die onze provincie dan gaat bezoeken. Ach ja, we zullen ze eens laten zien en proeven dat Brabant bruist door de vele liters edele bubbels te gaan schenken: zo'n DC Netwerkborrel deugt. Een stukje culturele decadentie moet kunnen. Zo delen we tenslotte in de manier waarop cultuur en creativiteit onze grondstof is voor innovatie.

Voorzitter. Op de PVV-gedeputeerde na hoop ik voor de burgers van Brabant dat in 2019 het zojuist geschetste beeld een nachtmerriescenario is en blijft. Alle gekheid op een stokje, of met een slokje, wat wil de gedeputeerde nu concreet met deze begrotingswijziging bereiken? Dat de stedelijke regio's in het landelijke kunst- en cultuurbeleid steeds meer centraal komt te staan, hoeft in de ogen van de PVV niet te betekenen dat wij als provincie samen met de Brabantse steden landelijk een voortrekkersrol moeten gaan vervullen. Nee, ons beleid moet niet zijn dat we ons stevig moeten profileren en het landelijke beleid mee vorm kunnen gaan geven. Provinciaal cultuurbeleid moet er zijn voor de Brabanders, alle Brabanders. We moeten niet voor hovenier willen spelen die moeilijke culturele proeftuintjes gaat zaaien in de B5-steden. We moeten ervoor zorgen dat wij de kunstboer zijn die een cultureel landschap met bloeiende vruchten heeft, waarop alle Brabanders kunnen en mogen oogsten. Dit culturele landschap met bloeiende vruchten krijg je niet door dialoog en netwerken met telkens weer dezelfde clubjes. Hiervoor moet je echt werken en dat vraagt de PVV dan ook met klem aan dit college.

Muziekscholen, de voorwaarden scheppen voor een rijk verenigingsleven op het gebied van toneel, fanfares en blaaskapellen, gildes en zang. Brabant houdt ook niet op bij de Dutch Design Week, maar Brabant is ook de met uitsterven bedreigde dorpskermis en iets wat Brabanders echt verbindt: carnaval. Niet cultuur uit de hoogte van dit college, maar cultuur in de breedte: daar kiest de PVV voor. Er zijn voor Standdaarbuiten, Uppel, De Rips en Maarheeze heeft voor ons een veel hogere prioriteit dan de bubbeldecadentie van DC Network.

Buiten de gebaande paden treden van gesettelde cultuursubsidieslurpende clubjes die al met het landelijke gratisgeldinfuus hangen, hoeven wat ons betreft niet als exclusieve partners bij dit college op de schoot te zitten.

Voorzitter. Wie de taal van de Brabander spreekt hoeft ook geen intensieve cultuurscampagnes voor te gaan bereiden en met deze begrotingswijziging het handje op te gaan houden richting PS voor extra middelen om in 2018 en 2019 deze campagnes ten uitvoer te kunnen gaan brengen. Kan de gedeputeerde trouwens vertellen wat hij concreet voor campagne wil gaan uitvoeren? Begrijp ik het goed als dit een stukje provinciale culturele marketing gaat worden?

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

De heer **Bakker** (PVV): Ja, ik ben bijna klaar, voorzitter. En zo ja, wat weerhoudt de gedeputeerde ervan om dit bijvoorbeeld – ik noem maar een zijstraat – via VisitBrabant te gaan regelen? Tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Bakker. Dan nu de fractie van D66 bij monde van de heer Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Dank u wel, voorzitter. “En nu vooruit”, een iets oudere lijfspreuk van D66, is zeker van toepassing op deze SP-gedeputeerde voor Cultuur. Met een doortimmerd uitvoeringsprogramma is gewerkt aan het verstevigen van de Brabantse culturele sector. Dat blijkt zowel uit de vele mooie voorstellingen en exposities die we kunnen zien in Brabant, maar ook uit de toegenomen erkenning en waardering vanuit landelijke geldverstrekkers. Ook de plannen die ten grondslag liggen aan deze begrotingswijziging zijn veelbelovend. Naast voortzetting van de twee eerste actielijnen over de provinciale culturele infrastructuur en de lijn van beweging, experiment en verbinding, wordt nu extra ingezet op de derde lijn van kennis, dialoog en netwerken. Dat lijkt D66 een provinciale rol bij uitstek. Want, voorzitter, onze fractie vindt het belangrijk dat de provincie optreedt conform haar verantwoordelijkheden en geen problemen van anderen oplost. Als je dat vertaalt naar het gebied cultuur, dan ligt de grootste toegevoegde waarde van de provincie op de zaken die niet van de gemeenten of het Rijk zijn: verbinden van partijen, ontwikkelen en laten landen van een provinciale visie op cultuur, ondersteunen van toptalenten naar een toonaangevende rol aan de top.

En dan heeft D66, naast de lof die we eerder toezwaaiden, twee aandachtspunten. Allereerst de ontwikkeling van toptalenten. Voor deze lijn is 1,4 miljoen euro al eerder gereserveerd. Daar was D66 zeer tevreden over, omdat wij dit als een bottleneck beschouwen in het culturele systeem. Maar ongelukkigerwijs is in de tussenevaluatie de verantwoording hierover weggevallen. De tekst over de amateurkunst is namelijk herhaald in dat paragraafje. Kan de gedeputeerde alsnog hier mondeling een stand van zaken op geven?

Als tweede punt komen wij graag terug op de ontwikkeling van een dynamisch cultuurecosysteem, de basis onder andere onze acties van de afgelopen jaren. Brabant is, dankzij de impuls gelden en het Brabant C-fonds redelijk succesvol geweest in het verbinden van kunststromingen onderling. Maar welke successen zijn er te melden in het betrekken van gemeenten en bedrijven voor een structurele inzet? Want, voorzitter, D66 bekruipt soms het gevoel dat vele partners meedoen vanwege het geld dat de provincie ter beschikking stelt. Maar zoals ik al bij de begrotingsbehandeling aangaf: wij verkiezen de échte liefde

boven de betaalde liefde. En bijna nooit horen wij in onze contacten met gemeenteraadsleden iets over gedeelde culturele ambities en over het aandeel dat die gemeenten voor hun rekening willen nemen.

De **voorzitter**: Interruptie Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): D66 zegt net als ik het goed verstond dat er soms partners zijn die meedoen vanwege het provinciale geld. Dat u die indruk heeft, dat D66 dat idee heeft. Waar doelt u op, kunt u dat uitleggen?

De **voorzitter**: Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Nou, in vele overleggen die er zijn, en ook in mijn contacten met gemeenteraadsleden, gaat eigenlijk de eerste vraag over wat de provinciale potjes zijn en hoe zij daarvan deel kunnen uitmaken. En ook andere zaken zijn allemaal gericht op het geld, maar volgens mij zou de discussie moeten zijn hoe we een vitaal cultureel ecosysteem opbouwen. En die discussie zie ik vaak ondergesneeuwd raken.

De **voorzitter**: Mag ik stilte in de zaal? Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik kan heel goed begrijpen dat gemeenteraadsleden zeggen hoe ze aan financiële middelen kunnen komen, omdat die middelen er nauwelijks zijn. U weet net zo goed als ik wat voor kaalslag er heeft plaatsgevonden in het culturele veld. Dus logisch dat ze dat vragen. Ik ben het met u eens dat we moeten zoeken naar hoe we het systeem kunnen versterken. Hoe wilt u dan zorgen dat gemeenten beter betrokken gaan worden bij het kunnen aanhaken bij het beleid van de provincie?

De **voorzitter**: Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Door minimaal de dialoog over de inhoud te gaan voeren. Maar dat is denk ik ook een vraag die ik in dit geval aan de gedeputeerde wil gaan stellen. Hoe ga je dan in de derde lijn van overleg, dialoog, al dat soort zaken, de gemeenten hierin betrekken voor dat noodzakelijke draagvlak?

De **voorzitter**: Vervolgt u uw betoog.

De heer **Hageman** (D66): De zorgen die wij dus hadden over die discussie. We vinden het uitstekend dat in BrabantStad-verband wordt samengewerkt richting landelijke cultuurvisie. Maar ook dit lijkt geldgericht, namelijk de cultuurgelden van het Rijk. Het moet vooral gaan over het culturele ecosysteem. En D66 wil daarbij een variant op de beroemde 3W-vragen stellen: wat hebben Waalre, Werkendam en Woensdrecht aan deze samenwerking? Hoewel de genoemde gemeenten geen deel uitmaken van een B15 heeft D66 al heel lang aangedrongen op overleg met deze categorie gemeenten. Dit met het oog op het verwerven van het benodigde brede draagvlak onder het culturele ecosysteem. Kan de gedeputeerde concreet aangeven welke acties hij heeft ondernomen naar die kleinere gemeenten en welke acties hij concreet gáát ondernemen in het kader van die derde lijn kennis, dialoog en netwerken?

Voorzitter. Wij hebben er vertrouwen in dat de gedeputeerde het, conform de nieuwe lijfspreuk van D66, "voor elkaar krijgt". Dit gecombineerd met zijn invulling van de oude D66-lijfspreuk van "Nu vooruit", zou je bijna denken dat de gedeputeerde een boek van Alexander Pechtold onder de kerstboom gaat vinden. Wij zullen in dát geval onze ledenlijst in de gaten houden.

De **voorzitter**: Oké. Het lezen van boeken is geloof ik wel een puntje om even in de gaten te houden. Maar dat is voor insiders en terugkijkend. Dan nu mevrouw Knoet.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Wij zien de begrotingswijzigingen in lijn van het beleid en van de drie programmalijnen, die uitgezet zijn, en beschouwen begrotingswijzigingen ook niet als een discussie over het hele beleid. Dat is ook de reden dat we de voorgaande discussies wat rustiger zijn geweest als fractie. En dat geldt wat ons betreft ook voor dit. Dus niet het cultuurbeleid, maar er is wel een vraag naar aanleiding van. En die is dan wellicht op het moment dat we het over het beleid gaan hebben ook een onderdeel.

Wij vroegen ons alles nog weer eens zo lezend af, als je het op een rij ziet hoe er veel samengewerkt wordt met de B5 en dat er wel iets met de regio gedaan wordt of we eigenlijk wel erg goed genoeg in beeld hebben of de infrastructuur of het bereik ook wel voor alle Brabanders is. Want het spreekt natuurlijk voor zich dat je niet deze voorzieningen overal kunt hebben. Het is ook logisch dat het geconcentreerd is in de stad. Als je in de omgeving van Cuijk woont en je wilt in Den Bosch of Eindhoven naar een voorstelling, dan zijn die in het algemeen zo rond 22.30 uur of 23.00 uur afgelopen. Ik heb eigenlijk helemaal geen idee of je dan nog met de bus terug kunt. Dus ik heb eigenlijk ook de vraag aan u of wij er zicht op hebben of het aanbod, dat we zo verdeeld hebben over onze provincie, bereikbaar is voor alle Brabanders. En mocht dat niet zo zijn, is het voor ons wel uitgangspunt voor het cultuurbeleid dat het breed is en voor iedereen kan zijn die er gebruik van wil maken. Als we het niet in beeld hebben, zou u dat dan eens willen laten beoordelen en ons daarover willen informeren?

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Knoet voor haar bijdrage. Mevrouw Brunklaus van de fractie van GroenLinks dan nu als volgende in de rij. Aan u het woord.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Deze begrotingswijziging cultuur valt GroenLinks zwaar. Veel geld wordt gevraagd, niet om cultuur te maken, maar om te evalueren, harmoniseren en een voorbereiding voor de volgende bestuursperiode. Het is hier net al eerder gezegd in deze Statenzaal. En dat terwijl we naar de mening van GroenLinks nog niet eens goed op gang gekomen zijn met de uitvoering. Er is onrust en wanklank over het Brabantse cultuurbeleid. Een fusie bij Bkcc en Kunstbalie, ongenoegen bij musea, zie de open brief, waar gesproken wordt over het Brabant C-fonds, het gevoel van musea dat er een korting op hun subsidie is doorgevoerd, omdat geen inflatiecorrectie is toegekend.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Schüller.

Mevrouw **Schüller** (VVD): Voorzitter. Mevrouw Brunklaus geeft aan dat er veel wanklanken zijn vanuit de culturele sector. Op 20 november was ik bij Bizbiz in Breda. Ik heb daar vele culturele instellingen gesproken. Die waren juist heel positief over wat Brabant doet voor de cultuursector. Mijn vraag is: waar was u?

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik had waarschijnlijk wat anders te doen die dag, maar ik ben ook op pad gegaan en heb ook de nodige mensen gesproken. En daar was ik net mee bezig. Ik noem u een aantal voorbeelden waarvan ik denk dat die onrust in het culturele veld geven.

Met de Philharmonie Zuid-Nederland is het niet echt soepel gelopen. De dansorganisaties zijn niet blij, want ze kunnen nog niet vooruit. En Brabant C moet een aantal zaken wijzigen. Er wordt weer een dure

evaluatie op losgelaten en het is nog maar de vraag of dit fonds in 2018 aangevuld gaat worden. Dit zijn een aantal zaken die volgens mij spelen. En jaweker, het is goed om samen te werken met BrabantStad. Deze zelfbenoemde nationale proeftuin wil zich goed op de kaart zetten bij OCW en de Raad voor Cultuur. Prima. Regeren is vooruitzien. Hartstikke goed. Maar waarom moeten we voor veel geld een cultuurscampagne starten om te laten zien dat Brabant synoniem is voor cultuur? Te gek voor woorden. Als wij goede kunstenaars steunen, aantrekkelijke musea hebben, bijvoorbeeld het Natuurmuseum in Tilburg en het Noord-Brabants Museum, dat zijn prachtige voorbeelden, en als we voorstellingen hebben om je vingers bij af te likken van toneel, dans, muziek en natuurlijk ook festivals, dan staat Brabant in the picture, dan komen de bezoekers vanzelf.

De **voorzitter**: Interruptie Hageman.

De heer **Hageman** (D66): U pleit in ieder geval voor een goed en stevig ecosysteem. Ik denk dat dat goed is. Ik denk dat u ook zult moeten erkennen dat dat voor iedereen geldt. Maar bent u het niet met me eens dat juist een van de zwakke punten was het bekend zijn van het culturele leven in en buiten Brabant?

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Volgens mij heeft dat alles met kwaliteit te maken. Als er geen goede voorstellingen zijn, kijk naar het Noord-Brabants Museum. Ik vind dat zo'n prachtig voorbeeld. Dat biedt kwaliteit. En je ziet, ik dacht dat ik dat vorige week op de radio hoorde, het was een museum dat de meeste bezoekers heeft getrokken relatief gezien, even los van het Rijksmuseum et cetera. Dus als er kwaliteit en iets goeds te vinden is, dan komen de mensen vanzelf. Daar ben ik echt heilig van overtuigd.

De **voorzitter**: Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Maar dan zult u zich er toch ook van bewust zijn dat in een van de regeltjes stond dat er voor iets van 20 miljoen euro aan attentiewaarde was gegenereerd in de landelijke pers en dat soort zaken. Dus zo vanzelfsprekend is dat niet.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Zegt u dat laatste nog een keer.

De heer **Hageman** (D66): In de evaluatie stond ook dat er iets van 20 miljoen euro aan attentiewaarde is gecreëerd via de landelijke pers en andersoortige media. Dus het feit dat alleen kwaliteit wordt geleverd zonder iets blijkt dus niet te werken.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Daar ben ik het helemaal mee eens. Je moet natuurlijk wel wat te bieden hebben wil je goede media-aandacht krijgen. En wat je dus gisteren zag, bijvoorbeeld bij de presentatie van het schilderij van Van Gogh. Nou, de media stonden te dringen om te zien hoe het schilderij werd uitgepakt. En dat vind ik fantastisch dat we dat in Brabant voor elkaar krijgen. Maar we hebben dan ook daadwerkelijk daar iets te bieden.

De **voorzitter**: Spapens.

De heer **Spapens** (SP): Ik hoor u een paar keer zeggen dat de mensen vanzelf komen. U verbaast zich erover dat er geld nodig is om de mensen vanzelf te laten komen. U zegt ook dat u veel organisaties spreekt die ontevreden zijn. Ik spreek veel organisaties die niet ontevreden zijn. Ik spreek wel veel kunstenaars die op zichzelf werken en die enorm veel moeite moeten doen om mensen naar hun exposities te krijgen. Ook die grotere organisaties, die succesvolle presentaties, die moeten best wel wat organiseren om te zorgen dat de mensen gaan komen. Dus hoe komt u erbij dat alles vanzelf opeens weer naar kunst en cultuur gaat, want dan hadden wij deze hele discussie niet?

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Wat ik zeg is dat we juist bezuinigen op de goede dingen in Brabant en dat we nu geld gaan uittrekken voor een cultuurscampagne om mensen naar die goede dingen te lokken die reeds wegbezuinigd zijn. Dat is mijn punt. Dus ik ben het er gewoon niet mee eens om zoveel geld uit te trekken voor een cultuurscampagne. En natuurlijk vind ik ook, u vroeg daarom, net ook om lokale kunstenaars te steunen. Ik denk dat dat moet kunnen. Dat kan ook via Bkcc et cetera. Dus daar hebben we wel regelingen voor bedacht. Maar nu wordt expliciet heel veel geld gevraagd voor een cultuurscampagne. En ik heb het liever in de uitvoering. Het gaat over cultuur en uitvoering hè?

De **voorzitter**: Het punt is helder. Spapens. Gaat u verder, mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Dan ga ik verder. Moeten we nu werkelijk voor veel geld het overleg intensiveren met instellingen die al subsidie krijgen met als doel te weten wat wel en wat niet aanslaat? In de afgelopen jaren is er al zoveel onderzocht. GroenLinks vindt het van de zotte om dat nu weer opnieuw te gaan doen. En dat met die felbegeerde cultuurgelden, waarvan er altijd te weinig is of zijn. Het is maar hoe je het bekijkt.

En dan de organisatie van het Creativity World Forum. Dat hoort helemaal niet uit de cultuurgelden betaald te worden. Het gaat daar helemaal niet om cultuur. En dan denk ik aan cultuur in de vorm van kunst hè. Het gaat daar helemaal niet om cultuur, maar om samenlevingszaken, of om wat we sociale veerkracht zijn gaan noemen. Maar toch wordt het geld uit het budget van cultuur genomen. Natuurlijk is deze gedeputeerde gemachtigd om te schuiven tussen samenleving en cultuur, maar wij zijn er niet voor dat dit geld van de cultuurhoek wordt afgenomen.

En dan nog een vraag, die het CDA ook al stelde. Is het niet zo dat de 4% organisatiekosten ingezet behoren te worden voor het maken van afspraken met de B5 en natuurlijk ook andere gemeenten en voor het harmoniseren van het beleid en het monitoren van de uitvoering? Dat is toch gewoon het reguliere standaardwerk? Kortom, GroenLinks kan zich niet verenigen met een voorstel dat wordt gepresenteerd als een uitvoeringsprogramma Cultuur, maar in feite de middelen voor een aantal andere zaken inzet die niet te maken hebben met het uitvoeren van cultuur, maar met beleidsvoorbereiding, onderzoek en harmonisatie. Daarvoor zijn de middelen voor cultuur ons te veel waard.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Brunklaus. Ik begrijp dat de heer Vreugdenhil niet het woord zal voeren. De heer Heijman ook niet. Dan vraag ik de gedeputeerde terstond en gezwind de beantwoording ter hand te nemen.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Daar ga ik mijn best voor doen, voorzitter. Misschien goed om te beginnen met de opmerking dat we hier met een klein onderdeel te maken hebben van alles wat we op cultuur doen. En de derde paragraaf, waarover we hier spreken, zijn de indirecte middelen. Het zegt eigenlijk op zichzelf al iets dat dat allemaal ter ondersteuning is van wat we op die andere paragrafen allemaal aan

het doen zijn. En ik kan niet helemaal mee in de beleving die blijkbaar bij GroenLinks beleefd wordt dat er heel veel wanklank in het culturele veld zou zijn. Natuurlijk zijn er ook instellingen en organisaties die minder tevreden zijn, doordat zij wellicht buiten de boot gevallen zijn. Maar het is niet zo dat er nu een algemene wanklank is. Ik wil het tegenovergestelde beweren: het gaat beter dan ooit met cultuur in Brabant. En dat wordt inderdaad ook landelijk gezien. Dat was, naar ik aannam, ook mijn opdracht van u, om te zorgen dat er een landelijk beeld ontstond over wat er aan cultuur gebeurt in Brabant, want dat is inderdaad van hoge kwaliteit.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik heb twee dingen gezegd. Het ene is dat er onrust en wanklank is. En ik heb een aantal voorbeelden en specifieke zaken genoemd. Nou zegt u ook nog dat het beter met cultuur dan ooit in Brabant gaat. Waar leidt u dat uit af? En als het dan zo is, waarom is het dan zo nodig om dat nog allemaal te onderzoeken met de indirecte ondersteunende cultuurgelden?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Voorzitter. U zult mij niet kwalijk nemen dat ik best trots mag zijn op cultuur in Brabant. We constateren wel dat die trots, die we misschien wel onderling voelen, niet altijd in het land wordt herkend. Wij zijn voor een deel van ons hele culturele infrastructuur wel degelijk ook afhankelijk van hoe het Rijk dat herkent en daartoe ook middelen ter beschikking stelt om uiteindelijk dat hele culturele veld hier ook in zijn kracht te zetten, zoals we dat tegenwoordig zo mooi noemen.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik hoor nog niet hoe u afmeet dat we zo succesvol zijn. En ik hoor u ook steeds alleen maar de focus op het Rijk hebben. Er zijn natuurlijk ook een aantal fondsen. Ik heb dat trouwens in de technische vragenronde ook gevraagd. Het Mondriaan Fonds et cetera. Hoe krijgt u het nou voor elkaar om die er ook bij te betrekken? Dat zou ik van u ook graag eens vernemen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Met zo'n 37 organisaties die we vanuit de provincie ondersteunen zijn die in de gelegenheid om via producties en presentaties nu te laten zien welke kwaliteit zij bijdragen aan die hele culturele sector en hoe ze ondertussen ook werken aan de culturele infrastructuur. U zult ermee bekend zijn dat we juist een belangrijke positie proberen in te nemen naast wat gemeenten doen en wat er bij het Rijk gebeurt om te zorgen dat iedereen hier in Brabant in aanraking komt met cultuur. Ondertussen doen we de nodige inspanningen om cultuureducatie bij alle gemeenten prioriteit te geven en daarmee op scholen ook aan cultuur te doen. En buitenschools. Want het is uiteindelijk allemaal toeleiding tot mogelijke kunstvakopleidingen, die uiteindelijk weer mogen landen in een professionele praktijk, waar steeds meer mensen uiteindelijk ook in de cultuur werkzaam kunnen worden.

De **voorzitter**: Vervolgt u uw betoog.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Maar dit allemaal om ook aan te geven dat we het hier over slechts een klein onderdeel hebben van het totaal aan activiteiten en werkzaamheden wat we hier rondom cultuur al doen.

De **voorzitter**: Interruptie Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Dank u wel, voorzitter. U had het in het begin van uw betoog over indirecte middelen. Dit zijn indirecte middelen om de cultuur in Brabant beter en mooier te maken. Ik heb eens even in de begroting en ook die van verschillende organisaties gekeken hoe het nu eigenlijk met indirecte middelen staat. En dan kom ik tot echt een schrikbarend bedrag dat we nu al uitgeven aan indirecte middelen aan overhead, organisatiekosten, huisvesting aan verschillende organisaties in de cultuursector, indirecte middelen om die cultuur mogelijk te maken. Het Bkkc, 3,3 miljoen euro aan huisvestings- en organisatiekosten ...

De **voorzitter**: Wilt u kort en krachtig interrumpen?

De heer **Deryckere** (CDA): Kunstbalie, 2,7 miljoen euro. De provincie, organisatiekosten 4,5 miljoen euro. Meer dan 10 miljoen euro, alleen al voor deze drie organisaties aan indirecte kosten voor cultuur. Hoezo heeft u nog meer nodig aan indirecte kosten om mogelijk te maken dat Brabant een mooie cultuurprovincie wordt?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Voorzitter. Volgens mij staat er in deze begrotingswijziging heel mooi weergegeven waarom we deze middelen aanvragen. Dat staat ook verdeeld in drie onderdelen, waarbij we enerzijds kijken via kennis, ontwikkeling en deling hoe we onder andere een aantal evaluaties gaan uitvoeren, waarom u overigens ook zelf vraagt. En het CDA geeft ook goedkeuring voor het realiseren van de monitor, want we zullen ook met elkaar steeds beter in beeld moeten brengen wat nou precies die meerwaarde is die cultuur brengt. En dat is ook noodzakelijk op het moment dat wij zeggen een proeftuin te willen zijn en laten zien hoe dat hier in Brabant landt, om het daarmee ook uit te kunnen rollen over Nederland. Want we zullen een systeem willen bouwen dat niet alleen in Brabant geldt, maar dat eigenlijk in heel Nederland zou kunnen gelden. Dus ook positief dat u dat wilt steunen.

Maar daarnaast hebben we het ook over de dialoog. En daar gaat het onder andere over het harmoniseren van die meerjarige subsidieafspraken. Als we in BrabantStad samen willen werken, hebben we er heel veel baat bij niet allerlei loketjes te handhaven. Dat niet elke gemeente een adviescommissie heeft. Niet allemaal een eigen loket, maar dat we juist kunnen kijken of we een instelling bij één adviescommissie kunnen laten langsgaan en dat advies allemaal hanteren. Dat roepen we nu als BrabantStad-partners, dat ons dat ideaal lijkt. Maar dat is nog een hele constructie om dat ook daadwerkelijk voor elkaar te krijgen. Voor die extra inspanningen die we zouden willen doen, hebben we ook wel extra middelen nodig. Dat doen we overigens niet alleen als provincie, maar in BrabantStad-verband. En de andere partners betalen daaraan in gelijke delen mee.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Als het gaat om de evaluatierapporten, dan schat ik die op zo'n maximaal 20% van deze begrotingswijziging, als het gaat om financiële verhoudingen. Dus dat valt best mee als je kijkt naar de rest van de middelen. Mijn vraag blijft daar gewoon staan.

Een tweede vraag die ik zou willen stellen, is de volgende. U zegt dat BrabantStad ook bijdraagt. Zouden wij dan een toezegging kunnen krijgen dat wij te horen krijgen hoeveel van de steden en de regio's

bijdragen aan het programma? Want ik zou willen weten of dat een beetje in verhouding is met onze eigen bijdrage, die echt heel erg flink is.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Voorzitter. Dat kan ik wel toezeggen. Ik kan wel een overzicht geven wat de bijdragen vanuit BrabantStad zijn.

De **voorzitter**: Vervolgt u uw betoog.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Er is een aantal opmerkingen door verschillende partijen geplaatst over het marketing- of communicatieplan en de noodzaak daarvan. En ik wil me eigenlijk korthedshalve misschien wel aansluiten bij de woorden die de heer Hageman daarover sprak. Er is eerder geconstateerd dat wij hier misschien wel heel trots kunnen zijn en de kwaliteit kunnen zien als Brabanders, maar dat zelfs niet voor alle Brabanders bekend is wat we eigenlijk voor allerlei mooie, cultureel hoogwaardige producties hebben. Het is dus ook zaak dat wij in beeld brengen wat er precies gebeurt naar Brabanders, maar ook buiten Brabant bekendmaken. En naast het bekendmaken zit er ook een stukje trots in. We mogen met elkaar ook trots zijn op wat we hier realiseren, want dat is ook daadwerkelijk iets om trots op te zijn. En dat wil ik alleen maar helpen met een campagne, om dat ook in deze zin te kunnen uitdragen. Het is niet zozeer een campagne die alleen maar hoog over gaat. Nee, dat is juist een campagne met onze partners, die ook betrokken worden bij het vormgeven van die campagne en die ook zelf kunnen inzetten. Het is uiteindelijk een campagne, niet zozeer van Brabant, maar van het hele creatieve en culturele veld.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ja, over de campagne, gedeputeerde. U zegt dat u als doel heeft met de campagne om Brabanders te laten zien wat voor cultuur we allemaal in Brabant hebben. U wilt dat doen bovenop de uitstraling die de organisatie kunstenaars zelf al heeft, hun marketingplan. Maar waar mijn probleem zit is dat ik niet weet wat ik me bij zo'n campagne moet voorstellen.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus. Kort en krachtig.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Het is een interruptie. Ik doe mijn best. Gaan we op de bussen promoten etc.? Niet iedere Brabander heeft ook behoefte aan dezelfde soort cultuur, heb ik de indruk. Niet iedereen wil overal naartoe. Waar zit u precies aan te denken? Voor mij is dat compleet onhelder.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Voorzitter. Ik heb nog geen heel concreet beeld waar dat nou belandt. Of dat nou op een bus of bushokje landt, dat soort zaken lijkt me in dit perspectief nog weinig relevant. We vinden het van belang om onder andere deze middelen te reserveren om een campagne te starten, waarbij met name geldt dat het geen campagne is die elke instelling apart zozeer in het licht zet, maar die kunst en cultuur, creativiteit in Brabant in zijn volle breedte in de hoofdrol zet. Eerder is opgemerkt of dat niet bij VisitBrabant moet landen. VisitBrabant heeft overigens geen eigen middelen. Dat is een organisatie die campagnes bouwt, waarbij wij weer vanuit onze programma's bijdragen om die campagnes dan ook vorm te geven. Maar dat daarin cultuur natuurlijk vaak een rol speelt, omdat dat ook een mogelijke

uitstraling is van hoe wij Brabant branden. Maar daarin speelt cultuur veelal de figuratierol. En in onze campagne gaat het de hoofdrol spelen.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Is het doel van de campagne nou om meer Brabanders naar voorstellingen te halen et cetera, in brede zin? Of is het doel om mensen van buiten Brabant daar naartoe te halen? Of is het doel tweeledig?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Voorzitter. Beide.

De **voorzitter**: Dan de heer Bakker of Deryckere. Ik weet niet meer precies wie van u het eerst was. Bakker. Gaat uw gang.

De heer **Bakker** (PVV): Dank je wel, voorzitter. Voorzitter. Ik heb een vraag aan de gedeputeerde. De gedeputeerde heb ik ook wel eens horen roepen, en ik heb het ook vaak gelezen, die wil toch ook ondernemerschap bij de culturele sector toch erg stimuleren. Maar is juist dat marketinggedeelte niet een stuk wat bij dat ondernemerschap hoort?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Ook. En het zal ook zeker zo betekenen – en dat zei ik net al – dat wij niet zozeer alleen een campagne voeren. Dat doen wij met de betrokken organisaties, instellingen en gezelschappen, waarbij wij hen wel iets aanreiken waardoor het onder de kapstok van Brabant cultuur valt in plaats van dat zij ieder voor zich die campagne zouden moeten voeren.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Ook uw college heeft het principe ‘eerst beleid, dan geld’. Dus is mijn vraag eigenlijk op het gebied van die marketingcampagne: heeft u al een uitvraag gedaan? Heeft u al een opdrachtformulering in gedachten? Heeft u al gesproken met marketingbureaus? Of gaat u dat intern doen? Kortom, heeft u al nagedacht over wat we gaan doen en wie dat gaat doen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Jazeker, want anders zouden we hier niet met redelijk nattevingerwerk een bedrag opvoeren. Dus we hebben wel een idee over hoe dat vorm moet krijgen. En vandaar dat deze begroting daar ook voor wordt aangesproken. En ik kan u wel de stand van zaken toesturen. Dan weten we de gang van zaken.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): In dat geval zou u toch wat detaillistischer antwoord kunnen geven op onze vragen over de inhoud van die campagne. Gaan we richting bushokjes, gaan we een radiospotje op Radio 1 doen? Wat gaan we dan doen in die inhoud, en voor welke doelgroep en voor welke cultuur?

De **voorzitter**: Mijnheer Deryckere. Ik stel voor dat we het een beetje uit de details proberen te houden. Ja? De toezegging is gedaan dat u wordt bijgepraat over de laatste stand van zaken. Ik let in het belang van ons allen een beetje op de tijd. Dat merkt u. De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Oké. Dank u wel, voorzitter. Volgens mij stonden er ook nog wat vragen open over opmerkingen die geplaatst zijn over het World Creativity Forum en Brabant DC. Wat hebben we daar nu aan? Op het moment dat we de grenzen bij Brabant afbakenen zouden we onszelf tekortdoen. Er is hier een heel innovatieve provincie en regio, die veel creativiteiten in zich heeft. Dat is juist mooi en goed om dat met elkaar te constateren. Maar die creativiteit houdt niet op buiten onze provinciegrenzen. We hebben uiteindelijk een heel breed internationaal netwerk, waar creativiteit, design, cultuur een rol spelen. Het is misschien juist wel mooi om te ervaren dat er juist binnen die sectoren een heel grote focus ligt op onze samenleving. Terecht werd net aangegeven dat er op het afgelopen forum juist heel veel aandacht is geweest hoe dat misschien wel bij sociale veerkracht landt. Maar hoe maken wij ook cultuur weer onderdeel van onze samenleving? Juist niet hoog over cultuur, maar hoe laten we dat onderdeel van de samenleving zijn? En dat betekent dat je cultuur maakt met en in die samenleving. Dat is ook feitelijk precies de beweging die de Raad voor Cultuur nu inzet door niet het nationale niveau als leidmotief te nemen van hoe wij een infrastructuur of ecosysteem bouwen. Nee, dat wordt meer de regio en dus vanuit gemeenten. En volgens mij past die hele ontwikkeling rond hoe dat in Brabant DC plaatsvindt precies bij de ontwikkeling hoe we dat in de volle breedte in de culturele sector proberen te realiseren.

De **voorzitter**: Interruptie Bakker.

De heer **Bakker** (PVV): Dank je wel, voorzitter. De gedeputeerde slaat de spijker op zijn kop: als je cultuur met die samenleving gaat maken, heb je helemaal geen marketing nodig.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Dat is dan misschien uw mening. Ik stel vast dat we al die tijd waarin we dat met elkaar hebben gemaakt, we er uiteindelijk ook niet in geslaagd zijn om die trots, die we hier met elkaar soms onderling voelen, in een ander deel van onze regio of buiten onze provincie zichtbaar te maken. En we hebben er allemaal belang bij dat dat ook buiten onze provincie zichtbaar wordt. En daar is mede de campagne op gericht.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voorzitter. Een korte vraag. Hoe gaat de gedeputeerde ons meenemen in de voorbereidingen naar de bijeenkomst in 2019 van het District of Creativity Forum?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Voorzitter. Ik nodig u allen graag uit om alle activiteiten die door DC Network worden georganiseerd en in aanloop naar dat forum zullen plaatsvinden mee te kunnen maken. Dan zult u ook merken dat we als provincie een van de netwerkpartners zijn. We zijn slechts een van de organisaties, ondernemers, bedrijvigheid, creatievelingen, die allemaal meedoen in dat netwerk en die bovendien allemaal staan te popelen om dat met ons te organiseren. Dus bij dezen bent u uitgenodigd.

De **voorzitter**: Het punt is helder. Mevrouw Brunklaus nog.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): De tweede vraag. U zegt dus zelf: het lijkt wat er gebeurt binnen dat netwerk is veel rondom sociale veerkracht. En dan maakt u de verbinding naar cultuur met de samenleving. Kunt u nog een keer goed toelichten ...? Ik zei zelf in mijn betoog: het lijkt veel meer op sociale veerkracht wat daar gebeurt binnen dat netwerk. Maar wij gaan het dan met de samenleving doen en dan wordt het opeens cultuur/kunst.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Voorzitter. Laat ik het zo zeggen. Het is steeds minder in onze samenleving alleen maar cultuur of alleen maar sociale veerkracht. Of alleen maar energie of alleen maar mobiliteit. Vandaar dat we ook juist zoeken naar steeds de opgaven, omdat die veel meer integraal zijn. Dat merkt dus ook de hele creatieve sector, die met allerlei maatschappelijke opgaven in de weer is. Die merkt dus ook hoezeer zij creativiteit kan toevoegen om op een andere manier tot oplossingen te komen. Eigenlijk met het adagium: als je het blijft doen zoals je het deed krijg je wat je kreeg, maar als je het op een andere manier doet zou het zomaar eens de oplossing voor de toekomst kunnen zijn. Dus er is heel veel behoefte vanuit heel veel opgaven om daar vanuit creativiteit, cultuur en kunst naar te kijken. Nou, die verbinding wordt nou juist in DC Network heel erg opgezocht. En dat betekent dat we dat niet alleen provinciaal doen, maar ook internationaal, omdat er juist ook internationaal heel veel inspiratie uit kan voortvloeien.

De **voorzitter**: Vervolgt u uw betoog.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Voorzitter. Door meen ik D66 werd aangegeven hoe het nou in andere gemeenten landt dan BrabantStad. Volgens mij heb ik u voldoende aangegeven dat het vizier in BrabantStad wel allemaal dezelfde kant op staat en dat we erg druk bezig zijn om daar met elkaar te kneden hoe we het doen als nieuwe stadsregio.

Het is natuurlijk van belang dat we ondertussen wel oog houden voor al die andere gemeenten in Brabant. Nu is het zo dat er de afgelopen periode een enorme inspanning is gepleegd. 2 jaar geleden deden 27 van onze gemeenten onder andere mee met Cultuureducatie Met Kwaliteit. Nog niet de helft van onze gemeenten zag een prioriteit om cultuur op scholen te realiseren. Ik heb me enorm ingespannen om dat aantal te verhogen. Inmiddels is dat zo'n 55 gemeenten, dus dat gaat goed. We hebben nog wel cultuureducatie buitenschools. Dat is nog beste een aparte tak van sport, omdat het inmiddels een heel divers landschap is. Daar ligt wel de basis hoe je zorgt dat ook op gemeentelijke agenda's cultuur een hoge prioriteit heeft en daar niet onderaan het lijstje staat. Dat gaat gelukkig steeds beter, een belangrijke basis. Het betekent ook dat als we als BrabantStad die nieuwe ecosystemen inrichten we dat niet alleen doen voor de steden, maar juist voor het ommeland. Want het moet natuurlijk in de volle breedte uiteindelijk zijn werk kunnen hebben. En dat raakt ook weer aan de vraag door mevrouw Knoet gesteld hoe we zorgen dat overal het voorzieningenniveau op orde is, maar het vervolgens wel bereikbaar is en blijft. Dat is iets wat ik niet zomaar kan produceren hier. Dat zou ik misschien met mijn collega Van der Maat kunnen doen, omdat die wellicht iets kan roepen over openbaar vervoer. Maar het is wel zaak om enerzijds te zorgen dat het hele voorzieningenniveau op peil is. Ik kan stellen dat daar best hier en daar zorgen over zijn. Het is niet voor niets dat er in de regio Eindhoven daarop stevig wordt ontwikkeld, omdat we ontdekken dat het voorzieningenniveau daar wat hoger zou moeten zijn. Maar anderzijds zorgen dat het ook overal bereikbaar is.

De **voorzitter**: Interruptie Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Dank u wel, voorzitter. Ik zou graag hebben dat de gedeputeerde ook ingaat op mijn vragen over concrete stappen. U noemt cultuureducatie. Maar het hele cultuursysteem is breder dan educatie en gaat ook over de muziekschool, dat ook is genoemd door anderen. Hoe gaat u al die elementen en al hun verantwoordelijkheden voor de totale functieketen concreet onder de aandacht brengen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Dat is nogal een vraag, voorzitter. Ik heb daar maar deels directe invloed op. Op dit moment zetten we met name via Kunstbalie zeer intensief in om te zorgen dat in het onderwijs cultuur een prominente rol speelt. Dat Cultuureducatie Met Kwaliteit een vast onderdeel in het curriculum is. Dat gemeenten ondertussen ook via het jeugdcultuurfonds zorgdragen dat iedereen die zijn talenten daarin wil ontwikkelen ook de kans daartoe krijgt. Vervolgens gaat het erom dat als die jonge talenten uiteindelijk ook in onze kunstvakopleiding terechtkomen en daarin dus ook een professie opbouwen, dat zij nadien, als ze van die kunstvakopleiding af komen ook een plek vinden om zich te kunnen ontwikkelen in het professionele veld. Daarin zit onder andere de TalentHub. Die vond u tot nu toe nog niet in onze stukken terug, maar wellicht dat u daarnaar verwees. En dat komt omdat we in het afgelopen jaar heel erg bezig zijn geweest met het opnieuw inrichten van de TalentHub. Mijn ideaal in eerste instantie was dat talenten daarin zo centraal zouden staan dat de verschillende disciplines binnen de kunst en het culturele veld daarin niet aan de voorkant een financieringsverdeling zouden nodig hebben. Dat was mijn eerste inspanning en dat is helaas niet gelukt. Dat is misschien nog iets voor de toekomst. Maar het betekent dat ik u kan melden dat ik volgende week bij GS daartoe een voorstel zal indienen. En dan hoop dat we al vanaf 15 maart weer over de nieuwe TalentHub beschikken.

De **voorzitter**: Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Waarvoor dank. Dat was een deel van de beantwoording van de vraag over de talenten. Maar toch even over die gemeenten. Sinds het ontstaan van ons denken in functieketens en het ecosysteem, dat is eigenlijk nog onder uw voorganger gebeurd, heb ik aangedrongen op verbreding van het draagvlak van gemeenten. Elke keer geeft het college weer dat het dat ook belangrijk vindt, maar elke keer hoor ik geen enkele concrete toezegging en actie hierop. Wat gaat u nou doen om het geheel te laten landen, zodat u in ieder geval bij de perspectiefnota of de begroting ook antwoord kunt geven hoe breed ons draagvlak is?

De **voorzitter**: Ja. Mag ik de gedeputeerde vragen kort en krachtig te antwoorden, gezien de tijd die voortschrijdt en het avondprogramma?

De heer **Swinkels** (GS, SP): Ja, voorzitter. Zoals ik net zei, enerzijds gebeurt dat via onze steunorganisaties. Maar ik kan ook zorgdragen wat daar nou precies gebeurt. Daarnaast probeer ik persoonlijk met gemeenten de urgentie aan te geven van het ruimte, mogelijkheden en voorzieningen maken voor cultuur.

De **voorzitter**: Vervolgt u uw betoog.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Maar wellicht dat u daar niet helemaal mee tevreden bent, met dat antwoord. Dan hoor ik dat wel, dan ga ik dat op een ander moment wellicht nog doen.

Aansluitend nog de vraag van de SP over wat er precies gebeurt voor de kleinere kunstenaar. Ik ben nog bezig om te kunnen aansluiten bij de snelloketten. In een aantal steden functioneren die zo. Dat is eigenlijk het geld voor de mensen die een productie of presentatie maken en een klein kapitaal nodig hebben om dat mogelijk te maken. Ik ga ervan uit dat het voorstel begin volgend jaar gereed is. En ik hoop vanaf 1 maart dan dat snelloket ook op provinciaal niveau ingericht te kunnen hebben.

De **voorzitter**: Spapens, interruptie.

De heer **Spapens** (SP): Dank u wel, voorzitter. Even voortbordurend op de discussie dat we de B5, de P15, de kleine gemeenten. Die snelloketten zijn al in een aantal steden gerealiseerd. Kan ik ervan uitgaan, kunnen we streven naar of gaan we werken aan dat er in zoveel mogelijk steden er zo'n loket zou kunnen komen en dat we daarop duwen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Voorzitter. Daar waar al snelloketten zijn is het streven dat we die met onze inspanning wellicht wat zouden kunnen steunen. Maar ook nodigen we andere gemeenten uit daarbij aan te sluiten. Dus ik probeer het Brabantbreed uit te rollen zou je kunnen zeggen.

De **voorzitter**: U komt tot een afronding?

De heer **Swinkels** (GS, SP): Ja. Ik denk dat ik het daar in eerste termijn even bij laat. Ik hoor dan nog of ik iets vergeten ben.

De **voorzitter**: Ja. Heel goed. Dan gaan we naar de tweede termijn met uw welnemen. Ik kijk even rond of daaraan behoefte is. Mevrouw Schüller. Deryckere? Ja. Graag kort en krachtig. U begrijpt wat ik bedoel.

De heer **Deryckere** (CDA): Dat snap ik zeker, voorzitter. De inwendige mens wil ook wat, zoals u altijd zegt. Dank voor de toezeggingen van de gedeputeerde. Al moet ik wel eerlijk zijn dat ik die informatie eigenlijk liever vooraf had gehad. Bij de technische vragenronde heb ik al een aantal vragen gesteld over die marketingcampagne, de inhoud daarvan, en toen kwam er geen antwoord hoe we die nou gaan vormgeven en hoeveel geld ernaar toe gaat. En dat brengt mij in een lastig parket, want aan de ene kant wil ik die informatie krijgen en aan de andere kant acht ik die informatie eigenlijk essentieel om dit voorstel te kunnen steunen. Dus dat brengt mij in een lastig parket. Op dit moment zal ik daarom tegen dit voorstel stemmen, of de gedeputeerde moet in de tweede termijn nog met informatie komen die hij misschien mondeling kan toelichten over de BrabantStad-bijdrage en de inhoud van die marketingcampagne. Dit heeft ook te maken met de indirecte kosten, die voor cultuur al behoorlijk hoog zijn. Ik noemde al een bedrag van boven de 10 miljoen euro als je alles optelt. Dat is gewoon zoveel geld waar zoveel mooie cultuurinitiatieven concreet mee kunnen worden ondersteund. En het is gewoon zonde dat we nu weer indirecte middelen gaan alloceren waar dat volgens mij niet nodig is.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Deryckere. De heer Spapens van de SP-fractie. Behoeft er een tweede termijn? Ik zie hem niet. Jawel. Nee, niet aan de orde. De heer Bakker van de PVV dan.

De heer **Bakker** (PVV): Dank u, voorzitter. Een paar punten nog. Is het zijn van een proeftuin een doel op zich? Want ik heb daar de gedeputeerde iets over horen zeggen.

We hebben een provinciaal cultuurbeleid, voor en door de Brabanders. Waarom willen wij culturele spierballen tonen richting de rest van het land? Waarom willen wij leidend zijn? Wat heeft dat voor meerwaarde voor de Brabanders? We willen eigenlijk cultuur in de breedte stimuleren.

Ik heb eigenlijk ook geen goed antwoord gehad van waarom dat VisitBrabant niet in stelling wordt gebracht voor de cultuurcampagne.

En nog als laatste puntje. We hebben dus Brabant C, het impulsfonds en we gaan dus nu ook snelloketten krijgen, als ik het goed heb begrepen van de heer Swinkels. Dat zijn toch best wel heel veel zaken waar de kunstenaars terecht kunnen. En ik ben toch wel benieuwd of dat we zo meteen door de bomen het bos nog zien. Tot zover.

De **voorzitter**: Spapens, interruptie.

De heer **Spapens** (SP): De snelloketten, voor uw uitleg, zijn stedelijke dingen, dus in die zin gaat de stad erover. We kunnen hoogstens de gedeputeerde vragen of hij iets wil souffleren dat meer steden dat gaan doen. In die zin wil ik u adviseren: ga dan lokaal in de discussie. We kunnen het daar binnenhalen, maar hier daarover discussiëren is niet zo subtiel.

De **voorzitter**: Bakker.

De heer **Bakker** (PVV): Wat ik begrepen heb, is dat de gedeputeerde echt met beleid richting die snelloketten gaat komen. Dus vandaar dat ik het eventjes aan de kaak wil stellen. Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Bakker. Dan de heer Hageman. Geen behoefte. Mevrouw Knoet? Nee. Mevrouw Brunklaus? Aan u het woord.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ja, voorzitter. We hebben fors ingezet in dit debat. We hebben flink wat aangeroerd en dat was ook wel om te kijken waar de gedeputeerde stond. Want in het stuk en ook de technische vragen die wij gesteld hebben hierover vonden wij de zaken niet zo helder.

Wij zien een gedeputeerde en een college dat goed zijn best doet om cultuur op de kaart te zetten en om de koers te verleggen. En wij zien ook dat deze gedeputeerde veel ambitie heeft. En met de B5 zien we een en ander van de grond komen, maar voor ons is het eigenlijk nog niet genoeg. Fijn dat u toezeggingen doet aan het CDA, op dezelfde vragen die wij overigens ook hadden.

Ik heb nog een paar punten openstaan. Ik heb de musea genoemd. Bij de begrotingsronde hebben we die ook aan de orde laten komen, samen met de SP. Ik heb begrepen dat u een toezegging heeft gedaan om daarop voor de perspectiefnota terug te komen. Ik heb net ook nog gehoord dat ik van musea te horen krijg dat zij weliswaar hun subsidie hebben behouden, maar dat zij geen indexering krijgen. En dat wil zeggen dat ze in principe, feitelijk, absoluut gezien achteruitgaan met hun subsidie. Kunt u daar eens naar kijken, is mijn vraag.

En als laatste de campagne die u wilt gaan opzetten. Ik begrijp een beetje wat u wilt gaan doen, maar het is nog vrij onvast. Ik denk dat wij u in dit voorstel het voordeel van de twijfel gaan geven en dat we gaan aankijken hoe het komend jaar gaat lopen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Brunklaus voor haar bijdrage. Ik wil de gedeputeerde dan vragen om terstond en gezwind de laatste punten te behandelen.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Dat zal ik doen, voorzitter. Misschien om enig idee te geven van wat nou zo'n campagne zou kunnen behelzen. Een idee wat leeft als onderdeel is een talentenwedstrijd. Culturele talenten die het in eerste instantie tegen elkaar opnemen en uiteindelijk een aantal van hen het podium gegund wordt. Dat zijn vormen hoe je, door mensen als het ware op het podium kunt zetten, aandacht kunt geven. Dus het is niet een commercial maken en die overal uitzenden. Dat lijkt me redelijk in het wilde weg. Nee, juist gericht op en met betrokkenheid van het veld. Ik hoop dat ik u daarmee een voldoende idee geef van de aard van de campagne. En dan hoop ik zelfs dat het CDA de terughoudendheid die het nu voelt ook laat varen.

Dan de PVV. Nee, de proeftuin is geen doel op zich, maar we hebben een unieke kans, zou je kunnen zeggen, de komende periode om vorm te geven hoe we vanaf 2021, in die nieuwe planperiode, een veel prominentere rol spelen als regio, als provincie en als steden over hoe onze regionale infrastructuur er op cultureel gebied uitziet. En we hebben de afgelopen jaren veelal geklaagd over hoe dat landelijke systeem over onze regio werd uitgestrooid en hadden dan altijd het idee dat nou net die relevante partners in onze hele culturele infrastructuur, die wij hier wel herkennen en erkennen, niet gehonoreerd werden vanuit dat landelijke beleid. En wij willen die kans, die zich gaat voordoen, daarom ook ten volle grijpen. En dat betekent dat we ook daarom extra inspanningen gaan doen. En dat noemen we dan een proeftuin, omdat het ook experimenteel is en je het met elkaar gaat uitproberen. Maar het is uiteindelijk om straks gereed te staan voor 2021, dat we daarin ook daadwerkelijk die rol ten volle kunnen pakken.

Nu duikt inderdaad opeens dat snelloket op. Het was meer een vraag naar aanleiding van. Zoals we het net even over de hele keten hadden merken we dat het makkelijker is als mensen van de kunstvakopleiding komen dat ze bij een andere instelling/organisatie aansluiten. Daarvoor hebben we al gekoppeld in onze subsidieregeling – daar heet het dan paragraaf 3 – de mogelijkheid om als instelling en organisatie daar een aanvraag te doen. Dan krijg je voor dat project vaak meerjarig financiële middelen. De individuele kunstenaar heeft het best moeilijk om de eerste stappen te kunnen doen. Daarvoor zijn die snelloketten, waarmee men overigens in de steden al goede ervaringen heeft. Dat is beperkt geld om iets te kunnen realiseren en je daarmee als kunstenaar te presenteren. En we hebben ook goed gekeken naar hoe dat in die steden gebeurt. En dat is eigenlijk het format geworden om te kijken of we dat voor heel Brabant beschikbaar kunnen stellen, zodat het niet afhankelijk is van waar je toevallig woont of je wel of niet toegang hebt tot zo'n snelloket.

De **voorzitter**: Bakker, interruptie.

De heer **Bakker** (PVV): Dank je, voorzitter. Maar dan hoeven we toch geen snelloket in het leven te roepen als we toch al impuls gelden hebben? Dan is het toch een kwestie van kijken: hoe kunnen we dat op een andere manier inzetten? En dat we daar de voorwaarden van aanpassen? Of zie ik dat verkeerd?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Voorzitter. Ik heb net proberen helder te maken dat impuls gelden regelingen gericht zijn op een impuls. En dat moet eigenlijk reiken naar een soort hoger level, een ontwikkeling die je zelf wilt doormaken. Daar kunnen in principe ook bestaande instellingen bij aankloppen. En die zeggen dat ze iets gaan doen dat ze nog nooit hebben gedaan, maar waardoor ze zichzelf gaan ontwikkelen als gezelschap. Dus dat is eigenlijk net een fase verder dan wanneer je aanklopt bij een snelloket. Je bent een beginnende Vincent van Gogh en je hebt nog niet je eerste schilderij ergens in een atelier kunnen hangen en je zoekt het eerste handgeld om die eerste schilderijen, die collectie te maken. Dan kun je bij zo'n snelloket terecht.

De **voorzitter**: Komt u tot een afronding?

De heer **Swinkels** (GS, SP): Ik heb niet helemaal toevallig Vincent van Gogh gekozen. Musea werd nog even aan gerefereerd vanuit GroenLinks. Dat is wel een beetje een lastige, want die staan hier eigenlijk in formele zin weer niet op de agenda. Maar ik wil die discussie maar weer niet opnieuw starten. De vorige keer heb ik aangegeven dat we de problematiek verkennen die met name rondom natuur- en cultuurhistorische musea is aangegeven. Die gesprekken lopen nu ook nog. We proberen goed te achterhalen waar daar de problemen zitten. En zoals gezegd kom ik voor de perspectiefnota terug met die verkenning. Moge het ook duidelijk worden voor u als Provinciale Staten of dat betekent dat we daar iets extra's op zouden moeten doen. Daar laat ik het even bij.

De **voorzitter**: Ja. Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording in tweede termijn. Sluit hier dan ook de beraadslagingen. Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Ik zou graag een punt van orde inbrengen. Ik heb net ook met GroenLinks overlegd. Beide hebben we een beetje het gevoel nog informatie te missen en we willen niet snel en graag tegen het voorstel stemmen. Daarom stellen we voor bij de volgende vergadering over dit voorstel te stemmen, zodat we de toegezegde informatie kunnen doornemen en dan hopelijk wel voor kunnen stemmen.

De **voorzitter**: Het is een begrotingswijziging, die kunnen we niet naar volgend jaar tillen. U kunt er een ordevoorstel van maken, maar het kan niet tot die conclusie leiden. U zult echt uw eigen knopen moeten tellen. Ik zie dat u dat ook intussen deelt. Dan sluit ik de beraadslagingen. Ja.

81/17 Statenvoorstel 4^e (slot)begrotingswijziging 2017 en 1^e begrotingswijziging 2018

De **voorzitter**: Dan gaan we gezwind over tot het op-twee-na-laatste voorstel, dat we gaan behandelen. En dat is ook een begrotingswijziging, een slotwijziging. En de eerste begrotingswijziging 2018. Ik geef graag uw Staten in eerste termijn het woord. En dat zal worden aangevangen door de fractie van de VVD, de heer Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Dank u, voorzitter. De VVD-fractie heeft weinig op te merken met betrekking tot de inhoud van de begrotingswijzigingen, want het gaat om 2017 en 2018 op dit moment. Dus daarover eigenlijk niet zoveel op te merken. Veel van de zaken zijn al eerder aan de orde geweest in onze Staten. Wat we wel afvragen is dat het nu toch over forse bijstellingen gaat voor de Begroting 2017. En we zijn wel benieuwd hoe dat de gedeputeerde zich nu gaat houden aan de 10%, die we met hem afgesproken hebben hierover met betrekking tot de begroting, zoals die ingediend is tijdens de burap. En daar graag wel wat commentaar op, want door deze wijziging aan te nemen is wellicht die 10% wat verder uit het zicht verdwenen. Dat wat betreft ons belangrijkste punt met betrekking tot de begroting. Ik sprak zojuist, in de wandelgangen zoals dat heet, de heer Steenbakkers, en die gaat op de gladheidsbestrijding wat verder in. En dat viel ons ook op. Want daar staat in dat eigenlijk een aantal acties begin 2017 kan leiden tot overschrijding. En wij zijn wel benieuwd wat nou de acties eind 2017 tot gevolg gaan hebben, want volgens mij hebben we vorige week behoorlijk aan gladheidsbestrijding moeten doen. En ik zou me zomaar voor kunnen stellen dat ook die tot een overschrijding gaan leiden. Wat dat betreft de VVD-fractie en graag horen we de uitdaging van de 10% terug van de gedeputeerde. Dank u.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Koevoets. De heer Steenbakkers, CDA-fractie.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voorzitter. Veel dank. Eigenlijk zegt de heer Koevoets voor mij al enkele dingen waar ik het mee eens ben, maar nu zegt hij eigenlijk alles waar ik het mee eens ben, namelijk ook die 10%. Het lijkt daar toch een beetje verder van weg te komen en moeilijker te worden. Dus een reactie van de gedeputeerde hoe dat nu precies zit. Dus dat is ook ons punt, maar dat is al aangedragen door de heer Koevoets.

En dan inderdaad in het kader van de gladheidsbestrijding. Ik zie dat u op pagina 6 van uw eigen voorstel eigenlijk zegt, half november: een risico is hier op een overschrijding, omdat we niet weten wat het weer in november en december gaat doen. Nou, dat weten we inmiddels wel. Er is fors wat sneeuw gevallen en volgens mij ook complimenten aan al die mensen die de Brabantse wegen veilig en schoon hebben gehouden, en ook aan de gedeputeerde van Mobiliteit in afwezigheid. Maar je ziet dan dat eigenlijk half Nederland ongeveer stil komt te staan. We vinden het ook een slecht signaal als er weer een overschrijding op deze post zou komen, omdat dat in 2016 ook al is gebeurd, toen met 8 ton. Althans, als we goed hebben dat gladheidsbestrijding onder de begrotingspost wegenonderhoud valt, want dat konden we niet precies nagaan. En daarom moet u het eigenlijk zien, ik kijk de gedeputeerde ook even aan, als een soort kerstcadeau, dit amendement. U kon het toen half november nog niet weten. Ik geef eerlijk toe, ik heb het net al met de heer Koevoets erover gehad, ook wij wisten niet goed wat voor bedrag we erbij moesten zetten. Dus dat was enigszins nattevingerwerk. Maar als u ons daarbij nou eens een beetje zou kunnen helpen. Want u hebt dat voorstel neergezet. U kunt ook dat voorstel niet meer wijzigen, dat kan alleen met een amendement. Dus ik ga het amendement indienen, maar sta volledig open en ben zeer flexibel om te kijken tot welk bedrag dit nu nodig is. Tot zover gladheidsbestrijding.

Voorzitter. Dan hebben we nog twee andere punten. Over het eerste punt heb ik vanochtend al een puntje gemaakt bij de p&c-cyclus. Maar toch ook hier nog eens plenair de volgende vraag. Er is met de accountant een discussie over afwaardering van natuurgronden in 2017. Maar ik heb nog geen antwoord gehad op tot welk bedrag, tot hoeveel miljoen euro dat nu kan leiden. En dat is nog niet nu verwerkt in de begroting, omdat de discussies er nog over lopen. Dat hebben we vanochtend van de accountant gehoord. Maar ik vind het toch wel prettig om dat nog eens even plenair aan te kaarten en daarop ook een reactie van de gedeputeerde te hebben.

En tot slot, voorzitter, zo vlak voor het kerstdiner, kijk ik vol trots naar de heer Swinkels. Ik ga hem een heel groot compliment geven. Wat we vanochtend hebben gezien met de Collse Watermolen, Van Gogh en uw rol daarin, daar wil ik u een heel groot compliment voor geven. Het vervult me van enorme trots de manier waarop het is aangepakt. Ook het museum en alle andere betrokkenen. Dat is echt een voorbeeld van hoe we als provincie samenwerken met allerlei partijen. Daar is de CDA-fractie heel erg enthousiast over en daar verdient u ook alle credits voor. Dank u wel.

Amendement A2 'Ophoging budget wegenonderhoud in verband met gladheidbestrijding'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 december 2017, behandelend het Statenvoorstel 81/17 over 'Slotwijziging Begroting 2017 en 1e wijziging 2018'

besluiten:

De volgende tekst dient aan het ontwerpbesluit van het Statenvoorstel worden toegevoegd:

'De provincie stelt 250.000 euro gedekt uit de algemene middelen beschikbaar voor het wegenonderhoud in verband met gladheidbestrijding in 2017 en zal ervoor zorgdragen dat er voldoende financiële middelen zijn in 2018'.

Toelichting:

In het voorstel met betrekking tot de slotwijziging 2017 staat dat 2017 een jaar is geweest waarin er ook in de eerste maanden van het jaar al veel kosten ten aanzien van gladheidbestrijding zijn gemaakt en dat

dit mogelijk tot een overschrijding leidt. Gelet op de weersomstandigheden van begin december lijkt dit een aan zekerheid grenzende waarheid te zijn. Op het onderhoud van wegen en gladheidbestrijding mag geen geld worden bespaard.

Stijn Steenbakkers, CDA"

De **voorzitter**: Ik dank de heer Steenbakkers. De heer Heijmans van de SP-fractie. Ziet af. Dan de fractie van de Partij voor de Vrijheid, mevrouw Van der Kammen heeft het woord.

Het amendement is misschien goed als dat even hier wordt ingediend. Dat geldt overigens ook voor alle andere dingen die nog worden ingediend, even bij de voorzitterstafel. Dank u wel.

Mevrouw Van der Kammen heeft het woord.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter. De Slotnota 2017 en Begrotingswijziging 2018. Wij willen daar als PVV vanuit onze volksvertegenwoordigende rol een kritisch geluid over laten horen. Het lijkt onbeduidend, deze slotnota, maar het venijn zit bij dit college ook in de staart. Ook aan het einde van het jaar wordt er driftig op los gehobbyd op kosten van de belastingbetaler. Van niet-onderbouwd beleid tot aan vage en nietszeggende prestatie-indicatoren, en in plaats van 'eerst beleid en dan geld' is deze begrotingswijziging doorspekt van 'eerst geld en dan beleid'. En als er dan sprake is van beleid, dan is dat volgens de favoriete methode van dit democratiehatende college met een Statenmededeling aan PS als een voldongen feit afgedaan. Het debat, daar houdt dit college niet zo van. Dat is beneden de stand van de Demofobenóó en hun vriendjes. We hebben het dus met name over de uitwerking bestuursopdrachten. Voorzitter. De Algemene Rekenkamer heeft zich recent kritisch geuit als het gaat om de manier hoe overheden, waaronder ook de provincies, met belastinggeld omgaan. Meer specifiek dat er bij slechts 30% van de bestedingen valt te controleren wat er met het geld wordt gedaan en wat het effect van de uitgaven is. Ik zou graag van het college willen weten hoe zij als provinciale overheid aankijkt tegen deze conclusie van de Rekenkamer.

Ook hier in deze provincie kan er onvoldoende of niet gecontroleerd worden wat er met het geld gebeurt en het is onduidelijk wat het effect van de besteding is. En dat valt dit college aan te rekenen.

Dan kom ik dus terug bij hetgeen ik zojuist constateerde over het niet-onderbouwde beleid, vage prestatie-indicatoren, de foute 'eerst geld en dan beleid'-route en het afdoen van nieuw beleid via mededelingen. Voorzitter, een paar voorbeelden. Niet-onderbouwd beleid of nietszeggende prestatie-indicatoren. Het college wil geld voor de Brabantse agenda Wonen. Het zogenaamde beleid dat daarbij hoort is als volgt geformuleerd, en ik citeer uit het begrotingsproza van het college, in termen van "we gaan een perspectief opstellen", "we gaan verkenningen uitvoeren", "een lijst opstellen", "onderzoeken hoe kan worden bijgedragen", "planontwikkeling ondersteunen", en "de kennisfunctie versterken". Voorzitter, geen mens snapt wat het college nou concreet gaat doen, waaraan het geld wordt besteed, of het beoogde effect wordt bereikt, laat staan hoe we dat kunnen vaststellen. Gebakken lucht dus op kosten van de belastingbetaler. Papier schuiven en wijs kijken. Ja, voorzitter, denkt u nou echt dat deze ambtelijke prietpraat het verschil gaat maken voor de belastingbetaler?

Een voorbeeld van eerst geld en dan beleid; de digitaliseringsagenda. Voorzitter. De PVV heeft via technische vragen geïnformeerd wanneer PS nou eigenlijk hebben besloten over het beleid behorend bij het budget dat u nu voor de digitaliseringsagenda vraagt. In de beantwoording komt het college aanzetten met voorbeelden als de kadernota ICT-beleid en de visie op informatiebeleid. Ja, voorzitter, dát zijn documenten die gaan over de eigen organisatie en niet over de digitaliseringsagenda waarvoor hier programmabudget wordt gevraagd. Voorzitter. Het is werkelijk te zot voor woorden dat PS met dat soort sneue antwoorden wordt afgescheept. De realiteit is dat er nog geen beleid is voor de digitaliseringsagenda, want dat komt pas aan bod in 2018.

Voorzitter. Ik kan zo nog wel doorgaan, maar kom op, ik daag de coalitiefracties uit om hier ook eens op te reageren. Het zijn immers die partijen die het college laten weggkomen met dit bestuurlijke dedain en hun dualistische rol weigeren te pakken of het dualisme zelfs openlijk verwerpen.

Voorzitter. Een andere kwestie. Het college vraagt PS om voor 1,5 miljoen euro bij te dragen aan de Collse Watermolen, het schilderij dat sinds gisteren weer thuis in Brabant is. Volgens de begrotingswijziging – en ik citeer – "heeft het museum niet voldoende middelen om dit unieke kunstwerk te kunnen verwerven en vroeg of de provincie bereid is bij te dragen met een subsidie". Voorzitter, de PVV bestrijdt op geen enkele wijze dat dit mooie werk een plek in ons museum verdient, maar plaatst wel vraagtekens bij deze subsidie. Ten eerste de communicatie daarover. Vóór de aankoop is via het presidium aan PS medegedeeld dat het museum reeds 3 miljoen euro bijeen had. Het college wilde daar tot een maximum van 3 miljoen euro extra aan bijdragen, zodat tot maximaal 6 miljoen euro op het schilderij kon worden geboden. Nu de aankoop geen 6 miljoen euro, maar 3 miljoen euro kostte, zou je dus verwachten dat de provincie er geen geld hoeft bij te leggen. Desalniettemin treffen wij hier nu een begrotingswijziging aan voor een bijdrage van 1,5 miljoen euro met als argument dat het museum er niet de middelen voor heeft. Daarnaast moet de PVV van het hart dat het argument van geen geld bij het museum niet geloofwaardig klinkt. Het jaarresultaat 2016, onder meer gerealiseerd vanwege het succesvolle Jeroen Bosch-jaar, waar de Brabantse belastingbetaler ook een stevige subsidie voor heeft verstrekt, bedroeg maar liefst 2,45 miljoen euro. Ik wil graag van de gedeputeerde opheldering waarom hij een en ander op verschillende wijzen heeft voorgespiegeld. Ook wil ik van de gedeputeerde weten waarom hij van mening is dat het museum de middelen niet zou hebben. En ten slotte zou ik van de gedeputeerde ook willen weten waarom hij het in de pers gisteren doet voorkomen alsof alle partijen zomaar hebben ingestemd met de toekenning van die subsidies. Dat is namelijk pertinent niet waar.

Voorzitter. Ten slotte in het kader van de planning & control nog een belangrijke kwestie. Eerder heeft de PVV al aangedrongen om de beperking tot slechts één bestuursrapportage per jaar, in plaats van twee, terug te draaien. Behalve de ZRK adviseert ook de accountant van PS via de interim-controle om de frequentie van de voortgangsrapportage te verhogen. In het eerdere debat hierover kwamen wij met een motie die wij hebben aangehouden, omdat we het college de kans willen geven om met een aanpassing in het rapportageritme te komen. De reactie van het college op de interim-controle van de accountant vinden wij echter verontrustend. Het college noemt de perspectiefnota het eerste bijsturingsmoment van het lopende jaar. Voorzitter, de perspectiefnota gaat niet over de voortgang van het lopende jaar. De perspectiefnota is gericht op de beleidssturing van de toekomst en niet op de bijsturing van activiteiten, richting of middelen in het huidige jaar. De constatering van de accountant dat bij de tussentijdse accountantscontrole er nog geen enkel aanknopingspunt ten aanzien van de voortgang in het actuele jaar ligt, is dus een belangrijk signaal dat PS niet mogen negeren.

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ik vraag het college hierbij dan ook nogmaals om in overweging te nemen een burap na vier en na acht maanden te presenteren. Voorzitter, tot zover de eerste termijn.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Van der Kammen. Dan kijk ik naar de heer Smeulders, PvdA. Ziet af, zie ik niet, van het woord. Dan mevrouw Brunklaus, van de fractie van GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voorzitter. GroenLinks heeft eigenlijk maar een paar punten op te merken over deze laatste en eerste begrotingswijziging. De wijzigingen zijn bijna altijd goed herkenbaar en over de meeste zijn we goed en tijdig geïnformeerd. En het is beter te volgen voor PS wat er gebeurt en waarschijnlijk ook voor andere geïnteresseerden.

Bij de bijstellingen van de burap categorie C – ik kan niet anders dan het even zo noemen – hebben wij de volgende kritische opmerkingen. En die gaan over de TOM, de Tuinbouw Ontwikkelings Maatschappij. Die opbrengsten verlopen goed en het gaat goed met de verkoop van kavels, vooral aan mensen uit het Westland. Maar was dat wel de oorspronkelijke opzet? Veel tuinders uit Brabant moesten een andere locatie zoeken, omdat zij destijds geen solistische kassen mochten wegzetten. Totdat de gedeputeerde, en dat was in dat geval gedeputeerde De Boer, in 2014 zei dat hij het onmenselijk vond om eengezinsbedrijven van hun kassen te beroven. Voorzitter. Het gaat er mij nu niet om hier nu een heel debat over te voeren, maar wij willen wel graag weten, net zoals D66 ook in de themabijeenkomst heeft gevraagd: hoe zit het dan wel? Welk beleid heeft dit college ten aanzien van de tuinbouw en het bouwen van kassen in open gebied? Kunnen wij daar spoedig eens over worden geïnformeerd?

Verder de subsidie aan Nyrstar, Metalot zoals dat genoemd wordt, waar de provincie voor 1 miljoen euro 130 ha grond gaat aankopen voor natuur. Bij de Begroting 2018 heeft GroenLinks zich tegen dit zogenaamde sleutelproject uitgesproken. Wij zien Nyrstar als een energieslurpend en vervuilend zinkbedrijf en staan er niet achter dat de provincie zich hier op deze wijze mee verbindt. Op de Dutch Design Week in 2016 spraken wij een kunstenaar die onderzoek heeft gedaan bij dit bedrijf en de grond voor een kunstproject heeft gebruikt. De conclusie was dat de grond ongelooflijk vervuild was. Nu gaat de provincie voor 1 miljoen euro grond van dit bedrijf aankopen. Hoe kunnen GS ons verzekeren dat deze grond niet vervuild is en de provincie straks voor de kosten van schoonmaak kan opdraaien?

Verder hebben wij nog een opmerking bij categorie D en die gaat over de nieuwe varkensstallen. Daar wordt een subsidie van 7 ton naar voren gehaald voor een stalconcept. En wij vermoeden dat dat het stalconcept van familievarkens is, waar wij ook op de Statendag zijn wezen kijken. Wij zouden graag zien dat dit concept ook eens een keer goed met de Staten zal worden doorgesproken. Want is dit wel zo milieuvriendelijk? Wij gaan er dit jaar, volgend jaar en het jaar daarop heel veel geld in stoppen. En willen wij dit wel met elkaar?

Dat zijn die opmerkingen. En dan natuurlijk het laatste voorstel, andere partijen hebben het er ook al over gehad, de Collse Watermolen, hoe kan het anders? Gisteren was ik samen met een aantal van u bij het uitpakken van het cadeau. Want het is een prachtig cadeau dat uit de groene doos kwam. Er was veel pers, er was veel interesse en mensen waren blij. Het is een fantastisch schilderij en fijn dat we die Van Gogh uit 1884 in het Noord-Brabants Museum hebben hangen. Niet alleen vanwege de kunstwaarde, maar nog vanwege iets anders. Dit schilderij houdt ons een spiegel voor. De Collse Watermolen was en is een levend bedrijf, waar lokaal duurzaam energie wordt opgewekt om graan uit de streek te maken voor het brood van de mensen die in die streek wonen. Hoe actueel. In feite is dit waar we vandaag de dag weer druk mee bezig zijn: duurzame wind- en waterenergie, lokaal geproduceerd voedsel.

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik kom aan mijn einde.

De **voorzitter**: Dat vroeg ik nou ook weer niet.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Aan het einde van mijn verhaal. Aan mijn einde kom ik ooit ook een keer. Ik dacht dat ik vijf minuten had. Het is maar goed dat er zoveel fantastische molenaars in Brabant te vinden zijn en dankzij onder andere een Brabantse molenaar het ambacht zelfs is uitgeroepen tot een beschermd ambacht door de Unesco. Hoe mooi zou het zijn om de molenaars in Brabant hierom eens even in het zonnetje te zetten? En daarvoor hebben wij een motie ingediend. Dank u wel.

Motie M3 'Molenaars in het zonnetje gezet'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 december 2017 besprekend het Statenvoorstel 81/17 4de (slot)begrotingswijziging 2017 en eerste begrotingswijziging 2018; constaterend dat

- het schilderij De Collse Watermolen met steun van de provincie Noord-Brabant is aangekocht en sinds 14 december weer in het Noord-Brabants museum hangt;
- er in Noord-Brabant vele nog werkende molens zijn die tot het Cultureel Erfgoed van Brabant behoren;
- deze maand bekend werd dat het molenaarschap opgenomen is als het eerste Nederlandse immateriële erfgoed op de lijst van Unesco;

overwegend dat:

- er veel molenaars in Noord-Brabant zijn die zich – vaak op vrijwillige basis – inzetten om de molens te onderhouden en draaiende te houden;
- hierdoor het cultureel erfgoed in Brabant behouden blijft;
- het molenaarschap een prachtig ambacht is dat door en door verweven is met Nederland;
- het heel bijzonder is dat het molenaarschap erkend is als eerste Nederlandse immaterieel erfgoed door de Unesco;

roepen Gedeputeerde Staten op om:

de molenaars in Noord-Brabant op persoonlijke wijze in het zonnetje te zetten als blijk van waardering voor het – vaak op vrijwillige basis – onderhouden en draaiende houden van de Brabantse molens en voor het behalen van de erkenning van hun vak als immaterieel erfgoed door de Unesco;

en gaan over tot de orde van de dag.

GroenLinks, Patricia Brunklaus"

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Brunklaus. Ik had echt vier minuten staan. 50PLUS zag af van het woord, heb ik begrepen. De heer Van der Wel van de Partij voor de Dieren dan nu.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Dank u wel. Voorzitter. De laatste zinnen voor het kerstreces. Voorzitter. We hebben het hier over beleidsarme begrotingswijzigingen en dat zijn bijna allemaal financiële gevolgen van de keuzen die wij eerder hebben gemaakt, maar waar wij niet altijd achter staan. Over de inhoud van die keuzen hebben we ons eerder al duidelijk uitgesproken. Het gaat bijvoorbeeld om 11,5 miljoen euro voor de bestuursopdracht intensieve veehouderij, 1 miljoen euro voor We Are Food, een subsidie voor innovatieve stalconcepten en twee keer 500.000 euro bestuursopdracht vitale bodem. Voorzitter. We gaan verder niet op de inhoud in. Wij hebben ze hier genoemd. De wijzigingen zijn voor ons voldoende reden om niet in te stemmen met dit voorstel. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van der Wel voor zijn bijdrage. De fractie ChristenUnie-SGP? Nee, toch niet. Dan had ik nog de heer Heijman. Ook niet. Dan wil ik de gedeputeerde vragen de beantwoording ter hand te nemen. Gedeputeerde Van Merrienboer heeft het woord.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter. Dank je wel. In het voorstel dat u heeft gekregen, hebben we zo zorgvuldig mogelijk geprobeerd uit te leggen wat dit wel en niet is. De slotwijziging gaat over vijf dingen en dat is het administratief verwerken van de besluiten die u bij de begroting al hebt genomen. Dus alle vragen die bij de begrotingsbehandeling hadden kunnen worden gesteld over waarom wij middelen alloceren, bijvoorbeeld voor een Brabantse agenda Wonen, die hadden toen gesteld, en die zijn voor een deel gesteld, en beantwoord kunnen worden. Maar dat is wat mij betreft niet aan de orde, want hier geven wij uitvoering aan uw besluit van 10 november om die middelen te alloceren. Dus ik ga niet opnieuw het debat voeren over de bestuursopdracht als zodanig.

Twee. Eerdere PS-besluiten verwerken wij. Drie. Eerder gemelde risico's. Daar kom ik dadelijk nog wel even op terug. Vier. We doen de dingen om begrotingsonrechtmatigheid te voorkomen. En vijf, een aantal administratief-technische bijstellingen. En that's it. En dat betekent dat een slotwijziging over die zaken gaat en wat mij betreft dus niet over al die andere zaken, die her en der aan de orde zijn gesteld.

Eén ding natuurlijk van belang, de 10%. Ook daar gewoon volstrekt helder. Ik ben door u aanspreekbaar op de 10% in relatie tot de bij de burap vastgestelde begroting. Dus alles wat ik hier nu doe, dat gaat mij niet redden, om het maar eens huiselijk te zeggen als het gaat over de verantwoording over die 10%. Klip-en-klaar. Daar heeft dit totaal geen invloed op. Dat huiswerk heb ik bij de burap moeten doen en daar mag u straks de verantwoording op enten.

Het tweede punt, de gladheidsbestrijding. Ogenscheinlijk een sympathiek gebaar, maar ook niet aan de orde wat mij betreft, mijnheer Steenbakkers. Dus ik kan hem mede namens collega Van der Maat ontraden. Omdat u hier voorstelt om een tekort, een overschrijding, te dekken uit de algemene middelen. Ik ga terug naar de criteria. Er dreigt hier geen begrotingsonrechtmatigheid als wij enige overschrijding zouden hebben die zeer beperkt is. Het is vervolgens toch het mandaat van het college om straks bij de jaarrekening binnen het niveau van een productgroep gewoon te kijken of we een kleine overschrijding kunnen compenseren door een kleine onderschrijding binnen diezelfde productgroep. En dat gaat u straks zien bij de jaarrekening. Dus ik ga het amendement hier ontraden, omdat het overbodig is en eigenlijk ook tegen onze spelregels. Dat wij eerst eens gaan kijken of wij binnen het kader van de productgroepen de zaak kunnen verevenen. En ik kijk naar de criteria die ik in het begin noemde, ik vind hem dus niet van toepassing op de vijf criteria die hier genoemd zijn.

De **voorzitter**: Interruptie Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voorzitter. Dank. Helder antwoord van de gedeputeerde. Jammer dat hij zo'n mooi kerstgeschenk eigenlijk toch zo hard neersabelt, om het zo maar even te noemen. Maar alle begrip voor de categorieën en zo. U zegt dat het hier eigenlijk niet om gaat. Dan is mijn vraag: waarom schrijft u het zelf expliciet als risico op, op pagina 6 in hetzelfde stuk?

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Omdat naar goed gebruik wij u actief informeren over risico's die wij zien aankomen. Volgens mij was ik sympathiek over het gebaar, maar geef ik aan dat het niet nodig is en dat het eigenlijk ook een beetje buiten de spelregels is om hier de algemene middelen aan te spreken. Maar voorliggend gewoon binnen het programma Beheer en Onderhoud de eerste oplossing moet worden gezocht voor 1, een kleine overschrijding die wij zien aankomen en 2, de uitvoering van de gladheidsbestrijding is op geen enkele manier in het geding, want die gaat gewoon door op het kwaliteitsniveau dat we hebben afgesproken.

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ja, voorzitter, maar ik zie wel op dit punt, en dat heb ik al eerder aangegeven, omdat we eerder al over onderhoud van wegen hebben gesproken met de andere gedeputeerde, structureel een overschrijding op deze post. Dus ik vind dat we hier structureel verkeerd begroten. Ook vorig jaar is er 8 ton overschrijding geweest en dat weet u. U heeft nu een kans om dat voor een stukje tegood te doen. Maar goed, dan ga ik ervan uit dat we dus eigenlijk geen overschrijding op de gehele productgroep gaan zien bij de jaarrekening. Daar vraag ik dan een toezegging op.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Dat is inderdaad mijn verwachting, maar we hebben de jaarrekening nog niet. Maar ik geef even aan dat dit volstrekt voorbarig is op het moment dat we dat als voorliggende maatregel hebben.

Uw andere punt neem ik mee als het gaat over de afspraak dat wij realistisch gaan ramen. En als we in opeenvolgende jaren te weinig hebben geraamd, dan zal er op een goed moment inderdaad de vraag moeten worden beantwoord: moeten we niet structureel dan wat meer ramen? Maar ook die vraag is nu niet aan de orde. Maar wat mij betreft kan dat, zeker bij het opmaken van de jaarrekening, in overweging worden gegeven voor de Begroting 2018 wellicht en anders 2019.

De **voorzitter**: Waarvan akte. Van den Berg, interruptie.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, voorzitter, begrijp ik nu goed – want die overschrijdingen zijn meestal doordat projecten wat vertraagd zijn en zo – dat het overschot wat nodig is voor de gladheidsbestrijding dan ten koste kan gaan van onderhoud van wegen of andere posten binnen deze begroting?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Nee, zo moet u dat niet zien. U moet dan zien dat een kleine overschrijding binnen een productgroep kan worden gecompenseerd door een overschrijding binnen diezelfde productgroep. En dat heeft dan niets te maken met het feit dat taken niet worden uitgevoerd. Die taken worden gewoon uitgevoerd. Alleen in de eindafrekening, en nogmaals dat is echt het mandaat van het college, kunnen we binnen een productgroep balanceren binnen dat beheer- en onderhoudsbudget. En u spreekt ons gewoon aan op de goede taakuitvoering.

De **voorzitter**: Ja. Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik trek de conclusie dat als de klimaatverandering niet meewerkt, dat dat ten koste kan gaan van het wegenonderhoud. Want daar komt het op neer, wat u eigenlijk zegt.

De **voorzitter**: Goed. De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Nee. U gaat nu ook weer veel te ver. Omdat ik net aangeef dat de discussie over wat realistisch ramen is in relatie tot gladheidsbestrijding voor mij een legitieme discussie is, alleen niet nu. Niet nu.

De **voorzitter**: Vervolgt u uw betoog.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Mijnheer Steenbakkers. We hadden het vanochtend al even over de nog af te ronden discussie met de accountant over die afwaardering van gronden. Ik vind oprecht dat ik eerst die discussie wil afronden. U heeft vanochtend de accountant gehoord dat we dat op korte termijn gaan doen, wat mij betreft. En ik wil echt even die informatie afwachten voordat ik u daarover informeer. Want alles wat daaraan voorafgaat is hetzij speculeren of het doet niet zo ter zake.

Dan mevrouw Van der Kammen. Ik heb u al gezegd dat een aantal zaken die u stelt op dit moment echt niet aan de orde is. Als wij op basis van een zorgvuldig besluit van u bij de begroting opdracht krijgen om een hoop dingen in de begroting te verwerken, dan doen we dat. Maar dan gaat het niet over het

herroepen van dat besluit. Dan gaan we echt in de herhaling. En heel veel van uw vragen hebben daarop betrekking.

Het tweede punt is dat u het punt van de voortgangsrapportages herhaalt en de boardletter aanhaalt en onze reactie daarop. Het is toch weer zo jammer dat wij vanochtend de boardletter met de accountant hebben besproken. U had daar de toelichting van de accountant kunnen hebben. In het controlgebouw op de bovenste verdieping. U had de accountant gewoon uw vragen kunnen stellen en antwoord kunnen krijgen, maar u was er niet, mevrouw Van der Kammen.

De **voorzitter**: Interruptie Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, om dan in diezelfde woorden maar te blijven. Het is zo ongelofelijk jammer dat dat platform planning en control totaal geen verslaglegging van wordt gedaan, dat wordt niet opgenomen, de burgers kunnen niet meeluisteren. Dus ik heb liever dat debat over dat soort punten hier in deze Statenzaal, waar alle burgers van Brabant kunnen meeluisteren.

De **voorzitter**: Waarvan akte. De gedeputeerde vervolgt zijn betoog.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): De vraag of u een boardletter met een accountant in de plenaire Statenzaal wilt bespreken, laat ik toch echt aan u. Ik zou dat niet adviseren. Ik zou gewoon op de afspraak verschijnen.

GroenLinks. Ook een aantal elementen waarvan ik denk: ja, dat gaat niet over die begrotingswijziging. U begint weer over Metalot, waarbij wij een verkenning doen. We hebben afgesproken dat we bij de perspectiefnota daarover rapporteren. Dat zal natuurlijk inclusief een assessment zijn van de risico's, waarover u het heeft. Maar toch niet bij een slotwijziging van een begroting. Dan heb ik ook niet de informatie om daarop verder in te gaan.

Als het gaat over glastuinbouw heb ik even met collega Spierings geschakeld. We hebben een concentratiebeleid. Dat staat en dat voeren wij uit. En daar is AFC Prinsenland bijvoorbeeld een heel belangrijke locatie, die nu ongeveer volloopt. Dus wij zullen echt op korte termijn ook met een notitie komen van hoe het met de toekomstige kaderstelling rond glastuinbouw gaat. En aan de andere kant weet u dat we altijd maatwerk zullen toepassen daar waar bijvoorbeeld solitaire glastuinbouw een interessante rol kan spelen in het sluiten van ketens op locatie. Dat hebben we bijvoorbeeld in Roosendaal gedaan in relatie tot de afvalverbranding. En op die manier leveren we maatwerk. Maar er komt een notitie aan.

De informatie over welke stal, wat mij betreft gaan we die vraag schriftelijk beantwoorden. Volgens mij gaat het inderdaad over die stallen. En of u dan over de inhoud daarvan eens met elkaar van gedachten wilt wisselen, dan moet u toch echt even bij collega Spierings zijn. Maar ik zal nog even de exacte informatie over die toekenning naar u doen toekomen.

Dan de Collse Watermolen, die we inderdaad vanochtend hebben mogen bewonderen. Hij is zelfs zo mooi, dat ik begreep dat de restauratie van de molen naar het voorbeeld van het schilderij is gebeurd. Dus in die zin is dat vanochtend heel mooi toegelicht. Mevrouw Van der Kammen was wat kritisch. Wij hebben toch in de technische beantwoording van de vragen heel zorgvuldig aangegeven hoe u onze financiële bijdrage daarin moet zien en hoe die eigenlijk mee heeft geademd met de bijdragen van de andere partners, waarbij ook het museum eigenlijk niet meeademt, want gewoon zijn eerste uitleg van 1 miljoen euro gestand heeft gedaan. Ik kijk even naar collega Swinkels. Nou, dat hebben wij volgens mij keurig toegelicht. En voor de rest kan ik me alleen maar aansluiten bij uw complimenten voor mijn collega als het gaat om het feit dat wij dat mooie schilderij in Brabant terug hebben.

De **voorzitter**: Interruptie Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, voorzitter, bedankt. Mijn vraag was er toch echt op gericht om antwoord te krijgen over waarom de gedeputeerde daar een verschillende voorstelling van zaken over heeft gegeven. Aan de ene kant heeft hij de leden van het presidium geïnformeerd met de vraag: er is 3 miljoen euro reeds beschikbaar en we willen tot een maximum van 6 miljoen euro daaraan bijdragen, dus maximaal 3 miljoen euro van de provincie. Maar er is al 3 miljoen euro en vervolgens wordt er hier de suggestie gewekt in de slotbegroting alsof er helemaal niet genoeg geld was. Er was wel degelijk genoeg geld.

De **voorzitter**: Uw vraag.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): En daarnaast wordt er in de krant gewoon doodleuk vermeld dat alle fracties unaniem geen bezwaar hadden tegen die provinciale bijdrage. Nou, dat is gewoon helemaal niet waar. Ik wil daar graag een reactie op.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Ik schrijf niet in de krant. Dus daar neem ik geen verantwoordelijkheid voor. En twee. Nogmaals, er is van een aantal partijen de intentie om een bijdrage te leveren, maar die is vanzelfsprekend afhankelijk van de mate waarin ook andere daaraan bijdragen. Dat gaat over alle betrokken partijen buiten het museum. Het museum heeft de eerste stevige inleg gedaan van die 1 miljoen euro. En er zijn een drie- of viertal partijen die samen hebben gezegd een aandeel te zullen leveren in wat er nodig is om te verwerven. En daarvoor stel je een maximaal budget ter beschikking over hoe ver je in zo'n bieding wilt gaan. En als je lager realiseert, dan reken je dus met die partijen naar rato minder af. Volgens mij is dat ook goed koopmanschap, maar ook een manier om uiteindelijk de ruimte te krijgen om zo'n schilderij te verwerven. En u kunt zich toch niet voorstellen dat partijen zeggen van: 'Nou, weet u wat, als het goedkoper is dan hoeft de provincie niet mee te doen, want dan doen wij het wel.' Zo gaat het bij een aantal partijen die actief zijn in de kunstverwerving natuurlijk niet. Dat is een gezamenlijke inspanning van een aantal partijen.

De **voorzitter**: Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, maar dat is wel degelijk wat er is voorgespiegeld aan de leden van het presidium. Dat er reeds 3 miljoen euro op tafel lag. En vervolgens wordt er de suggestie gewekt alsof dat geld er nog niet was. Dat is een verkeerde voorstelling van zaken. En bovendien hoor ik het college hier zeggen dat hij niet gaat over wat er in de krant staat. Dat kan wel zijn, maar mag ik dan vragen: heeft het college al om rectificatie in de krant gevraagd?

De **voorzitter**: Eerst Van Merrienboer en dan Hageman.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Als u zich niet herkent in de krant moet u toch rectificatie vragen, mevrouw Van der Kammen? Of moet ik dat voor u doen? Dat mag u doen. En ik heb volgens mij uitgelegd hoe die bieding tot stand is gekomen. En dan liggen er intenties op tafel van partijen die zeggen: 'wij doen mee'. Volgens mij is dat de informatie die gedeeld wordt. En voor de rest kan ik niet anders dan toelichten hoe dat volgens mij op een heel transparante manier vervolgens bij u is verantwoord.

De **voorzitter**: Interruptie Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Ik wil even het verhaal van de gedeputeerde ondersteunen. Dit is gewoon klip-en-klaar in het presidium overlegd, waarin heel helder is aangegeven ook dat er een bod lag, waarbij de bijdrage van het museum vastlag en de rest variabel was en naar rato zou worden afgerekend. En als hier dan die stennis gemaakt wordt, zou ik eigenlijk mevrouw Van der Kammen meer willen suggereren dat ze eens gewoon in overleg gaat met haar eigen fractievoorzitter om te weten wat daar gewoon besproken is.

De **voorzitter**: De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter. Die fractievoorzitter staat hier en ik kan vertellen wat de heer Swinkels mij in een telefoongesprek heeft medegedeeld toen, destijds vertrouwelijk en later met vrijgave van die informatie. Toen is mij letterlijk gezegd: er ligt 1 miljoen uit legaten en de BankGiro Loterij, 1,5 miljoen van de Vereniging Rembrandt en 1,5 miljoen van het Mondriaan Fonds; en wij kunnen met een aanvullend budget vanuit de provincie doorgaan tot 6 miljoen. Dat was wat mij toen is meegedeeld, zo heb ik het toen begrepen. En dat is wat er telefonisch is gewisseld. Die boodschap heb ik ook met toestemming van de gedeputeerde bij onze fractie neergelegd en dat is een ander verhaal wat later op de proppen kwam. En dit is gewoon precies zoals het verteld is en anders kan ik het ook niet maken.

De **voorzitter**: Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Ja. Ik weet niet wat er in het telefoongesprek is gezegd. Als het vertrouwelijk is, dan is het al helemaal raar als het zo gedeeld wordt. Bij mij was het telefoongesprek en de eerste sondering anders. Dat was geheel conform het verhaal dat in het presidium is gedaan, waarover besluitvorming is gegaan en waarop ook goedkeuring is gekomen.

De **voorzitter**: Ik ben even kwijt of Heijmans of Van der Wel het eerst was. Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ik herinner me het moment nog goed. Dat was kort geleden, de gedeputeerde aan de telefoon tijdens het uitlaten van mijn honden in het bos. We hadden even het bereik niet, we waren elkaar even kwijt, maar ik heb toen de gedeputeerde voorgesteld: zet dit voorstel op papier en breng dit in bij de eerstvolgende Statenvergadering, want daar was nog tijd voor. En klaarblijkelijk is dat niet gebeurd. En ik stel toch voor in de toekomst dat als er tijd is, dat we dat wel gewoon op papier zetten. Het is een welles-nietesverhaal, we moeten iedereen geloven. Iedereen vat dingen anders op, maar ik stel toch voor dat we dat in de toekomst schriftelijk doen.

De **voorzitter**: Heijmans. Het punt is duidelijk.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Ik heb mevrouw Van der Kammen heel duidelijk gehoord. En die heeft gesproken over wat de gedeputeerde in het presidium, met andere woorden ten aanzien van alle fractievoorzitters bijeen, heeft meegedeeld. En dat is precies datgene dat gedeputeerde Van Merrienboer hier vertelt. Het is een vraag geweest van de PVV: ja, maar is 3 miljoen euro de max? Ja, 3 miljoen euro is de max. Het kan alleen maar minder worden. Stel dat de aankoop goedkoper uitvalt, dan gaan we naar rato met de verschillende partijen via een verdeelsleutel naar beneden. Dat is er in het presidium gedeeld en dat is hetgeen mevrouw Van der Kammen hier ter discussie stelt en niet het telefoongesprek, want dat is iets heel anders. En ik wil graag van u horen, mijnheer Van Hattem, of het verhaal van de heer Van Merrienboer klopt. Is dat zo gecommuniceerd met de fractievoorzitters in het presidium of is dat een onjuiste weergave van de werkelijkheid?

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Er zijn verschillende zaken gecommuniceerd en dat vind ik het vervelende eraan. Er is in een telefoongesprek iets anders voorgespiegeld en ik heb mijn aantekeningen, ik heb ze ter plekke gemaakt, letterlijk opgeschreven: tot 3 miljoen aanvullen. En aanvullen is iets anders dan naar rato verdelen. En daar zit gewoon een discrepantie in. En dat vind ik gewoon vervelend in deze kwestie. Bovendien, in het presidium is ook nog duidelijk aangegeven, hebben we ook nog besproken om te zoeken naar alternatieve financiers, bijvoorbeeld de gemeente Den Bosch die als stad het meeste profiteert van het Noord-Brabants Museum. Die zou ook nog mee kunnen worden genomen in dat traject. En ook het verhaal over het Jeroen Boschjaar zou daarin kunnen worden meegenomen, de opbrengsten daaruit. Dat zijn allemaal aspecten waar we nu op dit moment niets meer van terugzien en nu is gewoon het volledige prijskaartje voor de Brabantse belastingbetalers via de provincie.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus en de heer Steenbakkers. In die volgorde.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik sta echt perplex, mijnheer Van Hattem. We hebben met elkaar een vergadering in goed vertrouwen. Dat doen we ook omdat we weten: als we dit naar buiten brengen gaat die prijs omhoog. We spreken dit klip-en-klaar met elkaar af. Zo'n telefoongesprek als u heeft gehad, heb ik ook gehad met de gedeputeerde. Ik herinner me het nog precies. Ik ben niet bij uw gesprek geweest, maar ik heb doorgevraagd aan de gedeputeerde: wat gebeurt er, moeten wij dan meer of minder gaan inleggen? Voor mij was het klip-en-klaar duidelijk. Ik kan me absoluut niet voorstellen dat de gedeputeerde u een ander verhaal verteld heeft. Misschien heeft u het anders begrepen.

De **voorzitter**: Steenbakkers.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Wat er in het presidium is gebeurd, mag ik nog even?

De **voorzitter**: Ja.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Dat is dat er helder gecommuniceerd is, dat er gezegd is dat het op schrift gesteld zou worden. En bovendien heeft u toen ook gewoon ingestemd.

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voorzitter. Ik wil even namens het CDA van harte ondersteunen wat alle collega's eigenlijk hiervoor hebben gezegd. Wij hebben het ook op eenzelfde manier begrepen. Ik vraag dan toch aan de heer Van Hattem: hoe kan het nu dat hier heel veel partijen zijn die het allemaal wel op een goede manier hebben begrepen en u het anders begrijpt? Dat vind ik dan wel bijzonder.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Het gaat niet om het begrijpen, het gaat om wat er mij verteld is. En in het telefoongesprek is gewoon duidelijk gezegd: 1 miljoen vanuit de legaten en de BankGiro, 1,5 miljoen van de Vereniging Rembrandt en 1,5 miljoen van het Mondriaan Fonds. Dat zijn de partijen die erin bijdragen en de provincie kan er tot 3 miljoen euro aan financieren. En ik wil verwerpen wat mevrouw Brunklaus

zojuist aangaf. Wij hebben niet ingestemd in het presidium. Wij hebben vanuit onze fractie gezegd dat er geen draagvlak ligt voor het besluit.

De **voorzitter**: Waarvan akte. Wil mevrouw Surminski ook op dit onderwerp nog een bijdrage leveren? En dan wil ik voorstellen de gedeputeerde weer het woord te geven. De Partij voor de Dieren, mevrouw Surminski. Ja, gaat uw gang.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Mijn fractievoorzitter heeft het telefoongesprek gehoord. Die heeft tegen mij gezegd: 3 miljoen euro is er al en 3 miljoen euro kan er eventueel bijkomen. Ik was tijdens de presidiumvergadering erbij. In het begin werd het op die manier gezegd. Vervolgens is er gevraagd: en wat nu als het minder is? En toen werd er pas gezegd: dan gaan we naar rato afrekenen. Dus ik denk dat beide partijen hebben gehoord en in feite is er een soort dubbele boodschap gegeven.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Ja, goed, u schrijft de geschiedenis met elkaar. Hier ligt een ordentelijke begrotingswijziging. En ik vraag u daarmee in te stemmen als een volgens mij buitengewoon verantwoorde manier om met een aantal partijen zo'n mooi resultaat te boeken. En volgens mij is dat wat telt en dat is het voorstel dat nu voorligt.

De **voorzitter**: Dank. Mevrouw Van der Kammen. U mag het ook in de tweede termijn. Nog een interruptie? Oké. Die sta ik toe op de valreep. Gaat uw gang.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ik zou toch nog wel even, gezien dat er nu nog gewisseld is, willen weten van het college waarom dat in de pers het geluid is naar voren gebracht alsof unaniem zou zijn ingestemd met dat bedrag.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Dan ga ik collega Swinkels vragen, maar nogmaals, wij zijn niet verantwoordelijk voor persuitingen, mevrouw Van der Kammen. Ik vraag even collega Swinkels om hierop te reageren.

De **voorzitter**: De gedeputeerde van Cultuur.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Misschien even ter toelichting. Volgens mij hebben wij vertrouwelijk met elkaar gesproken over of er voldoende draagvlak in uw Staten is. Want vandaag besluit u pas formeel over de begrotingswijziging die nodig is voor de aanschaf van de Collse Watermolen. Dus ik heb bij de pers steeds verteld dat ik breed draagvlak heb aangetroffen in de Staten en heb me niet uitgelaten over welke partijen dan ook daar wellicht anders in zouden denken. Dat is op deze manier wellicht door de pers vertaald, maar het leek mij mijn taak om de vertrouwelijkheid, die ik daarbij heb ervaren, niet te schenden, en vooral te spreken over breed draagvlak en geen uitspraken te doen over welke partij daar dan misschien ook anders over dacht. Dat mag u vervolgens nu wel doen natuurlijk. En dan maakt u dat kenbaar, maar dat is aan u.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Maar dan heeft u dus wel richting de pers geventileerd dat het om een unaniem draagvlak zou gaan.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): U verstaat mijn woorden heel erg goed. En die dient u ook zo te interpreteren. En ik heb ze niet anders aan de pers gezegd: er is sprake van een breed draagvlak in onze Staten.

De **voorzitter**: Oké. De gedeputeerde van Cultuur rondt de eerste termijn af. Ik kijk even of er nog behoefte is aan een tweede termijn. Graag kort en krachtig. De heer Koevoets niet. De heer Steenbakkers? Gaat uw gang.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voorzitter. De argumentatie van de gedeputeerde gehoord hebbend, kan ik het amendement intrekken als hij kan toezeggen, wat ik hem eigenlijk al min of meer heb horen zeggen, dat het nimmer of nooit ten koste kan gaan van gladheidsbestrijding of dat het enige incentive zou hebben om daarop te beknibben. En dat we tevens ook voor 2018 gaan kijken naar, mocht dat nodig zijn naar aanleiding van de cijfers uit 2017, een meer realistische raming. Dat zou voor mij voldoende zijn in dezen.

De **voorzitter**: Ja. Ik ga ervan uit dat amendement 2 is ingetrokken en geen deel meer van de beraadslagingen uitmaakt. Dan ben ik bij de fractie van de SP, de heer Heijmans. Nee. Mevrouw Van der Kammen van de PVV-fractie, ook niet. De heer Smeulders van de PvdA. In tweede instantie ook niet. Mevrouw Brunklaus van de fractie van GroenLinks heeft het woord.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ja, heel kort, voorzitter. Ik heb een prachtige motie ingediend om de molenaars in Brabant in het zonnetje te zetten. En dit vanwege immaterieel erfgoed. Het is voor het eerst in Nederland, immaterieel erfgoed en de aankomst van de Collse Watermolen. Ik denk: hoe kan het mooier samenvallen? Dus ik hoop van harte dat de Staten voor de motie zullen stemmen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde gaat er nog iets over zeggen zelfs. Dat was hij vergeten. Maar eerst een interruptie van de heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, dank u, voorzitter. Het is op zich een sympathieke motie, alleen ik kan hem bijna niet los zien van het nieuws wat de afgelopen weken in de krant heeft gestaan over de situatie in Eindhoven met de Genneper watermolen – overigens ook door Van Gogh ooit geschilderd – over een molenaar die daar na vele generaties op die molen gedraaid te hebben, uit die molen wordt gezet. Ik vind het toch een klein beetje lastig, nu we deze motie hebben, terwijl die situatie eigenlijk een heel treurige situatie is. Want er zijn alleen maar verliezers in die situatie. Mijn vraag is: kunnen we ook iets betekenen voor deze molenaar als alle molenaars in het zonnetje worden gezet om die ...?

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Dus u steunt mijn motie, begrijp ik hieruit?

De **voorzitter**: Mijnheer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik zeg dat hij sympathiek is, stemmen doen we straks.

De **voorzitter**: En wie het eerst komt, wie het eerst maalt.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): U vroeg of we ook wat voor iemand anders konden betekenen.

De **voorzitter**: Nee, maar u krijgt nog een advies van het college over de motie. Dat heeft de gedeputeerde net in het gesprek over de andere molen even over het hoofd gezien. Maar dat komt ongetwijfeld zo goed. Dan ben ik bij de fractie van 50PLUS. Nee. De fractie van de Partij voor de Dieren? Ook niet. De heer Vreugdenhil. Ook niet. Dan wil ik de gedeputeerde inderdaad de gelegenheid geven om de laatste opmerkingen te maken en een advies over de ingediende motie te geven.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter. Heel kort. Misschien ook wel blij dat ik hem vergeten ben, want daardoor kon mevrouw Brunklaus nog een keer met veel elan de motie toelichten. En dat maakt het college des te overtuigender in geen bezwaar. Een buitengewoon sympathiek idee, en eigenlijk ook wel een mooie gelegenheid om onze molenaars in het zonnetje te zetten.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde dan voor de beantwoording in tweede termijn. En dan sluit ik de beraadslagingen op dit onderwerp.

83/17 Statenvoorstel Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning Provinciale Staten Noord-Brabant 2018

De **voorzitter**: Dan hebben we nog twee resterende voorstellen op de agenda. Ik stel voor die vlot te behandelen. Dat houdt in dat ik de vicevoorzitter, de heer Van Gruijthuijsen, vraag om achter de tafel plaats te nemen. Het gaat over het Statenvoorstel Verordening ambtelijke bijstand fractieondersteuning Provinciale Staten Noord-Brabant 2018.

Ik heb een enkele woordmelding van bescheiden omvang. Mevrouw Van der Sloot als eerste. Ziet daarvan af. De heer Heijmans. Ziet daarvan af. Dan wordt verder het woord niet gevoerd. Dat waren drie geweldige minuten. De beraadslagingen worden gesloten, want hier wordt verder geen woord gevraagd.

87/17 Statenvoorstel Benoeming voorzitters voor themabijeenkomsten, het rondvraagmoment en woordvoerdersoverleggen

De **voorzitter**: Dan constateer ik dat ook bij het Statenvoorstel over de benoeming van een aantal voorzitters themabijeenkomsten et cetera geen woordmeldingen zijn. En ik ga er dus van uit dat dat ook niet verder behandeld hoeft te worden, alleen zo dadelijk bij de stemmingen. En daar komen we nu aan toe.

Stemming

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voorzitter. Mogen wij een paar minuutjes schorsing net voor de stemmingen?

De **voorzitter**: Ja hoor. Laat ik zeggen twee, drie minuten even? Ja. Dan gaan wij ons voor de stemmingen klaarmaken. Dan zal ik zo de stembel nog een keer luiden. De vergadering is geschorst voor drie minuten.

Schorsing (17.37 – 17.40 uur).

De **voorzitter**: Goed. Ik stel voor, met uw welnemen, dat het moment van schorsing nu wel voldoende is geweest en druk voor de zekerheid nogmaals op de stemmingsbel, zodat wij zeker weten dat alle leden binnen zijn. Ik zal de griffier nog even vragen om dat nog even precies te verifiëren en ga dan zo dadelijk over tot de stemmingen. Mag ik u vragen uw plaatsen in te nemen en zeker te stellen dat uw aanwezigheid is geregistreerd bij de bodetafel?

86/17 Ontwerpbesluit Notulen van de PS-vergadering 27 oktober 2017

De **voorzitter**: Oké. Wij gaan stemmen. En allereerst breng ik in stemming de notulen van de vergadering van 27 oktober jl. Wacht even, nee, hier staat iets raars. Eén moment.

Goed. Het is opgehelderd. Ik vraag of iemand van u stemming wil over de notulen van de vergadering van Provinciale Staten 27 oktober, ontwerpbesluit 86/17. Wenst iemand stemming? Nee, dan zijn ze bij acclamatie aangenomen.

76/17 Ontwerpbesluit Gereserveerde middelen Energie voor uitvoering Energietransitie 2018-2019

De **voorzitter**: Dan breng ik in stemming de begrotingswijziging Gereserveerde middelen Energie voor uitvoering Energietransitie. Eerst het voorstel en dan een vijftal moties die daarbij horen. Ik zal zo nog even de titel van de motie noemen, om daar geen misverstanden over te laten bestaan.

Allereerst het voorstel zelf, 76/17, middelen uitvoering Energietransitie. De fractie van de VVD.

De heer **Porthoine** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Van Meel** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van den Berg** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **De Kort** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voor met een stemverklaring. Dat bij de energietransitie de hoogste urgentie geboden is en dat GroenLinks daarom een moreel appel op GS en PS doet om de via moties aangereikte ideeën positief tegemoet te treden.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Ik kon het niet goed verstaan.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Voor. Dan is het voorstel aangenomen.

Motie M5 Statenvoorstel 76/17: Brabants E-team ingediend door CDA, ChristenUnie-SGP, GroenLinks, Partij voor de Dieren, 50PLUS en Lokaal Brabant

De **voorzitter**: Dan breng ik nu de moties in stemming. De motie 5, Brabants E-team. De fractie van de VVD.

De heer **Portheine** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Van Meel** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **De Kort** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: De motie is verworpen.

Motie M6 Statenvoorstel 76/17: Meten is weten ingediend oor CDA, ChristenUnie-SGP, GroenLinks, 50PLUS en Lokaal Brabant

De **voorzitter**: Dan motie onder stuknummer 6, met als titel Meten is weten. De fractie van de VVD.

De heer **Porthoine** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Van Meel** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor met stemverklaring. Het moet niet een eenzijdig duurzaamheidsverhaal worden, maar we willen gewoon harde feiten op tafel krijgen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **De Kort** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: De motie is verworpen.

Motie M7 Statenvoorstel 76/17: Versnellen van idee naar markt, ingediend door PvdA, VVD, SP en D66

De **voorzitter**: Motie onder stuknummer 7, Versnellen van idee naar markt. De fractie van de VVD.

De heer **Porthoine** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Van Meel** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **De Kort** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: De motie is aangenomen.

Motie M8 Statenvoorstel 76/17: energie doe-budgetten voor lokale initiatieven, ingediend door GroenLinks, ChristenUnie-SGP en Lokaal Brabant

De **voorzitter**: Dan motie nummer 8, Energie doe-budgetten voor lokale initiatieven. De fractie van de VVD.

De heer **Porthoine** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Van Meel** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **De Kort** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: De motie is verworpen.

Motie M9 Statenvoorstel 76/17: Energiehuis-concept in regionale energiestrategieën, ingediend door GroenLinks, ChristenUnie-SGP en Lokaal Brabant

De **voorzitter**: Motie 9, Energiehuisconcept in de regionale energiestrategieën dan. De fractie van de VVD.

De heer **Porthoine** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Van Meel** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen met stemverklaring. Wij zien dit echt als een rol van de gemeente.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **De Kort** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: De motie is verworpen.

72/17 Begrotingswijziging Uitvoeringstaken vergunningverlening, toezicht en handhaving Wet natuurbescherming

De **voorzitter**: Dan zijn we nu toe aan de stemming over de bespreekstukken die we vandaag op de agenda hadden. En dan kijk ik even naar de amendementen. Er is een amendement op Statenvoorstel

72/17. Even voor alle helderheid. Dat was amendement 7, is vandaag weer amendement 1 geworden. De gewijzigde versie van het amendement 7, voor alle duidelijkheid, met als titel 'Niet inleveren op soortenbescherming'. Dat amendement ga ik zo als eerste in stemming brengen, dan het voorstel. In die volgorde. Dus eerst het amendement. Amendement 1, Niet inleveren op soortenbescherming. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen met stemverklaring. We waren tevreden over het antwoord van de gedeputeerde.

De **voorzitter**: PvdA.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: Het amendement is verworpen. Dan het voorstel 72/17 zelve. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Voorzitter. Voor met stemverklaring. We snappen de moeilijkheid van het dossier, maar we zijn inmiddels zo vaak met financiële tegenvallers geconfronteerd dat er snel een moment komt waarop we niet zomaar weer geld gaan bijpassen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: PvdA.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voor met stemverklaring. We zijn nog steeds bevreesd voor de lagere inzet op natuurbescherming en natuurherstel en komen hierop terug bij de jaarstukken.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen, voorzitter, met een stemverklaring. Dat wij vinden dat het geld uit de algemene middelen had moeten worden bijgepast en niet uit de natuur, die het geld zo hard nodig heeft.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Het voorstel is aangenomen.

97/17 Statenvoorstel Zesde wijzigingsverordening Legesverordening Noord-Brabant 2012

De **voorzitter**: Dan ben ik bij Statenvoorstel 97/17, de Zesde wijzigingsverordening Legesverordening. Daar zit een motie bij, motie 2. Daarover stemmen we nadat we over het ontwerpbesluit zelf hebben gestemd. Dus nu eerst het ontwerpbesluit zelf. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: PvdA.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Ruijckers** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Het voorstel is aangenomen. Dan nu de motie onder nummer 2, onderzoek getrapte leges Wet natuurbescherming daarbij. Die breng ik in stemming, motie 2. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Tegen met stemverklaring. We vinden het een sympathieke motie, maar er zijn veel meer doelgroepen en legessoorten waarop deze motie van toepassing zou kunnen zijn.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor met dezelfde stemverklaring als de VVD.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor met stemverklaring. We vinden dat er zeker in het onderzoek gekeken moet worden naar de mogelijkheden om leges voor familie- en gezinsbedrijven te kunnen beperken.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor met dezelfde stemverklaring als de VVD.

De **voorzitter**: PvdA.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: De motie is aangenomen.

71/17 Begrotingswijziging Naar een klimaatbestendig Brabant

De **voorzitter**: Dan breng ik in stemming de begrotingswijziging onder stuknummer 71/17, Klimaatbestendig Brabant. Begrotingswijziging. De fractie van de VVD.

De heer **Panhuizen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Braspenning** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van den Berg** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: PvdA:

De heer **De Kort** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Aangenomen. Mag ik overigens vragen om stilte in de zaal tijdens de stemmingen?

78/17 Begrotingswijziging 2018-2019 Uitvoeringsprogramma Cultuur

De **voorzitter**: Dan gaan we nu naar de begrotingswijziging onder stuknummer 78/17, het uitvoeringsprogramma Cultuur. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Schüller** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Deryckere** (CDA): Voor. Met dank aan de stemverklaringen van de gedeputeerde.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Spapens** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Bakker** (PVV): Tegen met stemverklaring. Praatgeld voor kennis, dialoog en netwerken, daar gaat de Brabantse burger niks van merken.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: PvdA.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor met stemverklaring. Met aarzeling steunen wij dit voorstel. We houden het in de gaten en we hebben hoop op een betere toekomst.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor met stemverklaring. Dezelfde als GroenLinks.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: Mag ik stilte in de zaal? ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dit voorstel is aangenomen.

81/17 Statenvoorstel 4° (slot)begrotingswijziging 2017 en 1° begrotingswijziging 2018

De **voorzitter**: Dan zijn we bij Statenvoorstel 81/17, de slotbegrotingswijzigingen. Het amendement was ingetrokken. De motie hoort er nog wel bij. Motie 3 breng ik zo dadelijk na het voorstel in stemming. Maar eerst het voorstel 81/17 zelf. De fractie van de VVD.

De heer **Koevoets** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Het voorstel is aangenomen. Dan motie 3 over de molenaars in de zon. De fractie van de VVD.

De heer **Koevoets** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voor met stemverklaring. We gaan ervan uit dat het hier om echte molens gaat in plaats van windmolens.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor met bijna dezelfde stemverklaring als het CDA, met dat het niet gaat om molenaars van subsidieverslindende windturbines.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: De motie is unaniem aangenomen.

83/17 Statenvoorstel Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning Provinciale Staten Noord-Brabant 2018

De **voorzitter**: Mag ik stilte in de zaal? Dan breng ik in stemming Statenvoorstel 83/17, Verordening ambtelijke bijstand. De fractie van de VVD.

De heer **Koevoets** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Unaniem aangenomen.

87/17 Statenvoorstel Benoeming voorzitters voor themabijeenkomsten, het rondvraag moment en woordvoerdersoverleggen

De **voorzitter**: Wenst iemand stemming over voorstel 87/17, inhoudende de benoeming van voorzitters themabijeenkomsten, rondvraagmoment et cetera. Wenst iemand stemming? Dan stel ik vast dat dit unaniem door uw Staten is aangenomen.

Sluiting

De **voorzitter**: Dames en heren. Daarmee komen wij aan het einde van onze laatste vergadering dit jaar. Ik hoop u in goede gezondheid en met zin in het nieuwe jaar terug te zien. Plenair op vrijdag 19 januari 2018. Ik verzoek u tot slot uw sprekerspasje te deponeren in de opvangbus bij de bodetafel en hoop u zo te zien in de Bois-le-duc-zaal voor ons kerstdiner. De vergadering is gesloten.

De voorzitter sluit om 17.54 uur de vergadering.